

T.C
MERSİN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANA BİLİM DALI

**BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKTE
KENDİNİ GELİŞTİRME DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

Seher YILDIZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Zekai PEHLİVAN

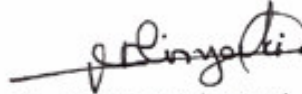
Tez No: 73

Mersin - 2006

Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Çerçevesinde yürütülmüş olan “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Meslekte Kendini Geliştirme Düzeylerinin İncelenmesi” başlıklı çalışma, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi: 13/07/2006

Prof. Dr. Şefik TIRYAKI

Mersin Üniversitesi

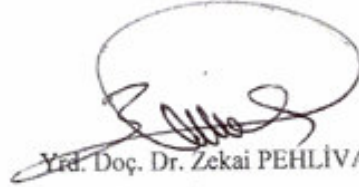
Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Nurcan GÖKÇAKAN

Mersin Üniversitesi

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Zekai PEHLİVAN

Mersin Üniversitesi

Jüri Üyesi

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunun ...18.07.2006... tarih ve 2.006/189 sayılı kararı ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Murat DİKMENGİL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Kendini Geliştirme Düzeylerini İncelenmesi adlı tezimde, beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendilerini ne oranda geliştirdiklerini ve mesleki gelişimleri için gerekli olan çözüm önerilerini ortaya koymaya çalıştım.

Bu tez çalışmamda, konuya ilişkin önerileri ile çalışmamı yönlendiren, karşılaştığım sorunlarda destek ve eleştirilerini esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Zekai PEHLİVAN 'a, çalışmamın akışında yardımcı olan bölüm başkanımız Prof. Dr. Şefik TIRYAKI 'ye, Yüksek Lisans süresince bilgilerini bizden esirgemeyen Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr Adnan ERKUŞ 'a ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN'e ayrıca lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince beni destekleyen Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu hocalarıma teşekkür ederim.

Araştırmanın tüm aşamalarında yanımda olan yardım ve desteğini esirgemeyen eşim Özgür GÜNGÖR'e, beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yaptığım okulda bana destek olan tüm arkadaşlarıma en içten duygularıyla teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

Kabul Onay	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
TABLolar LİSTESİ	vi
ÖZET	viii
ABSTRACT	x
I. GİRİŞ	1
I.1. Araştırmanın Amacı	3
I.2. Sınırlılıklar	4
I.3. Araştırmanın Önemi	4
II. ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	5
II.1. Meslek	5
II.1.1 Öğretmenlik Mesleği	5
II. 1.2. Meslekleşme Koşulları Açısından Öğretmenlik	9
II. 1.2. 1. Tanımlanmış Bir Alanda Hizmet Verme	10
II. 1.2. 2. Uzmanlık Bilgisi-Örgün Eğitimden Geçme	10
II. 1.2. 3. Mesleki Kültüre Sahip Olma	10
II. 1.2. 4. Giriş Denetimi	10
II. 1.2. 5. Meslek Ahlakı	10
II. 1.2. 6. Meslek Kuruluşları	11
II. 1.2. 7. Toplumca Meslek Olarak Tanınma	11
II.1.3. Türkiye’ de Öğretmenlik Mesleğinin Bazı Özellikleri	11
II.2. Öğretmen Yeterlilikleri	13
II.3. Beden Eğitimi Öğretmenliği	18
II.3.1. Beden Eğitimi Öğretmenin Nitelikleri	18
II.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi	22
II.3.2.1 Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet Öncesi Eğitimi	22
II.4. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekte Kendini Geliştirmesi	26
II.4.1. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Meslekte Kendini Geliştirme Alanları	28
II.4.1.1. Eğitimde Teknoloji Kullanımı	28

II.4.1.1.1. Teknoloji Eğitimi 29
II.4.1.1.2. Öğretim Teknolojisi 30
II.4.1.1.3. Bilgi İletişim Teknolojileri 31
II.4.1.1.3.1. İnternet 32
II.4.1.1.3.2. Bilgisayar 34
II.4.1.1.5. Görsel ve İşitsel Öğretim teknolojileri 36
II.4.1.1.7. Televizyon 38
II.4.1.1.7.8. Video ve Video Kamera 38
II.4.1.1.7.9. Dijital video38
II.4.1.1.7.10. VCD ve DVD 39
II.4.1.1.7.11. Dijital Kan Basıncı Ölçer 39
II.4.1.1.7.12. Kalp Monitörleri 39
II.4.1.1.7.13. Zaman Araçları 39
II.4.1.1.7.14. Teyp 39
II.4.1.1.7.15. Projektörler(Yansıtıcılar); 40
II.4.1.2. Hizmet İçi Eğitim 40
II.4.1.2.1. Hizmet İçi Eğitim Tanımları 41
II.4.1.2.2. Hizmet İçi Eğitim Türleri 41
II.4.1.2.3. Hizmet İçi Eğitime Duyulan Gereksinim 42
II.4.1.2.4. Hizmet İçi Eğitim ve Öğretmenin Geliştirilmesi	
Açısından Önemi 43
II.4.1.3. Kişisel Araştırma Ve Sorgulama 45
II.4.1.4. Değerlendirme 45
II.4.1.5. Meslekle İlgili Konferans, Seminer,	
Kurslara Katılma 46
II.4.1.6. Yayın İzleme 46
II.4.1.7. Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Katılma 47
II.4.1.8. İletişim ve Etkileşim 48
II.4.1.9. Mesleki Kurum ve Kuruluşlarla İlişki Kurma 50
II.4.1.10. Lisansüstü Eğitim Yapma 50
II.4.1.11. Meslekle İlgili Görevlerde Yer Alma 51

III. YÖNTEM 54
III.1. Araştırmanın Modeli 54
III.2. Evren ve Örneklem 54
III.3. Verilerin toplanması 54
III.4. Verilerin Analizi 54
VI. BULGULAR 56
V. TARTIŞMA 76
VI. SONUÇ VE ÖNERİLER 88
VII. KAYNAKLAR 90
EKLER 97
EK-1 97

TABLolar LİSTESİ	Sayfa No
Tablo 1. Okul türünün, öğretmenlerin cinsiyetine göre dağılımı 56
Tablo 2. Öğretmenlerin hizmet yıllarının cinsiyete göre dağılımı 56
Tablo 3. Öğretmenlerin, haftalık ders yükünün cinsiyete göre dağılımı 57
Tablo 4. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili ders saatleri dışında uğraş alanının olup olmamasının öğretmenlerin cinsiyeti açısından dağılımı 57
Tablo 5. Meslekle ilgili ders dışında uğraş alanlarının, öğretmenlerin cinsiyetine göre sıralaması 58
Tablo 6. Okullarda bulunan öğretim teknolojilerinin okul türüne göre sıralaması 59
Tablo 7. Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumunun okul türüne göre dağılımı 60
Tablo 8. Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumunun, hizmet yılına göre dağılımı 60
Tablo 9. Öğretmenlerin derslerde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin, cinsiyete göre sıralaması 61
Tablo 10. Öğretmenlerin derslerde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin, hizmet yılına göre dağılımı 61
Tablo 11. Öğretmenlerin derslerde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini neden kullanmadıklarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre sıralaması 62
Tablo 12. Meslekle ilgili kurum ve kuruluşlarla ilişki kurma durumunun öğretmenlerin cinsiyetine göre dağılımı 63
Tablo 13. Öğretmenlerin meslekle ilgili yayınları takip etme, etmememe durumunun, cinsiyete göre dağılımı 63
Tablo 14. Aştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekle ilgili takip ettiği yayınların cinsiyete göre dağılımı 64
Tablo 15. Öğretmenlerin meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılma katılmama durumunun, cinsiyete göre dağılımı 64
Tablo 16. Öğretmenlerin meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılmama durumunun, cinsiyete göre dağılımı 65
Tablo 17. Öğretmenlerin meslekle ilgili katıldıkları bilimsel etkinliklerin cinsiyete göre dağılımı 65

Tablo 18. Öğretmenlerin meslek dışındaki periyodik yayınları takip etme etmeme durumu ve takip etikleri yayınların cinsiyete göre dağılımı 66
Tablo 19. Öğretmenlerin sanat ve kültürel etkinliklere katılma durumunun cinsiyete göre dağılımı 67
Tablo 20. Öğretmenlerin eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme durumunun cinsiyete göre dağılımı 67
Tablo 21. Öğretmenlerin eğitim-öğretim ile ilgili mevzuat ve yönergeleri takip etme durumunun, hizmet yılına göre dağılımı 68
Tablo 22. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerini diğer beden eğitimi öğretmenleriyle paylaşılan konuların hizmet yılına göre dağılımı 69
Tablo 23. Öğretmenlerin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunulan konuların durumunun hizmet yılına göre dağılımı 70
Tablo 24. Öğretmenlerin okul yönetimiyle bilgi alışverişinde bulunduğu konuların hizmet yılına göre dağılımı 71
Tablo 25. Öğretmenlerin performanslarıyla ilgili öğrencilerden geri bildirim aldığı yöntemlerin, cinsiyete göre dağılımı 71
Tablo 26. Öğretmenlerin performanslarıyla ilgili meslektaşlarından geri bildirim aldığı yöntemlerin cinsiyete göre dağılımı 72
Tablo 27. Öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapma durumunun cinsiyetine göre dağılımı 72
Tablo 28. Meslekte kendini geliştirmek için öneride bulunma ve bulunmama durumunun öğretmenlerin, cinsiyete göre dağılımı 73
Tablo 29. Öğretmenlerin kendi mesleki gelişimleriyle ilgili önerileri 74

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Mersin il merkezinde bulunan okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, cinsiyet, okul türü ve hizmet yılına bağlı olarak meslekte kendini geliştirme düzeylerinin incelenmesi ve çözüm önerileri getirilmesidir.

Araştırmanın örneklemini 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Mersin il merkezinde devlet ve özel okullarda görev yapan, 72'si kadın, 165'i erkek olmak üzere toplam 237 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu sayı evrenin %84.0'nı kapsamaktadır.

Araştırmanın amacına ilişkin veriler araştırmacı tarafından hazırlanan anket formuyla toplanmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımı (%), iki değişkenin frekans dağılımı arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını ortaya çıkarmak için “X²” (Chi-Square) istatistik tekniği uygulanmış, hata payına 0.05 düzeyinde bakılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre; beden eğitimi öğretmenlerinin yarısının dersleri dışında uğraş alanı olduğu, bayan öğretmenlerin birinci sırada uğraş alanının “hakemlik”, erkek öğretmenlerin ise “antrenörlük” olduğu tespit edilmiştir. Özel okullarda görev yapan öğretmenlerin, devlet okullarında görev yapan öğretmenlere göre görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerinde daha fazla kullandıkları görülmektedir. Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinden bayan beden eğitimi öğretmenlerinin “teyp”i, erkek beden eğitimi öğretmenlerinin ise “TV, video, VCD, DVD” yi derslerinde birinci sırada kullanılmaktadırlar. “16 ve üstü” yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre derslerinde daha çok görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullandıkları ve bunların başında “TV” inin geldiği görülmektedir.

Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin en fazla “Gençlik ve Spor Müdürlüğü”, bayan beden eğitimi öğretmenlerin ise “OBESİ” ile ilişki içersindedirler. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili %90.8'nin yayın takip ettikleri; bayan öğretmenlerin “internet”, erkek öğretmenlerin ise “TV” yayınlarını birinci sırada takip ettikleri görülmektedir. Öğretmenlerin %76.4'nün meslekleri ile ilgili bilimsel etkinliklere katıldıkları ve bu etkinliklerden birinci sırada “kurs” etkinliğine katılmayı tercih etmektedirler. Öğretmenlerin meslekleri dışında periyodik yayın olarak birinci sırada “günlük gazete”

takip etmektedirler. Öğretmenlerin %85.7'sinin sanat ve kültürel etkinliklere katıldığı, bunların başında ise “sinema ve tiyatro” nun geldiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin diğer beden eğitimi öğretmenleriyle “günlük, yıllık, ünite ve egzersiz planları”; müfettişlerle “zümre toplantı, ders ve egzersiz planları”; okul idaresiyle “ders dışı sportif etkinlik ve yarışmaları”na yönelik konuları birinci sırada paylaşmaktadırlar. Öğretmenler, öğrencilerden en fazla “gözleme”, meslektaşlarından ise “sözel dönüt, eleştiri” yolu ile geri bildirim almaktadırlar. Öğretmenlerin %7.2'sinin lisansüstü eğitim yapmaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenler, meslekte kendilerini geliştirmeleri yönünde birinci sırada hizmet içi eğitim etkinlikleri, seminerler, mesleki toplantılar ve konferanslar düzenlenmesi ve bu etkinliklerin zorunlu olması ikinci sırada ise spor salonu, eğitim öğretim için her türlü araç gereç sağlanması ve fiziki şartların iyileştirilmesi konularında çözüm önerileri getirmektedirler.

Elde edilen bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin, meslekte kendilerini geliştirmenin önemini yansıtan birçok görüşe katıldıkları, çaba harcadıkları, fakat bazı konularda yeterli olmadıkları, mesleklerinde daha fazla gelişim gösterebilmeleri için dışarıdaki kaynaklardan (Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Gençlik ve spor Müdürlüğü vb.) desteklenmeleri gerektiği sonucuna varılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study was to examine the professional development levels of physical education teachers working at schools in Mersin, according to their sex, school type and service period, and to suggest solutions.

There were total of 237 physical educations teacher, and 72 of the were female 165 of them male working at public and private schools in Mersin during 2005-2006 academic year. This constituted 84% of the universe.

The survey form prepared by the researcher who collected the data, related to the aim of the study.

“X²” (Chi-Square) statistics method was used in order to determine if the difference between the frequency and percentage distribution of the two variables were significant or not, in the analysis of the data obtained in the study. Margin of error was considered as 0.05.

According to the inventory obtained from the study, half of the teachers had side jobs beside their main occupation. The most preferred occupation for females were being referees while the most preferred occupation for males were being trainers. It was observed that teachers in private schools could use visual and auditory education technologies in their classes more than the teachers in public schools did. Female physical education teachers preferred tape recorder among visual and auditory education technologies while male preferred TV, video player, VCD, DVD. It was also observed that teachers who were in charge for more than 16 years used the visual and auditory education technologies more than other teachers and they mostly preferred TV.

Male physical educations teachers were mostly interested in “Youth and Sports Directorate” while female are interested in “The Office of Scouting and Physical Education” It was observed that 90.8% of the teachers followed the publications related to their field. Male physical education teachers preferred TV while female preferred internet. 76.4% of the teachers attended scientific activities about their professions and they mostly preferred course activities. Other than their professions, the most popular periodic publications that teachers followed were daily newspapers. 85.7% of the teachers attended artistic and cultural activities mostly preferred cinema and theater.

Physical educations teachers participated in the study as subjects initially shared topics about daily, annual exercise plans with other physical educations teachers, they

also shared subjects about group meetings, lesson and exercise plans with inspectors; and they shared topics about sport activities and competitions with school management. Teachers mostly received feedback from their students through observation and criticism from their colleagues. 7.2% of the teachers attended postgraduate education.

Physical education teachers participated in the study as subjects primarily suggested solutions about obligatory self-educating activities being held such as in-service trainings, seminars, meetings and conferences; and secondarily about necessary location and equipment being provided for education such as gymnasiums and about improving physical conditions.

According to the inventory obtained, it was decided that, physical education teachers accepted most of the suggestions emphasizing the importance of self-improvement in their jobs, they made an effort, but they were not sufficient in some issues and they should have been supported by outer sources (such as Ministry of Education, Youth and Sports Directorate, etc...) so that they could improve themselves.

I. GİRİŞ

Çağımızda meydana gelen bilgi ve teknolojik gelişmeler eğitim sistemi ve bu sistemin en önemli ögesi olan öğretmenlik mesleğini etkilemektedir (1). Öğretmenlik mesleği çağdaş, kültürel, bilimsel ve teknolojik boyutlara sahip, alanında özel uzmanlık bilgi ve beceriyi temel alan, sürekli kendini yenileme ve mesleki formasyonu gerektiren bir meslektir (2). Hızla devam eden değişim sürecinde bilginin toplanması, aktarılması ve kullanılması her geçen gün değişime uğramakta bu da öğretmenlik mesleğine yüklenen görev ve sorumlulukların farklılık göstermesine ve toplumların öğretmenden bekledikleri niteliklerin daha da iyi olmasını zorunlu kılmaktadır (3). Öğretmen, eğitimin geliştirilmesinde önemli bir role sahiptir. Bir toplumun kalkınması için öncelikle yetişmiş insan gücüne ihtiyaç vardır. Toplumların nitelikli insan gücü ihtiyaçları ancak nitelikli eğitim kurumları ile sağlanabilir Yetişmiş insan gücünü sağlayacak kurumlar ise okullardır. Bir okulun iyi olabilmesi de büyük ölçüde öğretmenler tarafından verilen eğitimin kalitesine bağlıdır. Öğretmenin meslekî açıdan yetişmişlik düzeyi, sunacağı eğitimin kalitesini önemli oranda etkilemektedir. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleğinin gereğince yürütülmesi ve okullardaki eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için öğretmenin mesleki gelişimi zorunluluk olmaktadır (1, 4). Bireyin bilim ve teknoloji alanındaki değişimler karşısında, bilgi, beceri ve yeteneklerini yenilemesi geliştirmesi için yaptığı etkinlikler olarak tanımlanabilen mesleki gelişim kavramı; son yıllarda eğitim ve öğretimin geliştirilmesi çalışmalarında önemli bir faktör olarak ortaya çıkmıştır (5, 6). Çünkü “eğer öğretmen meslekte öğreniyorsa, öğretmenin sunacağı eğitim hizmetinin kalitesi de yüksek olur” (6). Okullarda verilen eğitimin kalitesini iyileştirmek için öğretmenler meslekî açıdan kendilerini geliştirmeli ve onlara mesleki gelişim için gerekli şartlar sağlanmalıdır.

Mesleki başarının daha fazla başarıyı beraberinde getirdiği belirtilmektedir. Başarılı öğretmen deneyimleri sonucu kendine güven duygusu geliştirir (5). Bunun sonucunda öğretmen mesleğinde verimli ve başarılı olabilmek ve onun gereklerini yerine getirebilmek için çaba harcar. Birey, yaşamının her döneminde kendini geliştirme ihtiyacı duymalıdır (6). Bu bağlamda mesleki gelişimin kaynağı öğretmendir, bu nedenle öğretmenin en temel görevlerinden biri kendi gelişimlerine ve öğrenmelerine kendi olanaklarını kullanarak geliştirmektir (8). Bir başka anlatımla

kendini geliştirmenin kaynağı öğretmenin kendisine ve mesleğine harcadığı zaman ve çabayla ilgilidir. İy bir ğretmen kendisini tanır ve ihtiyaçlarını belirler. Kendi kendini tanımak günümüzde bilginin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. İnsanlar ne kadar aydın kabul edilirse edilsin sürekli yeni bilgiler edinme ihtiyaı duymaktadır (3). Eğitimin kalitesinin yükseltilmesi için gerekli olan mesleki ve kişisel gelişim, öğretmenin mesleğinde sahip olduğu bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirilmesi ve veriminin artırılabilmesi ve kendini değerlendirmesi yönünde büyük öneme sahip olduğu düşünülmektedir (6).

Günümüz koşulları her beden eğitimi öğretmenin; alan bilgisinde yetkin, fiziksel zihinsel v ve duygusal yönden sağlıklı, işbirliği yapma ve motor becerisi yüksek, nitelikleri taşımamasını, sürekli sorgulamasını ve kendini geliştirmesini gerektirmektedir (8). Çünkü bir beden eğitimi ğretmeni ne kadar bilgi ve becerilerle kendisini donatırsa, beden eğitimi ve spor dersinin de istenen amaca ulaşmasının o kadar kolay olması beklenecektir.

Beden eğitimi ve spor; ağdaş eğitim anlayışı içinde yaşamın korunması ve geliştirilmesi ile birlikte iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmanın başlıca unsuru olan insanın, bedensel, ruhsal, zihinsel ve sosyal olarak dengeli bir şekilde geliştirilmesini sağlayan faaliyetlerdir (9, 10). Beden eğitimi ve spor olgusunun istenen amaca ulaşabilmesi beden eğitimi öğretmenin her şeyden önce ağdaş olması ve ağdaş insan olmanın gereklerini yerine getirmesi ile mümkün olduğu belirtilmektedir. Çünkü ağdaş olmak, günün koşullarına ayak uydurmanın ötesinde onu bir adım daha ileri götürme çabasıdır. Bu bağlamda 21. yüzyılın ihtiyaç duyduğu ağdaş beden eğitimi ğretmeni, sosyal ve çevresel boyutla ilgili olarak, okuldaki sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin hazırlanmasında etkin, sorumluluklarını ve özlük haklarını, mesleği ile ilgili kanun, yönetmelik ve tüzükleri ve bilgi toplumu içindeki yerini ve önemini bilen kişi olarak tanımlanmaktadır (10, 11, 12). Bundan dolayı, ağdaş olarak nitelendirilen her öğretmenin; gerekli akademik bilgilerini artırması, hizmet içi eğitim kursları, seminer, konferans, panellere katılması, teknolojiyi yaşamının her alanında kullanması, mesleği ve güncel yaşamla ilgili yayımlar takip etmesi, fikir, sanat alanlarında yeterliliğe sahip olmak için okuması, kişiliğini geliştirmesi, okul ile diğer kurumlar arasında koordinasyonu sağlaması, meslektaşlarıyla ve öğrencilerle iletişim ve etkileşim

kurması, mesleki ve kişisel yönden kendini geliştirmek için yapması gereken eylemlerdir (3, 13).

I.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada; Mersin il merkezinde bulunan okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet, okul türü ve hizmet yılına bağlı olarak meslekte kendilerini geliştirme düzeylerinin incelenmesi ve çözüm önerileri getirilmesi amaçlanmıştır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

Alt Problemler

1. Beden eğitimi öğretmenlerinin cinsiyet ile meslekleri dışındaki uğraş alanı durumu arasında bir fark var mıdır?
2. Beden eğitimi öğretmenleri dersleri dışında meslekleriyle ilgili ne tür uğraş alanları ile ve ne oranda ilgilenmektedirler?
3. Beden eğitimi öğretmenleri ne tür görsel ve işitsel teknolojilerinden ve ne oranda yararlanmaktadırlar?
4. Beden eğitimi öğretmenlerinin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumu ile okul türü arasında fark var mıdır?
5. Beden eğitimi öğretmenlerinin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumu ile hizmet yılları arasında fark var mıdır?
6. Beden eğitimi öğretmenleri ne tür mesleki kuruluşlarla ve ne oranda ilişki içerisindedirler?
7. Beden eğitimi öğretmenleri meslekleriyle ilgili ne tür yayınları ve ne oranda izlemektedirler?
8. Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili yayınları takip etme durumu ile cinsiyet açısından bir fark var mıdır?
9. Beden eğitimi öğretmenleri meslekle ilgili ne tür bilimsel etkinliklere ve ne oranda katılmaktadırlar?
10. Beden eğitimi öğretmenleri meslekleri dışında ne tür periyodik yayınları ve ne oranda izlemektedirler?
11. Beden eğitimi öğretmenleri ne tür sosyal ve kültürel etkinliklere ve ne oranda katılmaktadırlar?

12. Beden eğitimi öğretmenleri eğitim ile ilgili yasal düzenlemeleri ne oranda takip etmektedirler?
13. Beden eğitimi öğretmenleri meslektaşlarıyla ne tür deneyimlerini ve ne oranda paylaşmaktadırlar?
14. Beden eğitimi öğretmenleri müfettişler ve yöneticilerle mesleki gelişim konusunda ne tür konularla ve ne oranda iş birliği yapmaktadırlar?
15. Beden eğitimi öğretmenleri öğrencilerinden ve meslektaşlarından performanslarıyla ilgili hangi yolla ve ne oranda geri bildirim almaktadırlar?
16. Beden eğitimi öğretmenleri ne oranda lisansüstü eğitim yapmaktadırlar?
17. Beden eğitimi öğretmenleri kendini geliştirme yönünde hangi çözüm önerileri getirmektedirler?

I.2. Sınırlılıklar

Her araştırmada olduğu gibi, bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır.

1. Araştırma Mersin il merkezinde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında devlet ve özel okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenleriyle sınırlandırılmıştır
2. Araştırma ulaşılabilen Türkçe ve yabancı literatürle sınırlıdır.

I.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendilerini ne oranda geliştirdikleri ve mesleki gelişim için ne yapmaları gerektiği konusunda bilgi vermektedir. Meslekte kendini geliştirmeye yönelik ortaya çıkan bulgular; Türkiye’de hizmet öncesi ve özellikle hizmet içi programların planlanmasında, beden eğitimi öğretmenlerinin, kendini geliştirme konusundaki ihtiyaçlarını belirleyebileceği, olanakları geliştirebileceği düşünülmektedir. Bununla beraber, öğretmenlerin meslekte kendini geliştirmesinin eğitimin kalitesinin artmasında ne kadar önemli olduğunun farkına varılması ve bu yönde eğitim yöneticilerine rehberlik etmesi konusunda önemli bulunmuştur.

II. ARAŞTIRMANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ

II.1 MESLEK

İnsanların toplum içindeki yerlerini belirleyen önemli hususlardan biri olan meslek olgusu birey açısından da önem taşımaktadır. Bireyler yaşamlarının belli bir dönemini veya yaşamları boyunca seçtikleri mesleğin eğitimini almak ve mesleğin gereklerini yapmakla yaşamlarını geçirirler. İnsan hayatının önemli bir kısmını içine alan bu meslek, bireyin kişiliğine, statüsünün oluşmasına, nasıl bir hayat geçireceğine ve sosyal çevresi ile ilişkilerine etki eder. Meslek, bireylerin belirli bir eğitimle edindikleri ve hayatlarını kazanmak için sürdürdükleri düzenli kurallı faaliyetler bütünüdür (14).

Meslek: Kişilerin geçimini sağlamak, yaşamını sürdürmek amacıyla temel uğraş alanı olarak seçtikleri ve belli bir süre eğitimden sonra icra edebildikleri, faaliyet alanıdır. Freud'a göre ruh sağlığının temeli "sevmek ve çalışmaktır." İnsanların mutluluğunun yarısı eşini sevmek, diğer yarısı işini sevmektir (14, 15). Mesleğin diğer bir tanımı ise; toplumdaki sosyal ekonomik ve teknolojik yapının gerektirdiği bir iş bölümü sonucu ortaya çıkan bireyin ilgi ve kabiliyeti ile sosyal etkinliklere katılma gereksinimi ve toplumun bireyden sosyal ve ekonomik yaşamda sorumluluk yüklenmesi talebi sonucu ortaya çıkmış olan bir yaşamsal etkinlik olgusudur (2).

Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğüne göre meslek, "bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş ve birbirine bağlı bilimsel veya felsefi düşünceler birliği; bir fikir çevresinde toplanmış çeşitli bilgiler, dizge, sistem olarak tanımlanmaktadır (16).

II.1.1 ÖĞRETMENLİK MESLEĞİ

Toplumun bireylerden beklediği tutum ve davranışların kanalize edildiği eğitim çalışmalarının bir mekân içinde uzmanlarca verilmesi, okul sistemini ortaya çıkarmıştır. Bu sistem tutum ve davranış oluşturmada etkin rolü öğretmene vermiştir (14). Öğretmenlik mesleğinin ortaya çıkışı ile ilgili pedagojik yaklaşımlar öğrenme ve öğretme isteğinin "merak" duygusuna dayandığını, bu duygunun da içgüdüsel ve doğuştan olduğu ileri sürülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlik mesleği, toplumsal

çözümlemelerin sürekliliğinin sağlanması ve sosyo-kültürel mirasın korunması ihtiyacını doğurduğu toplumsal şartlar içinde ortaya çıkıp örgütlü bir toplumsal kurum (eğitim kurumu) içinde sosyolojik bir boyut kazanmıştır. Bu bağlamda mesleğe ilişkin değer ve çözümler, toplumun örgütlenme biçimine uygun insan yetiştirmeyi ve mevcut sosyo-kültürel mirasını geliştirerek yarına taşımaya var olma şartları arasında görmektedir (17).

Özpolat (17) öğretmenlik mesleğini değiştiren ve geliştiren toplumsal dinamikleri şöyle açıklamıştır:

İnanç sistemi: İlk ve orta çağda eğitim kurumu ve öğretmenlik mesleğine etki eden temel toplumsal dinamikler, toplumun inanç ve güvenlik sistemi ile üretim biçimi olmuştur. Öğretmenlik mesleğinin “Tanrı mesleği” ve “kutsal” olduğuna inanılırdı. Uzmanlaşmış din adamlarının, mabetlerde dini tören; ibadet, vaaz yoluyla toplumu eğitmesi, günümüzün formal, kurumsal, kitlesel ve uzmanlaşmış iş gücüne dayalı modern eğitimine kaynak olmuştur.

Ulus-devlet: Ulus-devletler toplumsal örgütlenmeyi ulusun kültür kaynaklarına ve devletin kurucu iradesinin beslendiği belirli toplum felsefelerine ve ideolojilerine dayandırılmıştır. Bu nedenle bu tür devletlerde eğitimin hedefi ”birey-toplum” yetiştirmekten daha çok ulus yaratmak olmuştur. Bu da vatandaşlık eğitiminin bütün ulus devletlerin amacı olmasına neden olmuştur.

19.yüzyıla kadar Batı Avrupa’daki ülkelerde okul eğitimi özel ve isteğe bağlı iken 19. yüzyıldan sonra devlet tarafından verilen, kamusal, nitelikli, parasız ve eşit bir hak olarak yaygınlaşmış, bu da öğretmen ihtiyacının artmasına ve onların sosyal statülerini yükseltmeye teşvik etmiştir.

Kültür ve Endüstrinin Etkisi: Hızlı gelişen kitle iletişim teknolojileri, toplumsal iletişim döngüsünün mekânı, aracı ve yönetiminde önemli değişimler getirmekte ve bilginin kitleselleşmesine neden olmaktadır. Çeşitli merkezler tarafından üretilen bilgi, kitle iletişim teknolojileri yoluyla kimi zaman bilgi ihtiyacının ötesinde egemenlik ilişkilerinin sürdürülmesi için yaygınlaşmakta, sorgulanmamakta, yeni örgütlenme biçimlerine zemin hazırlamakta ve geleneksel sosyokültürel kurumları, meslekleri ve ilişkileri derinden ekilemeye devam etmektedir. Bu olgulardan etkilenen kurumların başında eğitim gelmektedir. Kitle iletişim araçları olan radyo, televizyon,

internet; bilginin korunması, yayılması ve kuşaklara aktarılmasında okulun ve öğretmenin rolünü büyük ölçüde artırmıştır.

Küreselleşme: Öğretmenlik mesleğinin değişmesine, gelişmesine etki eden önemli faktörlerden sonuncusu küreselleşmedir. Küreselleşmenin getirdiği üretim ve tüketim tarzı benzerlik bilgisel ve kültürel bağlamda da yapılanmaya çalışılmaktadır. Buna göre dünya toplumları, gittikçe aynı veya benzer bilgiyi havuzdan alacak; toplumsal ilişki ve yapı biçimleri birbirine benzeyecek ve toplumlar arasındaki kültürel farklar olabildiğince azaltılmaya çalışılacaktır. Bu süreçte etkili araç olarak eğitim de kullanılarak öğretmenlik mesleği özellikle mesleki örgütlenme ve mesleğin dayandığı değer felsefesi açısından küreselleşme içine alınacaktır. Bu hususta İLO(Uluslar Arası Çalışma Örgütü) ve UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim ve Kültür Örgütü)'nun öğretmenliğin mesleki standartlarını küresel ölçekte belirlemeye çalışması ve 5 Ekim tarihinin UNESCO tarafında Dünya Öğretmenler Günü olarak kutlaması dikkati çekmektedir (17). Öğretmenlik mesleğinin bir bilim mi, sanat mı olduğu uzun süre tartışılmıştır. Öğretmenliğin sanat olduğunu savunanlara göre; öğretmenlikte yetenek, sezgi, yaratıcılık ve ilham gibi niteliklere önem verirken; öğretmenliği bilim olarak savunanlar ise; bilgi ve beceriyi öne çıkarmaktadır (18).

UNESCO ve İLO öğretmeni “okullarda öğrencileri eğitmekle sorumlu ve görevli kişi olarak” tanımlamaktadır (19).

“Bir meslek olarak öğretmenlik, resmi ya da özel öğretim kurumlarında çocuk, genç ve yetişkinlere öğretim verme anlamına gelmektedir” (20). Öğretmenlik çok eski bir uğraşı alanı olmasına karşın bir meslek olarak kabul edilmesi için uzun bir süre tartışılmış; sonunda, öğretmenliğin kendine özgü bir meslek olduğu konusunda görüş bir meslekte bulunması gereken her türlü özelliğe sahip olduğu anlayış birliğine varılmıştır (21).

Öğretmenlik mesleği, geçmişten günümüze üzerinde en fazla konuşulan, yazılan, sürekli geliştirilerek günümüze taşınan mesleklerin başında geliyor. Eğitimin bir bilim olarak ortaya çıkması ve gelişmesiyle birlikte öğretmenlik meslek bilgisi önem kazanmaya başlamış ve bugünkü öğretmenlik anlayışı değişmiştir.

19. yüzyılın başında endüstri toplumu İngiltere dâhil olmak üzere öğretmenlik mesleğine bakış açısı günümüz öğretmenliğinden farklıdır; o yıllarda öğretmenlik mesleğinin uğraş yeri okullar, öğretmenin işlevi ise ders vermektir. Bireyin eğitimi ve

öğretimi, ezbere ve bir gölge oyunu gibi, yapılanları, söylenenleri taklide dayanırdı. Öğretmen sadece ders anlatan, sınav yapan ve not veren bir kişiydi (22).

20.yüzyıl toplumlarında işe girmek, gelir ve statü getiren bir mesleğe sahip olmak, sertifikaya, diplomaya bağlanmıştır. Bu nedenle öğretmene ve okula duyulan gereksinim artmış, öğretmenlik mesleğinin statüsü yükselmiştir (22). Öğretmenler, kendi toplumlarının toplumsal-kültürel-ulusal kimliklerinin oluşumunda, toplumsal-kültürel mirasın taşınmasında etken ve bireyin sosyalleşmesini sağlayıcı insan kaynağı olmuşlardır. Bu nedenle toplumların maddî ve manevî mimarları olarak kabul edilmişlerdir. Tarih boyunca öğretmenlerin temsilciliğini yaptığı değerler, yaşayan kuşak ve sonraki kuşağın duygu ve düşünce dünyasını önemli ölçüde besleyen değerler olmuştur (17).

Ülkemizde öğretmenlerin yasal konumunu 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesi ile düzenlenmiştir. “Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir”. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler (14).

Öğretmen, araştırmalar sonucu geliştirilen devletin eğitim politikasını, uygulamaya koyan, uygulama sonuçları ile bu politikaları etkileyen eğitimde uzmanlık çalışmalarından ve araştırmalardan faydalanan fakat aynı zamanda bu çalışmalarla iç içe olup onlara problem sağlayan önemli kişidir (23). Günümüzde öğretmen, sadece bilgiyi işleyen, konu anlatan, not veren, bilgiyi aktaran bir kişi olarak algılanmamaktadır. Çağdaş öğretmen, bilgi taşıyan ve aktaran değil, bilgiye ulaşma yollarını ve kaynaklarını gösteren, sorun çözen, öğrendiklerinden yeni bilgi ve beceriler üreten, çevresiyle sürekli iletişim kuran ve kendini yenileyen bir kişi olması beklenmektedir (12). Buna ek olarak çağdaş olmak insanın yaşadığı güne uydurması değil onu aşmaya çalışmasıdır. Bu bağlamda çağdaş insan yaşadığı süreçteki bilgi birikimini yakalayabilmeli, be sahip olduğu bilgi birikimine katkı sağlamalıdır (24). Öğretmenlik statüsü sadece bilgi verme rolünü gerektirseydi, bu işi öğretim makineleri, televizyon, radyo gibi araçlarla yapmak mümkün olurdu. En azından, teknoloji yönünden gelişmiş ve teknoloji ötesine geçmiş toplumlarda öğretmen problemi kolayca çözümlenirdi. Oysa davranış bilimleri, bize öğrencinin tutum ve davranışları ile etkilendiğini

göstermektedir. Öğretmenin düşünsel tutumu, duygusal tepkileri, çeşitli alışkanlıkları öğrenciyi etkilemektedir (23).

Öğretmen, yönettiği, uyguladığı, uygulattığı eğitim öğretim etkinlikleri sırasında, dolaylı ve dolaysız olarak öğrenciler üzerinde etkiler bırakabilir. Öğretmen; okulda, bilim uzmanı olarak değil, aynı zamanda okullaşma çağındaki gençleri toplumsal rollerine hazırlayan rehberdir. Öğretmen okulda bilgi yayıcı, öğrencilerin kişilik ve tarafsızlığı ile etkileyen, öğrencilerine gerekli rehberliği yaparak onların kişilik gelişimlerine katkıda bulunan bir liderdir (25).

Öğretmenlik; genel kültür, özel alan eğitimi ve pedagojik formasyonla sağlanan özel bir ihtisas mesleğidir (26). Statü ve saygınlığı, ülke ve kültürlerimize göre değişmekle birlikte öğretmenlik, doğrudan insanla ilgili bir meslek olması yönüyle, öteden beri sadece kazanç kapısı olarak değil, aynı zamanda kutsal bir meslek olarak görülmüştür. İnsan hayatında uzun bir zamanı alan ve onun üzerinde bir takım etkileri olabilecek öğretmenlik mesleğini birey, çok dikkatli seçmelidir. Birey bu mesleği seçerken, mesleğinin, bireyin ve toplumun insan ihtiyacını göz önüne alarak ilgi ve yeteneklerine uygun ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve kendisini ifade edebileceği nitelikte olmasına dikkat etmesi gereken bir meslektir (27).

“Öğretmenler; insan yetiştirme gibi kutsal bir görevi yaparlar. Yetiştirdikleri insanlar vasıtasıyla toplumu kalkınmasını sağlarlar, devleti güçlendirirler, vatani yüceltir ve tehlikelerden korurular” (27).

“Öğretmenlik; bir milletin, bir ülkenin geleceğini hazırlama sorumluluğunu taşıyan çok önemli bir meslektir ve bir toplumda insanların yetişmişlik düzeyi, öğretmenlerinin yetişmişlik düzeyiyle orantılıdır”. Eğitimin niteliği ve kalitesi öğretmenlerin niteliği ile doğru orantılı olduğundan eğitim sistemi içinde görev alacak öğretmenlerin hizmet öncesinde ve hizmet içinde yetiştirilmeleri, eğitim hizmetlerinin kalitesi yönünden önem taşımaktadır (27).

III.2. Meslekleşme Koşulları Açısından Öğretmenlik

Toplumlarda bireylerin bir uğraş alanı olarak seçtikleri mesleğin, profesyonel olarak kabul edilmesi için bazı şartları taşıması gerekmektedir. Profesyonel bir meslek olarak kabul edilen öğretmenlik mesleğinin meslek olma ölçütleri şu şekilde özetlenebilir (2, 14, 18).

II. 1.2.1. Tanımlanmış Bir Alanda Hizmet Verme

Her mesleğin kendine özgü hizmet alanı vardır. Öğretmenin uğraş alanı çok belirgindir. Öğretmen okul denilen kurumlarda öğrencilere belli programlar çerçevesinde bilgi ve beceri kazandırır (2, 14, 18).

II. 1.2.2. Uzmanlık Bilgisi-Örgün Eğitimden Geçme

Mesleklerin hepsinin ortak özeliği özel bir alan bilgisi gerektirmektedir. Öğretmenlik mesleğinin icra edilebilmesi için bireyin öncelikle bilgi aktaracağı konu alanında uzman olması gerekir. Öğretmen eğitim bilimleri alanında geliştirilmiş, kuram ve ilkeleri bilmelidir (2, 14, 18).

II. 1.2.3. Mesleki Kültüre Sahip Olma

Mesleki kültür, meslekle ilgili değerleri, normları ve sembolleri içerir. Öğretmenlik mesleğinin de kendine özgü değerleri, normları ve sembolleri vardır. Öğretmenler giyim tarzları, toplum içindeki davranışlarıyla hemen seçilirler (2, 14, 18).

II. 1.2.4. Giriş Denetimi

Yasal hükümler çerçevesinde kimlerin hangi mesleki yapabilecekleri ve çalışma şartlarının düzenlenmesi mesleğin gelişmesini sağlayan faktörlerden biridir. Ülkemizde öğretmenlik mesleğine giriş denetimi yalnızca devlet tarafından yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığının öğretmenlik giriş denetimini hakkıyla yaptığı söylenemez. Osmanlı İmparatorluğundan günümüze, yaklaşık 150 yıllık öğretmen yetiştirme sürecinde, öğretmen okullarından mezun olmayan binlerce kişi öğretmenliğe atanmıştır. Eğitim kurumlarında görev alacak bireylerin Öğretmenlik formasyonu sertifikasına sahip olması gerekmektedir. Buna rağmen öğretmenlik bilgisi olmayanların doğrudan öğretmenliğe atanmaları öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşmesine ve kolay elde edilen bir meslek olmasına neden olmuştur (2, 14, 18).

II. 1.2.5. Meslek Ahlakı

Her mesleği diğerlerinden ayıran uzmanlık bilgilerinin yanında bir takım değerler, normlar, ilkeler ve kurallar vardır. Öğretmenin iyi bir konu uzmanı olmasının yanında güvenilir olması da gerekir. Pehlivan (1998)'a göre mesleki etik "belirli bir meslek grubunun, mesleğe ilişkin olarak oluşturup, kurduğu; meslek üyelerine emir eden, onları belirli bir şekilde davranmaya zorlayan, kişisel eğilimlerini sınırlayan, yetersiz ve ilkesiz üyeleri meslekten dışlayan, meslek içi rekabeti düzenleyen ve hizmet ideallerini korumayı amaçlayan mesleki ilkeler bütünüdür". Bu tanım doğrultusunda

bakacak olursak ülkemizde öğretmenlerin özellikle 1980’li yıllardan sonra etik değerlerinin neler olacağı konusunda görüş birliği içinde olmadıkları görülmektedir (2, 14, 18).

II. 1.2.6. Meslek Kuruluşları

Öğretmenlik mesleğinin çıkarlarını, özlük haklarını ve toplumdaki saygınlığını korumanın bir yolu da bir meslek örgütüne sahip olabilmeleridir. Ülkemizde öğretmen örgütlenme hareketleri 1908 yılına kadar uzanmaktadır. Ancak gerçek anlamda mesleki örgütler 1961 Anayasası’ndan sonra kazanılmıştır. Kamu personeli ortak mesleki, kültürel, sosyal ve ekonomik hak ve menfaatlerini korumak, mesleki gelişme ve aralarında yardımlaşmayı sağlamak amacıyla sendika kurma hakkına sahiptirler (2, 14, 18).

II. 1.2.7. Toplumca Meslek Olarak Tanınma

Bir mesleğin toplumca kabul edilmesi önemli bir meslekleşme koşuludur. Toplumumuzda öğretmenlik, genelde herkes tarafından bir meslek olarak kabul edilir. Fakat bu kabulleniş, onun en basit mesleklerden birisi olması biçiminde gelişmiştir. Öğretmenlik mesleğinin basit bir meslek olarak algılanmasında mesleğe alan dışında öğretmenlerin atanması, maaşların düşük olması, vb. nedenler rol oynamıştır. Son yıllarda Eğitim fakültelerini, başarılı öğrencilerin tercih etmesi mesleğe bakışı biraz da olsa etkilemiştir (2, 14, 18).

II.1.3. Türkiye’ De Öğretmenlik Mesleğinin Bazı Özellikleri

Öğretmenlik mesleğinin kendine özgü bazı özellikleri vardır. Bu özellikleri şöyle özetlenebilir:

- Öğretmenler tüm ülkelerde devlet memurlarının çoğunluğunu oluştururlar (21).
- Öğretmenlerin yaklaşık %60’ı kadın, %40’ ı erkektir (28).
- Öğretmenlik daha çok alt ve orta gelir gruplarının tercih ettiği bir meslektir (14, 28).
- Öğretmenlik mesleğinde kariyer yapma ve mesleki gelişim imkânları çok sınırlıdır. Kurum düzeyinde öğretmenlerin kendilerini geliştirmeleri için kaynak ayrılmaktadır (14).
- Mesleği değiştiren ya da terk edenlerin oranı yüksektir. Bu durum sanayileşmiş ülkelerde, gelişmekte olan ülkelerde aynıdır. Gelişmiş ülkelerde, daha yukarı

konumlara ve mesleklere geçebilmek için öğretmenlik bir geçiş olarak kullanılmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin maaşının düşük olması temel etkenlerden birisidir (21).

- Öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü çok yüksek değildir. Öğretmenlerin gelir düzeyinin düşük olması, eğitim verdiği grubun yaşının ve bilgi düzeyinin az olması, mesleki statüsünü de düşürmektedir. Öğretmenlik mesleğinin statüsü; özellikle gelir ve eğitim seviyesi düşük olan az gelişmiş ülkelerde yüksekken, eğitim ve gelir düzeyi yüksek olan ülkelerde giderek düşmektedir (2).

Birçok toplumda meslek olarak öğretmenlik, statü kazandıran orta sınıf mesleği olarak düşünülmektedir. Öğretmenler tüm ülkelerde genellikle orta sınıftan geldikleri için orta sınıfın koruyucusu olmakta, Orta sınıfın değer ve davranışlarını göstermektedirler. Öğretmenlik mesleği orta sınıftan gelmiş olsa bile, toplumdaki hareketliliği sağladığı, sosyalliği koruduğu için saygı duyulan ve her zaman gündemde olan bir meslektir (22).

Öğretmenlik mesleğine yönelik kanılar zaman içinde olumlu yönde değişmiştir. Günümüzde öğretmen, geçmiş zamanlara göre daha iyi eğitim alan, toplumsal saygınlığı yüksek bir meslek mensubudur. Toplumlar artık öğretmeni yükseköğretim görmüş ve özel öğretmenlik formasyonu almış kişiler olarak görmek istemektedir (28).

Bireyler öğretmenlik mesleğini seçerken birçok faktör buna etki eder. Bu faktörler şu şekilde özetlenebilir (21):

- Öğretmenlik mesleğinin güvenli olması.
- Öğretmenlik mesleği entelektüel bir saygınlık taşıır.
- Öğretmenler sürekli okuyan, bilen, dünyadaki gelişmeleri takip eden kişilerdir.
- Ahlaksal, dinsel ya da entelektüel idealizm fazladır.
- Öğretimi sevmek.
- Kadınların çocukları sevmesi.
- Tatillerin diğer mesleklere göre daha uzun olması.
- Başka mesleklere geçiş için basamak olarak görülmesi.

II.2. ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ

Toplumların ilerleyebilmeleri ve refah düzeyine ulaşabilmeleri için eğitimin niteliğinin yükseltilmesi gerekmektedir. Eğitimde toplam kaliteyi arttırmada eğitimin niteliğini etkileyen önemli unsurlardan en önemlisi öğretmendir. Öğretmenlerin istenilen yeterliğe ulaştırılması ve yeterliklerinin artırılması gelişmekte olan ve tüm gelişmiş ülkelerle birlikte bizim ülkemizde de üzerinde durulan ve sürekli tartışılan konuların başında gelmektedir.

Yeterlik kavramı, bir işi ya da görevi etkili bir şekilde yerine getirebilmek için sahip olunması gereken özellikleri ifade etmektedir. Öğretmen açısından değerlendirildiğinde ise, öğretmenliğin gerektirdiği görev ve sorumlulukları gerçekleştirebilmek için sahip olunması gereken bilgi, anlayış, beceri ve tutumları ifade eder. Ayrıca yeterlik kavramı, belirli bir görevi ya da rolü kabul edilebilir bir düzeyde yerine getirmek için sahip olunması gereken kapasiteyi de vurgular (29).

Yeterlikler, mesleki performans olarak önemsenmekte ve meslek alanını tam olarak tanımak için karşılanması gereken minimum standartlar olarak ele alınmaktadır. Yeterlik, bireylerin performanslarını arttırmayı amaçlar. Birey hakkında doğru bilgiler elde etmeyi, değerlendirme yapmayı, geribildirimde bulunmayı sağlar; kişinin geliştirilmesinde ve ödüllendirilmesinde etkili bir araç olarak kullanılır (29).

Öğretmenlik mesleğinde yeterlik, öğretmenin yerine getireceği hizmet alanı ile ilgili gereken bilgi ve beceriyi kazanmasıdır. Öğretmenlik mesleği özel bir mesleki yeterlik gerektirir. Öğretmenlerin mesleklerini başarı ile sürdürebilmeleri için sahip olmaları gereken yeterliklerin, öğretmen yetiştirme sürecinde kazandırılması, hizmet içinde de devam ettirilmesini gerektirir (30).

Eğitim sisteminin en önemli öğelerinden birinin öğretmen olmasından dolayı, yetiştirilecek öğrencilerin daha yaratıcı ve verimli olması için sistemi oluşturan bütün öğelerin, niteliklerinin artırılması gereklidir. Bunun için, çağdaş öğretim programlarına, nitelikli öğretmene, kaliteli yönetime istekli öğrencilere ihtiyaç vardır (11).

Öğretmenlik mesleğinin niteliğinin yükseltilmesi ve bunda başarılı olunması için öncelikle öğretmenlerin sahip olması gereken genel ve özel alan yeterliklerin bilinmesi, daha sonra bu yeterliklerin, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarıyla bilimsel olarak, öğretmen adaylarına ve öğretmenlere kazandırılması gerekmektedir (31).

Bir öğretmende bulunması gereken üç alan kavramı, mükemmel öğretmen tanımını da ortaya koyar. Bunlardan birincisi, alan bilgisi yani öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmak, ikincisi, öğretmenlik bilgisi yani öğretmenin iyi bir öğretici ve eğitici bilgisi ile donatmak, üçüncüsü genel kültür bilgisi yani bir öğretmenin aktüaliteden, dünya ve Türkiye'de olup bitenden haberdar olabilecek bir aydın gözlüğüne sahip olmasıdır (32).

Bir ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasında, çağdaşlaşmasında ve toplumun huzur ve refah içinde yaşamasında temel faktör insan ve insana verilen eğitimidir (33). Davranış değiştirme süreci olarak tanımlanan eğitimin işlevini yerine getirmesinde en önemli rolü üstlenen öğretmenin görevi; topluma bilinçli, sorumlu, yaratıcı, beden, zihin, ahlak, duygu bakımından dengeli nesiller yetiştirmektir (34). Günümüzde bilgi çağının gerektirdiği niteliklerin, sürekli sorgulanması ve geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle Millî Eğitim Bakanlığı'nın, üniversitelerle iş birliği yaparak, öğretmen yeterlikleri üzerine yürüttüğü çalışmalar da süreklilik göstermelidir. Eğitim ve öğretimde yeniden bir yapılanmaya gidildiği, yoğun bir program geliştirme çalışmalarının yapıldığı günümüzde, ideal bir öğretmende bulunması gereken genel yeterlikler ile özel alan yeterliklerinin belirlenmesi, birçok açıdan yarar sağlayacağına inanılmaktadır (35).

Bu yeterliklerin;

- Öğretmen yetiştirme politikalarının belirlenmesinde, istihdamında
- Öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitiminde,
- Öğretmenlerin seçiminde,
- Öğretmenlerin iş başarımlarının ve performanslarının değerlendirilmesinde,
- Öğretmenlerin kendilerini tanıma ve geliştirmelerinde kullanılacağı düşünölmektedir (24).

Öğretmen niteliğinin yükseltilmesi konusunda Millî Eğitim Bakanlığı'nca öğretmen yeterliklerinin belirlenmesine yapılan çalışmalardan birtanası; 1999 yılında, Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi'nin İle üniversiteler işbirliğiyle yapılan "Çağdaş Öğretmen Profili" adlı çalışmadır (12).

"Çağdaş Öğretmen Profili" adlı çalışmada çağdaş öğretmen (12);

- Günümüz eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek 21. yüzyılın bilgi teknolojisi toplumunda öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlikte,
- Kendi konu alanına hâkim,
- Öğrenciyi tanıma becerisine sahip,
- Ders etkinliklerini planlayabilen,
- Öğreteceği konunun özelliğine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilen,
- Öğrenciler ile sağlıklı iletişim kurabilen, öğrenme ortamını öğrencilerin ve konuların özelliklerine uygun hale getirebilen, öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayabilen,
- Meslekî gelişmede çağdaş öğretmen sorumluluklarını ve özlük haklarını, mesleği ile ilgili kanun, yönetmelik ve tüzükleri, bilgi toplumu içindeki yerini ve önemini bilen kişiler olarak tanımlanmaktadır.

Sonraki bir çalışmada ise; Milli Eğitim Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü (OYEGM) temsilcilerinden oluşturulan “Öğretmen Yeterlikleri Komisyonu” öğretmenlik yeterlikleri konusunda üniversitelerle işbirliği yaparak 2002 yılında belirlenmiştir. Çalışmada öğretmen yeterlik alanlarından; genel kültür ve özel alan boyutlarının genel çerçevesi çizilmiş ve öğretim sürecinde işe nasıl koşulacağına işaret edilmiştir. Öğretmenlerin eğitime-öğretme (pedagojik formasyon) yeterlikleri ise 14 ana yeterlik alanında 206 alt yeterlik olarak ayrıntılı olarak ortaya konulmuştur. Gelenen süreçte OYEGM öğretmenlik mesleği yeterlik alanları üç başlık altında toplamıştır (36):

1. Genel Kültür

2. Özel Alan

3. Eğitime-Öğretme Yeterlikleri

- Öğrenciyi Tanıma,
- Öğretimi Plânlama,
- Materyal Geliştirme,
- Öğretim Yapma,
- Öğretimi Yönetme,
- Başarıyı Ölçme ve Değerlendirme,
- Rehberlik Yapma,
- Temel Becerileri Geliştirme,

- Özel Eğitime Gerekksinim Duyan Öğrencilere Hizmet Etme,
- Yetişkinleri Eğitme,
- Ders Dışı Etkinliklerde Bulunma,
- Kendini Geliştirme,
- Okulu Geliştirme,
- Okul-Çevre İlişkilerini Geliştirme 'dir.

MEB'in 2002 yılından sonra yaptığı Temel Destek Programı (TEDP) kapsamında 2002 Eylül ayında başlayan ve 2004 Mayıs ayında çalışmalar sonucunda temel eğitim kademesi öğretmenlerine yönelik gelinen süreçte Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün (OYEGM) öğretmenlik mesleği genel yeterlik taslağında ana yeterlik alanları (37);

- Kişisel ve Meslekî Değerler - Meslekî gelişim,
- Öğrenciyi Tanıma,
- Öğrenme ve Öğretme süreci,
- Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme,
- Okul-Aile ve Toplum ilişkileri,
- Program ve İçerik Bilgisi,

olmak üzere 6 ana yeterlik alanı, bu yeterliklere ilişkin 39 alt yeterlik ve 244 performans göstergesi belirlenmiştir (38).

Bu çalışmayla ilgili Kişisel ve Mesleki Değerler- Mesleki gelişim alt yeterlikleri ise şu şekilde belirlenmiştir (38):

- Öğrencilere Değer Verme Anlama ve Saygı Gösterme
- Öğrencilerin, Öğrenebileceğine ve Başaracağına İnanma
- Ulusal ve Evrensel Değerlere Önem Verme
- Öz Değerlendirme Yapma
- Kişisel Gelişimi Sağlama
- Meslekî Gelişmeleri İzleme ve Katkı Sağlama
- Okulun İyileştirilmesine ve Geliştirilmesine Katkı Sağlama

Buna ek olarak öğretmenin mesleki yeterlikleri şöyle ifade edilebilir (14, 16, 17, 26);

- Türk Milli Eğitim Sisteminin amaçlarına ve ilkelerine uygun biçimde öğretmenlik görevini yerine getirme,

- Mesleği ile ilgili yasa ve yönetmeliklerde belirtilen hak ve sorumluluklarının farkında olma,
- Mesleki öneri ve eleştirilere açık olma,
- Mesleki açıdan kendini değerlendirme ve bilgi düzeyini geliştirme konusunda sürekli çaba gösterme,
- Toplantı, hizmet içi eğitim, araç-gereç hazırlama gibi okul etkinliklerine ve okulun tümünü ilgilendiren diğer etkinliklere katılma,
- Kişisel ve mesleki yaşamında ve öğretimde iyi örnek olma,
- Mesleğine yürekten bağlı olma ve mesleğini severek yapma,

Bunların dışında öğretmenlik yeterlikleri ile ilgili literatürü incelenecek olursa; Sünbül (2001) Mesleki yeterlikleri, kişisel yeterlik, alan yeterliği ve eğitimsel yeterlik olarak 3 kategori olarak açıklamaktadır (39).

Şeker ve ark. (39)'nın belirttiğine göre Tohmas ve Kay (1974), öğretmen yeterlik ölçütlerini, öğretmenin öğrencilerin öğrenme problemlerini değerlendirmesi, öğrencilerle ilgili planlamaların öğrencileri kapsaması, sınıfı etkili bir biçimde organize etme ve yönetme, başarılı bir şekilde soru sorma ve öğretim için kaliteli materyalleri değerlendirme olarak belirlemişlerdir.

İngiltere'de CATE standartlarında (Council For the Accreditation of Teacher Education) Öğretmen yeterliliği (39);

- Program bilgisi,
- Öğrenme içeriği,
- Öğrenci öğrenmesini planlama,
- Öğrenci öğrenmesini ölçme ve değerlendirme,
- Kendi öğretimini değerlendirme,
- Mesleki ilişkiler olmak üzere altı kategoriden oluştuğu görülmektedir.

Ülkemizde öğretmenlik mesleğinin yeterlik ve niteliklerinin belirlenmesi konusunda yapılan araştırmalar incelendiğinde, bu konuda yapılan bilimsel çalışmaların yetersiz olduğunu görmekteyiz. Teknoloji ve bilim alanındaki değişimler sonucunda öğretmenden beklenen işlev artacak ve nitelik kavramı değişecektir. Öğretmenlerin mesleki nitelik ve standartlarının geliştirilmeye çalışılması eğitimin çağdaş boyutlara ulaştırılmasında en önemli etken olduğu bu bağlamda söylenebilir.

II.3. BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ

Günümüzde değişen, gelişen bilim ve teknoloji öğretmene daha çok sorumluluk ve görev yüklemiştir. Öğrencilerin eğitim gereksinimlerini, biçimini, karşılaştığı sorunlarla başa çıkma becerisini geliştirme, nitelikli öğretmenlerle gerçekleşmektedir (40).

Beden eğitimi ve sporun toplumsal açıdan önemi gün geçtikçe artmaktadır. Beden eğitimi ve spor, çocuk ve gençlerin boş zamanlarını değerlendirmelerini, onların sosyalleşmesini, karakterlerinin gelişmesini katkı sağlar. Bireylerin sağlıklı, duyarlı, dengeli, mutlu ve verimli olması gelişmiş bir toplumun oluşmasında önemlidir (39, 41).

Beden eğitimi ve spor, milli eğitimin temel ilkeleri doğrultusunda, kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlama amacını taşımaktadır. Bireyin toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiri ile olan ilişkilerinin geliştirilmesi, yardım sever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı olmasıyla mümkündür (42).

Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin öğretim kurumlarında gerçekleşmesini sağlayan, onlara yön vererek geliştiren ve uygulayan beden eğitimi ve spor öğretmenleridir. Bireyi zihinsel, bedensel yönleri ile bir bütün olarak geliştirmek, çevresel koşullara ve öğrencinin bireysel özelliklerine göre öğretimi planlamak beden eğitimi öğretmenin görevidir (43, 44)

II.3.1. Beden Eğitimi Öğretmenin Nitelikleri

Nitelik; bir şeyin iyi ya da kötü olma özeliği olarak kabul edilmektedir (40). Mesleki nitelik ise; “başarılı ve mutlu olması için bir kişinin girmeyi düşündüğü iş veya mesleğin, bedensel ve toplumsal özellik ve gerekli öğrenim ve deneyime sahip olmasıdır” (45). Başka bir deyişle, nitelik, öğretmenin mesleğe girişindeki özellikleri ve görev alanındaki yetkinliği ile ilişkilidir (46).

Beden eğitimi ve spor öğretmenin sahip olması gereken niteliklere geçmeden beden eğitimi ve sporun açıklanmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Beden eğitimi ve spor; bireyin bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerini sağlayan; onları topluma hazırlayan ve toplumsallaştıran, boş zamanlarını

değerlendirmesini sağlayarak kişilik gelişimlerine katkı sunan, vatanına yararlı, mutlu ve sağlıklı bir birey olmalarında etkili olan bir bilim dalıdır (41, 47).

Öğrencilerin sözü edilen özellik ve davranışları kazanmaları nitelikli beden eğitimi öğretmenleriyle sağlanır. Wuest ve Bucher (8) beden eğitimi öğretmenin kişisel niteliklerini; enerji dolu, amaca yöneltme, istek, dürüstlük, arkadaşlık ve sevgi, teknik uzmanlık, kararlılık, zeka, öğretme becerisi ve inanç olarak sıralamışlardır.

Wuest ve Bucher (8), mesleki nitelikleri açıklarken öğretmenin meslekte karşılaştığı problemlere çözüm bulabilmek için, üç özeliği taşıması gerektiğini belirtmişlerdir. Bunlar;

- **Yaratıcılık**

Günümüzde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin karşılaştığı sorunların en önemlisi yaratıcılık olarak görülmektedir. Yaratıcılık beden eğitimi ya da sporda gerçekleşen yeni bir şeyin keşfedilmesidir. Örneğin bilgisayarlı eğitim ve bunun beden eğitimi ve sporda kullanılması. Bu ve buna benzer yaratıcı fikirlerin ortaya çıkması veya çıkarılarak kullanılması beden eğitimi ve sporun gelişimine katkı sağlar. Beden eğitimi ve sporun tarihine baktığımızda çok az sayıda devrim niteliği taşıyan yaratıcı fikirlerle karşılaşılır. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri amaçlarına ulaşabilmek için, karşılaşılan problemler ve bu problemlerin çözümü için kullanılan yaratıcı fikirlerin üzerinde durmaları gerektiği vurgulanmaktadır.

- **Araştırmaya Olan İlgisi**

Beden eğitiminde, uygulamadaki ve araştırmadaki boşluğu kapatmak çaba gerektirir. Bu çaba 3 evreden oluşur;

Birinci evre; beden eğitimi ve sporda, bilinen şeyler uygulamaya geçirilmemektedir. Bilgi vardır bilinir fakat uygulamaya geçirilmez. Bilginin uygun bir şekilde insanlara yayılması ilgi ve istek gerektirir. Doğru bilinen ile uygulanması gereken boşluk ve tutarsızlıklara çözüm aranmalıdır.

İkinci evre; beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin günümüzde karşılaştıkları problemlerin çözümü için bilimsel bir araştırma yeteneğine sahip olması gerekir. Beden eğitimi ve spor öğretmeni seçilen beden eğitimi ve spor aktivitelerinin ve programlarının; bireyin, yaşına ve yeteneğine uyup uymadığını bilmeli ve bireyin kişilik gelişimine katkı sağlamalıdır.

Üçüncü evre, Öğretmen, yapılan araştırmaların bulgularını yorumlayabilmelidir. Fakat birçok beden eğitimi ve spor öğretmeni araştırmaların sonuçlarını yorumlayamaz. Bunun çözümü yorumlanmış ya da anlayabilecekleri araştırma çalışmalarından yararlanmaktır.

- **Sorumluluk**

Beden eğitimi ve sporun büyümesi, gelişmesi ve amaçlarına ulaşabilmesi, için sorumluluk önemli bir öğedir. Öğretmen; öğrencisine, topluma ve en önemlisi mesleğine karşı sorumlu olmalıdır. Sorumluluk duygusunun öğretilmesinde olması onun mesleğinde başarılı olmasını sağlar. Sorumluluk duygusuna sahip olan bir öğretmen, alanında uzman, alanındaki ve alanı dışındaki gelişmeleri takip eden, meslekte hedeflenen amaçları bilimsel anlamda uygulayan kişidir. Sorumluluk duygusu genel anlamda olduğu kadar akademik anlamda da saygınlığı artırır.

Bu bağlamda Woolfolk (18) öğretmen rollerini şu başlıklar altında tanımlamıştır:

- **Öğretim Uzmanı olma:** Öğretmen, sürekli olarak malzeme ve yöntem konusunda karar vermektedir.
- **Güdüleyicilik:** Öğrenciyi derse katılacak biçimde güdülemeli, onun ilgisini çekecek önlemleri almalıdır.
- **Yöneticilik:** Yönetimsel işleri yapan, sınıftaki düzeni, dersin akışını sağlayan kişidir.
- **Liderlik:** Grup potansiyelini amaçlara ulaşmak amacıyla kullanır. Öğretmen aynı anda, bilirkişi, dedektif, ana-baba ve hedef olma durumundadır.
- **Rehberlik:** Öğretmen, öğrencilerin kişisel sorunlarıyla ilgilenerek, onların çözümünde yardımcı olmak zorundadır.
- **Çevre Mühendisliği:** Sınıfın nasıl kullanılacağına ve fiziksel çevrenin nasıl düzenleneceğine öğretmen karar verir.
- **Model Olma:** Öğretmen, ister istemez model olmaktadır. Örneğin, konusunun önemini çok iyi anlatan öğretmen değil, konusunu coşkuyla önemine inanarak anlatan öğretmen daha başarılı olacaktır.

Pehlivan ve Arslan (1996) 100 orta öğretim öğrencisi üzerinde yaptıkları bir araştırmada; nitelikli bir beden eğitimi öğretmeninde olması gereken özelliklerin ilk 12 sıradaki yer almış olanlarını şu şekilde sıralamışlardır (40);

- Kişilikli, anlayışlı, iyi huylu, hoş görülü, sevecen ve saygılı olmalı,
- Kültürlü ve bilgili olmalı,
- Etkili iletişim kurabilmeli, sosyal olmalı,
- Öğretme becerisi ve konuşma yeteneği olmalı,
- Planlı, programlı olmalı, ders ortamını düzenlemeli,
- Sportmen olmalı,
- Tarafsız ve adil olmalı,
- Disiplinli ve otoriter olmalı,
- Öğrencilerle birebir ilgilenmeli,
- Dersini ve sporu sevdirmeli,
- Öğrenciyi yönlendirmeli, teşvik etmeli ve rehberlik yapmalı,
- Organizasyon yeteneği olmalı, centilmen, davranışları örnek, arkadaşça olmalı, mesleğini sevmeli, yardım sever, giyim ve kuşamı düzgün olmalı,

Yüksel (48)'in belirttiğine göre Capel ve arkadaşları, tarafından yeni göreve başlayan öğretmenlerden sahip olmaları gereken üç grup davranış aşağıda sıralanmıştır:

1. Organizasyon-plânlama ve öğretim yaklaşımı

- Sınıfın özelliklerine göre hangi konuları öğreteceğini plânlama ve hazırlamak
- Kendi dosyasında düzenli kayıtları tutabilmek ve bu kayıtları güncelleştirmek.
- Kendi özel alan bilgisine sahip olmak.
- Değişik öğretim teknikleri denemek.

2. Meslekî Profesyonellik

- Yeni öğrenmelere açık olmak.
- Esnek olmak.
- Uygun kıyafet giymek.
- Okul işleyişi ve politikası hakkında bilgili olmak.
- Liderlik rolü almak.
- Kendini geliştirme ile ilgili sorumluluk almak.
- Özel alan bilgisini güncelleştirmek.
- Öğrencilerin öğrenmelerini sağlayacak etkinlikleri kullanmak.
- Öğrenci aileleri ile çocukların gelişim süreçlerini tartışmak.

3. Sosyal Beceriler

- Öğrenciler ve diğer görevlilerle iyi iletişim geliştirmek.

- Espri anlayışına sahip olmak.
- Takımla iyi ilişkiler kurarak çalışmak.
- Çocukların yanı sıra yetişkinlerle de iyi iletişim kurmak.
- Güç durumları zararsız hâle getirmeyi öğrenmek.

Toplumların gereksinimi olan insan gücünü eğitime ve yetiştirme sorumluluğu öğretmenindir. Öğretmenin bilim teknoloji alanındaki hızlı gelişme ve değişmelere paralel olarak kendini geliştirmesi, sürekli olarak eğitilmesi, niteliklerinin artırılması ve değerlendirilmesi onun daha verimli olmasını sağlayacaktır. Dolayısıyla beden eğitimi öğretmenlerinin nitelikli biçimde yetiştirilmesi önem taşımaktadır.

II.3.2. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi

Eğitim; toplumu yapısını değiştiren ve toplumun yaşama kalitesini artırarak, bireylerin başarı ve mutluluğunu hedefleyen etkinliklerini içeren bir süreçtir (49,50). Beden eğitimi ve spor, genel eğitimin ayrılmaz bir alanı olarak, bireylerin fiziksel etkinlikler yoluyla eğitilmesini sağlayarak, her öğrencinin kapasitesi doğrultusunda yeteneklerini en üst düzeye çıkarmak, geliştirmek, fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimlerine yardımcı olan bir bilimdir (51, 52). Bu nedenle beden eğitimi ve spor faaliyetleri araç olup, amaç bireyin eğitimidir. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor; hareket etmeyi öğrenmek, hareketler yoluyla öğrenmek, spor yoluyla kuralları, kültürel değerleri, yenme ve yenilmeyi öğrenmektir (53).

Beden eğitimi ve spor derslerinin genel hedefleri; sağlık, dinçlik, bedensellik, eğlence, öğrenme, yaşantıya geçirme, etkilenme, estetik, gösteri, zevk, istek, biçimlendirme, verim (performans), kendine güven, sorumluluk, mutluluk, gerilim, macera, birliktelik, disiplin, kuramsallık, toplumsallık olarak ele alınabilir (43, 54).

Beden eğitimi ve sporun belirtilen amaçlara ulaşabilmesi için gerekli unsurların başında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin nitelikli bir biçimde yetiştirilmesi gerektiği söylenebilir. Çünkü bilgi toplumunun devamlılığı ve gelişmesi toplumu oluşturan bireyleri okul vasıtasıyla yetiştirecek eğitimcilerle mümkündür.

II.3.2.1 Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Hizmet Öncesi Eğitimi

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin eğitim ihtiyaçları, hizmet öncesi ve hizmet içi olmak üzere iki ayrı programla gerçekleştirilmektedir. Hizmet öncesi eğitim

Yüksek Öğrenim Kurumu'na bağlı üniversitelerin beden eğitimi ve spor öğretmenliği eğitim programlarıyla karşılanmaktadır (38).

Hizmet öncesi eğitimle beden eğitimi öğretmenine; bedensel gelişme ile zihinsel, sosyal, duygusal gelişme arasındaki yaşamsal bağın önemini vurgulamak ve insanın beden sağlığı gelişimi için yapılan yatırımın aynı zamanda, bireyin zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimi içinde yatırım olduğunu toplumların geleceğini etkilediğini, öğretmenin adaylığı sürecinde öğretmene kavratılması esastır (55).

Ayrıca, öğretmenler hizmet öncesi programlarıyla;

- Görev alacakları okullardaki ders konularına, bilgi ve beceri bakımından hakim olma ve bu bilgi ve becerileri edinme, derinleştirme, ve uygulamaya geçirme,
- Öğrencilere en uygun yöntemlerle bilgi, beceri tutum, davranış kazandırma tekniği elde etme,
- Öğretim etkinliklerin, öğrencilerin bedensel, iradi ve sosyal eğitimlerine hizmet edecek yeterliliğe sahip olma, gibi niteliklerin öğretmene bu süreçte kazandırılması hedeflenmektedir (56).

Köktaş (28), öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitim programlarıyla üç ana amacın gerçekleştirilmeye çalışıldığını belirtmiştir. Bunlar kısaca şöyle özetlenebilir;

- Öğretmen adaylarının akademik ve kişisel yeterliliklerini geliştirmek.
- Öğretmen adaylarının mesleki davranışlar kazanmalarını sağlamak.
- Öğretmen adaylarının uygulama becerisi kazanmalarını sağlamak.

Hizmet öncesi eğitimin bir parçası olan öğretmenlik uygulamasının da öğretmenin mesleki başarısında önemli bir yere sahiptir. Öğretmenlik uygulamasıyla eğitimde aday öğretmenlere meslek öncesi deneyim kazandırmak birçok yönden katkı sağlamaktadır. Bu katkılar üç alanda olmaktadır; birincisi; kuramı uygulama olanağı sağlama, ikincisi; çalışmalarını yöneltmek için öğrenciye ihtiyaçlarını ve eksikliklerini görmesine yardım etme, üçüncüsü; gerçek öğretme- öğrenme durumunu yönetirken öğrenci ile çalışma olanağı sağlamak olarak ele alınmaktadır (57).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin yetiştirilmesi çeşitli aşamalardan sonra Yüksek öğretim kurumlarının, beden eğitimi ve spor bölümlerinde yapılan dört yıllık bir eğitimle gerçekleştirilmektedir. Beden eğitimi derslerinin amacına ulaşması öğretmenlerin

mesleğinde belli bir yetkinliğe gelmesine ve kendini hizmet süresince geliştirmesiyle gerçekleşir.

Demirhan (58), beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren bölümlerin ders programlarını analiz ederek şu başlıklar altında toplamıştır;

Devinişsel Başarı Dersleri; koşma, fırlatma, atma gibi temel hareket becerisi içeren dersler, bireysel ve takım sporları, su sporları, doğa sporları, dans ritmik hareketler ve egzersiz içeren dersler.

Pedagoji (Eğitimbilim); öğretim planı hazırlama, uygulama ve değerlendirme, öğrenme çevresi ile ortamını düzenleme ve yönetme, ölçme değerlendirme, özel eğitimi ilişkin dersler.

Hareket ve Sağlık Bilimleri; Fizik, kimya, biyoloji, anatomi, beslenme, masaj, antrenman bilimi, beceri öğrenimi dersleri.

Sosyal ve İnsan Bilimleri; Sosyoloji, tarih, felsefe, psikoloji gibi dersler.

Bilimsel Yöntem; İstatistik, bilimsel araştırma yöntemleri.

Wiegand ve ark.(59), beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştirme programının 4 aşamadan oluştuğunu belirtmektedir. Bunlar;

- Beden eğitimi ve sporun temel alt disiplin çalışması: Öğretmen yetiştirme programı çok fazla disiplin içerir, biyomekanik, anatomi, fizyoloji, motor öğrenme, hareketin felsefesi ve tarihi.
- Müfredat ve öğretim çalışması: Beden eğitimi ve spor öğretmenine öğretim yöntemleri, planlama, uygulama ve gelişmelerini değerlendirme dersleri verilir.
- Meslek bilgisi çalışması: Uzmanlık alanında öğretmenlik mesleğine yönelik bilgi verilir.
- Mesleğe hazırlık için uygulama (staj) çalışması: Öğretmen adayı mesleğe başlamadan staj döneminden geçirilir.

Açıkada ise (60), beden eğitimi ve spor müfredat programını belirleyen alanları aşağıdaki gibi belirtmiştir;

Beden eğitimi ve spor öğretmeni

*Eğitim ve okul politikası

*Sosyo-kültürel birikim

*Yasalar ve yönetmelikler

*Mesleki bilim alanı

*Alana ait bilimsel birikim

*Okul müfredat programı

Yükseköğrenim Kurulu (61), ülkemizde de öğretmen eğitimi alanındaki yeni gelişmeler ve milli eğitim sisteminin ihtiyaç duyduğu nitelikli öğretmeni yetiştirme çabaları çerçevesinde eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılmasını gündeme getirmiştir. Bu yeni yapılanma ile, eğitim programları 1998–1999 öğretim yılından itibaren tüm eğitim fakültelerinde uygulanmaya başlamıştır. Bu uygulamaya ilişkin oluşturulan program ek-1’de verilmiştir.

Bu program analiz edildiğinde derslerin %25.0 öğretmenlik meslek bilgisi, %62.5’i alan bilgisi, % 12.5’i genel kültür derslerinden oluştuğu görülmektedir (61).

Türkiye’de hizmet öncesi eğitim programları ve öğretmene verilen önemi diğer yabancı ülkelerle karşılaştırmak bu noktada anlamlı olacaktır.

ABD’de hizmet öncesinde öğretmenler eğitilirken, eğitim sistemi ile hem yenilik hem de eşitsizlikler ortaya çıkarken, diğer ülkeler iyi eğitilmiş öğretmen için gerekli olan bilgi, beceri geliştirmek adına sistemli olarak hareket etmektedirler (62).

Almanya’da öğretmen, 2 yıllık pedagoji eğitiminden önce 2 dersten derece alır ve birtakım makaleler yazar. Pedagoji eğitiminden sonra okullarda müfettişler not verir. Öğretmen bu süreçten sonra derslerini planlar, öğretir ve değerlendirir, müfredat programı hazırlar ve göreve başlamadan birtakım sınava tabi tutulur(62).

1989 yılında Fransa öğretmen eğitiminde yeni bir sürece girmiş, öğretmen adaylarının başarılı olması, öğretmeyi öğrenmesi için hem konu hâkimiyetine hem de pedagoji bilgisine sahip olması gerektiği belirtilmiştir. Öğretmen iki yıllık kaliteli bir programdan geçirilmeli, burada öğretmen adayları, öğretme yöntemlerini, müfredat programlarını, öğrenme yöntemlerini ve çocuk gelişimini öğrenmektedirler. Öğretmen adayları eğitimlerinin son yılında maaş almaya başlamaktadırlar (62).

Japonya’da da Fransa’da olduğu gibi 1989 yılında öğretmen eğitiminde büyük değişikliklere gidilmiştir. Bunu Tayvan takip etmiştir. Bu iki ülkede mezuniyet durumundaki öğretmenin eğitimine artı bir yıl daha eklenerek yoğunlaştırılmış bir program uygulanmıştır. Öğretmen adayları çok zorlu bir sınavdan sonra göreve atanmaktadır. Okula atanan öğretmen, uzman bir öğretmen rehberliğinde çalışır (62).

Sonuçta dünyanın neresinde olursa olsun yetiştirilecek olan beden eğitimi öğretmenin kazanması gereken nitelikler eğitimde hedeflenen amaçlarla paralel olmalıdır. Öğretmen yetiştirme politikası saptanırken, ülkemizin, içinde bulunduğu sorunlardan kurtarılması; sosyal, kültürel ve ekonomik yönlerden kalkınması ve

çağdaşlaşması için alanında uzman olan, fiziksel, düşünsel nitelikler taşıyan ve istenilen bilgi ve beceriye sahip, öğretmenlik mesleğini seven bireyler yetiştirmek amaçlanmalıdır.

II.4. BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLERİNİN MESLEKTE KENDİNİ GELİŞTİRMESİ

Meslekte kendini geliştirme; bireyin bilim ve teknoloji alanındaki değişmeler karşısında, bilgi, beceri ve yeteneklerini yenilemesi geliştirmesi için yaptığı etkinliklerin tümüdür (6). Başka bir ifadeyle meslekte kendini geliştirme, bireyin meslekte etkinleşmesini sağlamak ve kendi mesleki başarısı için var olan bilgi ve becerilerine yenilerini katarak yeteneğini arttırmak için amaçlanan sürekli eylemlerdir (1, 6). Lange (1994)'ın saptamasına göre (63) ise öğretmen gelişimi, sürekli zihinsel, deneyimsel ve davranışsal büyümedir.

Öğretmenin mesleğini geliştirme konusunda yapılan araştırmalar, daha iyi bir öğretme, daha nitelikli okullara sahip olabilmek için öğretmenin kendisini geliştirmesinin bir zorunluluk olduğunu belirtmektedir (5). Çünkü Eğitim sisteminin kalitesi, öğretmenlerin alanlarında uzmanlığına, öğretmenin öğretim yöntem ve tekniklerindeki becerilerine, bilgi çağına ayak uydurabilmekteki başarısına bağlıdır (6).

Çağdaş bir toplumda okul kanalıyla eğitimde arzulanan insan yetiştirmek bireylere hedeflenen davranışları kazandırması, beden eğitimi öğretmenin bilgi çağının gerektirdiği nitelikleri taşıması, sürekli sorgulanması ve geliştirilmesi gerektirmektedir.

Bilgi çağında bilgiye sahip olan toplumlar bilgi ve teknolojiyi üretmekte ve kullanmaktadır. Bunların kullanılması birey ve toplumları olay ve olgular karşısında daha güçlü yapmakta ve hayatlarını kolaylaştırmaktadır (65).

Eğitim sisteminin ve programlarının uygulayıcısı öğretmen, bilgiye sahip olan, onu aktaran kişidir. Bilginin depolanmasında ve kullanılmasında yaşanan gelişmeler öğretmenin rolünü de değiştirmiştir (66). Özellikle radyo, televizyon ve internet gibi İletişim araçları bilginin korunması, yayılması ve kuşaklara aktarılmasında öğretmenin eğitimdeki önemini artırmaktadır. Öğretmen eğitimde hedeflenen öğrenmelerin gerçekleştirilmesi için sosyal, kültürel ve siyasal olarak kendi niteliklerini artırmalıdır. Bu anlamda, öğretmenler kendilerini bilgi ve becerilerle donatmalı, öğrencilerin

becerilerini artırması için onlara fırsatlar tanınmalıdır. Öğrenme ve gelişmeye fırsatı olan insan öğrencileri için en iyi fırsatı sunar. Öğretmenler öğrencileri için bir model niteliğindedir (7). Öğretmen kendisinin sosyal, entelektüel ve kişisel yönlerini geliştirerek öğrencilerin bu gelişimler karşısında onu model almasını sağlaması gerekir.

Öğretmenin en temel görevlerinden biri kendi gelişimlerine ve öğrenmelerine kendi olanaklarını kullanarak geliştirmektir (7). Bir başka ifadeyle kendini geliştirmenin kaynağı öğretmenin kendisine ve mesleğine harcadığı zaman ve çabayla ilgilidir. İyi bir öğretmen kendisini tanır ve ihtiyaçlarını belirler. Kendi kendini tanımak günümüzde bilginin başlangıcı olarak kabul edilmektedir (3). İnsanlar ne kadar aydın kabul edilirse edilsin sürekli yeni bilgiler edinme ihtiyacı duyarlar. Zaten onları aydın kılan bu değil midir?

Öğretmen, branşında ve güncel yaşamda kendisini yenileme ihtiyacı duymalıdır. Çağın insanı, değişen ve gelişen bilgiler karşısında kendini yetersiz hissetmekte ve bilgilerinin yenileme, çağa ayak uydurma ihtiyacı içine girmektedir. İletişim araçlarının hızla ilerlemesi, yeni öğretim teknolojileri karşısında bu ihtiyaç zorunluluk haline gelmektedir (3, 12).

Bu zorunluluk öğretmenlerin yeni yeterlilikler kazanmalarını, gelişmeler doğrultusunda ortaya çıkan gereksinimleri giderebilmek için sürekli eğitilmelerinin yanında öğretmenlerin kendilerini geliştirme konusunda çaba harcamalarını gerektirmektedir.

Hussey ve ark (67), Öğretmenlerin kendini geliştirme konusunda aşağıda sıralanan maddeleri yerine getirmeleri sonucunda mesleki başarıyı elde edeceklerini belirtmektedir;

- Etkin bir öğretim için planlama.
- Video, VCD, DVD kullanarak çekilen derslerin daha sonra öğrenciler tarafından görüntülenmesini sağlamak.
- Meslektaşlarla ve idarecilerle işbirliği, tartışma ve gözlem yapmak.
- Mesleğiyle ilgili dergi, makale, kitap okumak.
- Konferans, seminer vb etkinliklere katılmak.
- Yerel, il ve ülke çapında mesleğinde aktif olmak, gelişmelerden haberdar olmak.
- Mesleği ile ilgili gelişmeleri, öğretmen konularını internetten araştırmak.
- Mesleği ile ilgili kurslara katılmak.

- İl içinde ve dışında konferans, seminer verme.
- Mesleki araştırma yapmak.

Eğitimi bir bütün olarak düşünüldüğünde beden eğitimi ve spor ğretmeni teorik ve uygulamalı olarak bilgi aktaran, bireyin fiziksel, psikomotor, zihinsel, duygusal ve toplumsal niteliklerin kazandırılmasında önemli görevler üstlenen, bireyin yeteneklerini en üst düzeye çıkartan bir liderdir (41).

II.4.1 Beden Eğitimi ve Spor ğretmenlerinin Meslekte Kendini Geliştirme

Alanları

Beden eğitimi öğretmenin meslekte kendisini geliştirmesi için mesleki gelişme alanlarını; teknoloji kullanımı, hizmet içi eğitim, kişisel araştırma ve sorgulama, değerlendirme, meslekle ilgili konferans, seminer, kurslara katılma, yayın izleme, sosyal ve kültürel etkinliklere katılma, iletişim ve etkileşim kurma, mesleki kurum ve kuruluşlara katılma, lisansüstü eğitim yapma ve meslekle ilgili görevlerde yer alma başlıkları altında incelenecektir.

II.4.1.1 Eğitimde Teknoloji Kullanımı

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojileri toplumu temelden ve hızla değerirmiş, kısa zamanda siyasi, sosyal, ekonomik ve kişisel yaşamın temel bileşenleri haline getirmiştir. Bununla birlikte çalışma ve yaşam biçimlerini değeriren bilgi ve iletişim teknolojileri diğer alanlarda olduğu gibi eğitim sektörünü de etkilemektedir (68).

Son yıllardaki yeniliklerin çoğunun teknoloji içerikli olması, eğitimdeki yeniliklerde eğitimcinin “teknoloji ile barışık” olmasını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle yeni teknolojileri ve bunların eğitime yansımalarını takip etmek gerekmektedir (68). Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler eğitimi; teknoloji ortamında yaşayacak bireylere gerekli yetenekleri kazandırma, ortamın gerektirdiği niteliklere sahip insan gücü yetiştirme ve teknolojik olanaklardan yararlanma olmak üzere üç yönde etkilediği görülmektedir (69).

Teknoloji kavramının değerik tanımlarına rastlanmaktadır. Teknoloji; “bilimin, üretim, hizmet, ulaşım vb. alanlarındaki sorunlara uygulanmasıdır” (70). Bununla birlikte teknoloji, endüstrinin çeşitli alanlarına ilişkin araç, gereç, yöntem, teknik ve uygulamaların tümüdür (71). Yanpar’a göre teknoloji (72), insanoğlunun eğitim

yoluyla kazandığı bilgi ve becerilerden daha etkin daha verimli bir biçimde yararlanılabilmesinde ve daha sistemli uygulanabilmesinde yardımcı olan bir sistemdir.

Teknoloji, eğitimde ilerlemeyi sağlamak için önemli bir etkiye sahiptir. Bu anlamda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kendi çalışma alanlarıyla teknolojiyi birleştirmeleri gerekmektedir (65).

Beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim ve öğretim ortamında teknoloji kullanımını aşağıdaki yararları sağlamaktadır;

- Aktif öğrenmeyi sağlar ve farklı öğrenme stillerine cevap vermeyi geliştirir.
- Eğitime ve öğretime erişimi kolaylaştırır.
- Öğrenimin kalitesini yükseltir.
- İşbirlikçi öğrenmeyi destekler, bireysel öğrenmeyi artırır,
- Öğrenci otonomisini artırır.
- Problem çözmeye dayalı öğrenci merkezli ve esnek öğrenmeyi sağlar.
- Öğrencilerin çalışma ve özel hayatlarında ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri teknoloji yolu ile sağlanmış olur (72).

Teknoloji ve davranış değiştirme süreci olarak tanımlanan eğitim, yaşamın vazgeçilmez iki öğesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji ve eğitim kavramlarının etkileşiminden eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojisi kavramları ortaya çıkmıştır (73).

II.4.1.1.1. Teknoloji Eğitimi

Bilim ve teknolojiadaki yaşanan herhangi bir hızlı gelişme eğitimi, teknolojik ortamda yaşayacak bireylere gerekli yetenekleri kazandırma, ortamın gerektirdiği niteliklere sahip bireyleri eğitime gibi yönlerden etkilemektedir.

Teknoloji; mal ve hizmet üretmek amacıyla bilgi ve tekniklerini kullanmaktır. Teknoloji eğitimi ise, teknolojik bir ortam içinde yer alan bireye gerekli bilgi, beceri ve tutumsal yeterliliklerin kazandırılmasıdır. Burada amaç, bireyin çevresindeki teknolojik olanakları ve onun boyutlarını tanıma, anlama, bunlardan yararlanma ve geliştirme becerisi elde etmektir. Numanoğlu ve Uluğ (68, 70) teknoloji eğitimini, “çağın teknolojik gelişmelerini bu teknolojilerin eğitim uygulamalarına getirdiği yeni olanakları, kuram ve uygulamayı bir bütünlük içine almak” olarak tanımlamaktadır.

Bir başka anlatımla, Eğitim teknolojisi: “insanın öğrenmesi” olgusunun tüm yönlerini içeren problemleri sistematik olarak analiz etmek, bunlara çözümler geliştirmek üzere ilgili tüm unsurları (insan gücünü, bilgileri, yöntemleri, teknikleri, araç-gereçleri vb.) işe koşarak uygun tasarımlar geliştiren, uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (74).

Eğitim ve teknolojisinden yararlanmanın en güvenilir yolu bu iki ögeyi birlikte ele almaktır. Eğitim teknolojiyi, teknoloji ise eğitimi etkilemektedir.

UNESCO 1970 yılında “Eğitim Teknolojisi Komisyonu” raporunda teknolojiden beklentileri şu şekilde sıralamıştır (75);

- Eğitimde verimi artırmak,
- Öğretime bilişsel bir temel kazandırmak,
- Öğretimi bireysileştirmek,
- Öğretimi daha etkili yapmak,
- Öğrenmeye hız kazandırmak,
- Eğitimde fırsat eşitliğini yaygınlaştırmak,

Eğitim teknolojileri sayesinde, öğretmenler gelişen ve hızla değişen yeni bilgileri öğrencilerine hızlı bir biçimde aktarabilir. Bunun sonucunda, öğrenciler yeni gelişmeleri anında öğrenebilirler. Yeni gelişen eğitim teknolojileri sayesinde bireysel öğrenme ve öğretme ortamları öğrencilere sunulabilir. Bunun sonucunda, eğitimde fırsat eşitliği belli bir ölçüde sağlanmış olur (71).

II.4.1.1.2. Öğretim Teknolojisi

Öğretim teknolojisi eğitim teknolojisinin bir alt dalı olarak görülebilir. Açıklamak gerekirse eğitim teknolojisi; öğretim, öğrenme, gelişim ve yönetim teknolojilerinin birleşiminden oluşmaktadır. Öğretim teknolojisinin gelişimindeki en önemli etken öğrenme ve öğretme kavramının algılanması ve yorumlanması ile ilgilidir (66, 70). Eğitimi daha üretken, daha bireysel yapmak, daha betimsel öğretim sağlamak ve herkesin ulaşabileceği eşitliği öngören daha hızlı ve güçlü öğretime ulaşmak, öğretim teknolojisinin amacıdır (76).

Öğretim teknolojisi, özel amaçların gerçekleştirilmesinde daha etkili öğrenmeyi sağlamak için iletişim ve öğrenmeyle ilgili araştırmalardan hareketle, insan gücü ve dış kaynaklar kullanılarak öğrenme-öğretme sürecinin tasarlanması, yürütülmesi ve

değerlendirilmesinde sistematik bir yaklaşımdır (76). Öğretim teknolojileri , “öğrenme nesnelərini” yani öğrenme-öğretme sürecinde yer alacak her türlü materyal ve aracı anlatır (66).

Parlak (74)'ın belirttiğine göre Saetler (1968) öğretim teknolojilerini “fiziksel kavramların, fizik bilimi ve mühendislik teknolojisinin (projektörler, kasetler, televizyon bilgisayar vb.) grup ya da birey ağırlıklı sunumlar için uygulamalı öğretim materyalleri” olarak tanımlamaktadır. Daha farklı bir değişle, iletişim devriminin yarattığı, öğretmen, kitap ve yazı tahtasının yanında öğretimsel amaçlar için kullanılabilir kitle iletişim araçlarıdır. Öğretim teknolojisini oluşturan araçlar şunları içerir: televizyon, filmler, tepegöz, bilgisayarlar ve diğer donanım ve yazılımlardır.

Bilgi çağında başarılı ve üretken olabilmenin koşulu, yaşanabilir bir toplum yaratabilmek ve her türlü olanaktan yararlanmak ve yararlanılmasını sağlamaktır.

Bilgi çağında öğretmenlerin taşınması gereken nitelikler aşağıdaki gibi sıralanmıştır (65);

- Bireysel yeterlik; özel bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilme
- Konu yeterliği; öğretmenlerin kendi alanlarına eğitim teknolojilerini bütünleştirebilme yeterliliği.
- Öğretme yeterliği; eğitim teknolojilerini kullanarak dersi planlama, hazırlama öğretim ve değerlendirme yeterliliği.

II.4.1.1.3. Bilgi İletişimi Teknolojileri

Gelişen iletişim ve öğretim teknolojileri tüm toplumsal sistemleri etkilemektedir. Bundan eğitim sistemi ve sistemde en önemli rolü üstlenen öğretimde etkilenmektedir. Eğitim hizmetlerinde teknolojiyi kullanmak her öğretmenin hedefi olmalıdır. Çağdaş teknolojiyi kullanan her öğretmen kaliteli hizmet verecek ve hedeflenen başarıya ulaşacaktır (65).

Ses veya görüntü yolu ile farklı mekânlarda bulunan öğrenci ve öğretmen genellikle aynı anda öğretmen meslektaşlarıyla, öğrenci arkadaşıyla ve öğretmeniyle bilgisayarın internet ortamı kullanılarak yüz yüze telekonferans yaparak, etkileşim yolu ile canlı bir bilgi alış verişini yapabilmekte, öğrenciler öğretmenlerine sorular sormakta, öğretmenler kendi meslektaşlarıyla bilgi alışverişinde bulunabilmektedir (77).

Öğrenciler iletişim teknolojilerinin kullanılması sayesinde, öğrenmekte oldukları yeni bilgileri eskisine göre çabuk öğrenmekte ve bu yeni bilgileri uzun zamanlı hafızalarına yerleştirmekte zorluk çekmedikleri görülmüştür. Uzun zamanlı hafızalara yerleştirilen bilgilerin, öğrenciler tarafından sürekli olarak gerektiği zamanlarda kullanımları ve gelecekte oluşacak olan öğrenmelerde de kolaylık sağladıkları ortaya çıkarılmıştır (77).

II.4.1.1.3.1. İnternet

Bilgi ve iletişim teknolojileri bilginin artması ve artış sonucunda bilgiden daha fazla yararlanılması gerektiği tüm toplumlarca kabul edilen bir gerçektir. Teknolojideki gelişme ve değişme, bilginin dolaşımını ve ona nasıl ulaşılması gerektiği konusunu gündeme getirmiştir. İnternet son ve en etkili teknolojik gelişmelerin başında tüm toplumlar için çok önemli bir teknoloji durumundadır (78).

İnternet, tam Türkçe karşılığı bulunmayan ve “netlerin neti”, “ağların ağı” olarak adlandırılan ya da tüm dünyadan yüz binlerce bilgisayarın ağının bilgiye erişilmesi amacıyla birbiri ile bağlı olduğu büyük bir bilgisayar ağı olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle, internet, “insanların dünyanın neresinde olurlarsa olsunlar, birbirleriyle aynı anda ağ üzerinden imiş gibi haberleşmeleri ve bilgilerini verimli bir şekilde paylaşmalarını sağlayan bir teknolojidir” (68).

Yanpar (72) interneti; “milyonlarca insanın bilgi üretip birbirlerine bilgi aktardıkları ortam” olarak tanımlamaktadır. Web olarak adlandırılan world wide, web internet üzerindeki bir iletişim ve bilgi ağıdır. Bu ağ sayesinde dünyanın her tarafından gelen ve elektronik olarak depolanan bilgi birbirine bağlanmaktadır (73).

İnsanların bilgiye ulaşma, bilgiyi paylaşma ve üretme ihtiyaçları doğrultusunda ortaya çıkan ve giderek büyüyen iletişim ağı olan internet, eğitim başta olmak üzere sağlık, savunma, endüstri ve tüm kamu sektörünü etkilemiştir (78).

Eğitim sisteminin yapı taşı olarak adlandırılan öğretmenler, bilim ve teknolojideki gelişmeler sonucunda sahip olması gereken yeterliliklerde değişmektedir. Günümüzde öğretmen en kısa sürede bilgiye ulaşabilen, bilgiyi aktarabilen, yorumlayabilen ve üretebilen bireyler olarak kendilerini geliştirmelerini gerekli kılmaktadır (78).

İnternet sayesinde insanlar, oldukça hızlı bir şekilde birleri ile haberleşmekte karşılıklı görüşme ve toplantılar yapmakta, kendi bilgi ve becerilerini diğer insanlarla paylaşmakla birlikte istedikleri anda birbirlerine ulaşmaktadırlar. Buna ek olarak internet, öğretmenlere, program değişimi, kendi aralarında eşzamanlı veya eşzamansız konferanslar düzenlemek, kendilerinin veya öğrencilerin yaptıkları çalışmaları yayınlamak yönünde faydalanabilmeleri yönünde olanaklar sağlamaktadır. İnternet teknolojisi kullanımı öğretmen ve eğitim açısından eğitimi destekleyici bir araçtır. Ancak öğretmenin, internet ve bilgisayarın hem güncel hem de eğitim öğretim ortamında kullanımı konusunda yeterli olabilmesi için kendini geliştirmesi gerekmektedir (68, 79).

İnternet teknolojisi eğitim ve öğretim aracı olarak şu şekilde kullanılmaktadır (66, 72);

- Kolaylıkla ulaşılamayacak resmi kurum yayınlara ulaşmada,
- Belli bir konuyla ilgili alan uzmanına ulaşmada,
- Dünyanın herhangi bir yerindeki öğretmen ve öğrencilerle bilginini paylaşımında,
- Öğretim metotlarının iletişimde,
- Güncel bilgilere ulaşmada,
- Bilgisayar destekli olarak mesleki bilginin görselleştirilmesi, modelleme, animasyon hazırlama ve sunmada,
- Mesleki elektronik detay kütüphanesinden yararlanmada,
- Uzaktan erişimli bilgi kütüphanesinden yararlanma,
- Eğitim-öğretim konusunda araştırma bağlantısı kurmada gibi konularda internette yararlanma olanağı bulunmaktadır.

İnternetin sağladığı yararları ise şu şekilde sıralanabilir (66, 79);

- ✓ Birçok materyalden ücretsiz yararlanılabilir, sınıf ortamına getirilebilir.
- ✓ Beden eğitimi öğretmenlerinin hazırladığı ders ve yıllık planlardan, zümre, spor kolu yıllık faaliyet planından, egzersiz planlarından yararlanılabilir, onlarla iletişim kurularak fikir alış veriş yapılabilir.
- ✓ Beden eğitimi öğretmenleri dersleri ile ilgili konularda öğrencilere ödev, proje verebilir ve araştırmalar yaptırabilir.

- ✓ Öğrenciler hem bilgiye ulaşma hem de başkalarıyla bilgiyi paylaşma becerisi kazanarak kendilerini geliştirebilirler.
- ✓ İnternet projeleriyle öğrenciler ulusal ve uluslararası birçok okulla işbirliği yapabilir kültür alışverişinde bulunabilirler (66, 79).

Bütün bunların yanı sıra, eğitimde sanallaşma yeni iletişim teknolojilerinin eğitime en büyük ve en son yansıması olarak kabul edilmektedir. İnternetin kullanımı ile başlayan sanal eğitim uygulamaları eğitimde yeni bir devrim niteliği taşımaktadır (68).

Sanal eğitim ile hizmet öncesinde birçok alanda lisans ve lisansüstü eğitim programları yürütülmektedir. Sanal eğitim, en büyük katkısını hizmet içi eğitime getireceği yeniliklerle hissettirecektir. Hızlı teknolojik gelişmeler nedeniyle bilgideki eskime söz konusu olmaktadır. Bu durum hizmet içi eğitimi daha da önemli ve zorunlu hale getirmiştir (68). Dolayısıyla, İnternet teknolojisi ile sanal eğitim hizmet içinde “yaşam boyu eğitim” imkânı sağlamaktadır. Bu sayede öğretmenlerin hizmet içi programlarına ulaşması ve oturduğu yerden bilgi alması kolay ve keyifli olacaktır.

II.4.1.1.3.2. Bilgisayar

Bilgi teknolojilerinin gelişimi ve yaygınlaşması çağımızın en önemli gelişmeleri arasındadır. Teknolojik gelişmelerin ortaya çıkardığı araçların eğitim-öğretim ortamında katkılar sağladığı günümüzde bilinen bir gerçektir. Meslekte başarılı ve üretken olabilmek için teknolojinin insanlığa sunduğu hizmetlerden yararlanmak ve onları yaşamda odak haline getirmenin artık bir zorunluluk olduğu söylenebilir.

Teknolojik araçlardan bir tanesi olan bilgisayarlar, günümüzde artık tüm dünya toplumlarında kullandığı en önemli teknolojik hizmetlerden birisidir. Okullarda kullanılan bilgisayarlar, öğrenmeyi sağlamada, öğrencinin ve öğretmenin ihtiyaçlarını karşılamada günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (66).

Geçmiş yaşantılarımızda bilgisayarın bu kadar önemli bir araç olacağı tahmin edilemezdi. Fakat teknolojinin ilerlemesiyle iletişim sağlanmakta, küçücük bir mikrofonla dünyanın öteki ucundaki kişiye istediğinizi anlatıp, her şeyi paylaşabilmektesiniz, VCD sayesinde uzaktan eğitim yapabilmektesiniz, projelerinizi gönderebilmektesiniz ve değerlendirmesini yapabilmektesiniz (80). Bilgisayar aracılığı ile yapılan uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin,

öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojilerini ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder.

Bilgisayarlar, öğrencilerde bilişsel ve duyuşsal özellikler yanında motor özellikleri de geliştiren teknolojik bir üründür (73). Öğrencileri ezberlemekten kurtaran, yüklerini hafifleten bilgisayarlar, öğrencilerin bilgiyi almasında, sorunları çözmesinde, heyecan ortamı yaratmakta ve bilginin paylaşımından haz duymaktadır (66). Buradan hareketle bazı kuruluşlar öğretmen ve öğrenci için yerleştirdikleri “network” denilen bilgisayar iletişim ağları sayesinde hem ülke içindeki hem de ülke dışındaki kişilerle iletişim kurlmaları sağlanmaktadır (81).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin bilgisayar teknolojisini gerek mesleklerinde gerekse günlük yaşamlarında kullanmaları onların bilgi çağındaki gelişmelerin paralelinde ilerlemelerini sağlayacağı söylenebilir.

Şöyle düşünelim yıl 2010 beden eğitimi ve spor öğretmeni okulun spor salonunda yoklamayı bilgisayarla alıyor ve daha sonra öğrencilerin ısınması için, VCD ayarlayarak 2008 olimpiyatlarındaki yer hareketlerini öğrencilere izleterek uygulamasını sağlıyor. Daha sonra öğrencilerin ısınma hareketlerini video kamera ile çekerek bilgisayara aktarıyor ve öğrencilere izletiyor. Bu öğrenciler yılda 4 defa kan basınçları ve yağ oranlarını ölçüyorlar ve bilgisayara kayıt ederek takip ediyorlar. Bütün bunların sonucunda yapılan hareketler ve ölçülen şeyler bir dosya haline getiriliyor ve öğrencilere yılsonunda veriliyor (80).

Bu yöntemlerle öğrencilere derste herhangi bir becerinin gösterilmesi ve öğrenci tarafından yapılması sonucunda video kamera ya da dijital fotoğraf makinesi ile yapılan beceri kayıt edilebilir daha sonra öğrencilere gösterilerek hatalar gösterilerek düzeltme sağlanabilir. Öğretmen, dijital fotoğraf çekip, bilgisayara aktarabilir, bilgisayardaki bir metni yada fotoğrafı bütün öğrencilerin görmesi için projeksiyon makinesiyle duvara yansıtabilir. Benzer şekilde bunlar öğretmenler de yaptırılabilir (73).

Ayrıca öğrenci ve öğretmen dijital portfolio hazırlayarak kendi projelerini oluşturabilir, değerlendirebilir. Bunlar, öğretmenin öğrencileri hakkında bilgi sahibi olmasını ve bilgilerini güncelleştirmesini sağlar. Ayrıca portfolyolar, öğrencinin değerlendirmesinde öğretmene bilgi sağlar. Kişi kendisini değerlendirmiş olur (82). Öğretmenin hizmet öncesi ve hizmet içi eğitiminde kullanılan portfolyolar öğretmenlerin büyüme gelişmesini gösteren çalışma örnekleridir. Bu örnekler şunları içerir; ders

planları, dijital resimler, yaratıcı öğretim yöntemleri, dijital videoları, sınıf içi kuralları, ülkede yapılan beden eğitimi ve spor içerikli konferans, seminer, bilimsel toplantı katılım belgeleridir (83).

Gallo (82) bir portfolio da olması gereken öğeleri şu şekilde sıralamıştır; İçerik, öğrenmeyi kolaylaştıracak stratejiler, özet, lisanslar ve sertifikalar, örnek ödev ve quizler, öğrenci çalışmalarında kullanılan araç, gereçler ve değerlendirilmesi, ders işleme yöntemleri ve açıklaması, yöneticilerin performans değerlendirmesi, akademik çalışma örnekleri, mesleki gelişme ile ilgili kanıtlar, ödüller, mesleki standartlara uygun beş yıllık mesleki amaç ve yeterlilikler, transkrip, tavsiye mektuplarıdır.

Dijital olsun, klasör şekilde veya kart şeklinde olsun portfolyolar öğretmenlerin görsel ve işitsel yönleri geliştirmede, öğretmenin kendisini değerlendirmesinde ve değerlendirilmesinde önemlidir. Öğretmen kendi eksik yönlerini görür, meslekte nerede olduğunun tahminini yapar, değişmelere ve yeni bilgilere ulaşma yönünde kendini geliştirir (82, 83).

II.4.1.1.5. Görsel ve İşitsel Öğretim teknolojilerini Kullanma

Eğitim, son yıllarda teknolojik gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmektedir. Hayatın tüm alanlarını etkileyen teknolojinin karşısında eğitim sektörünün aldığı ve alması gereken tavır, öncekilerden çok daha önemli bir konu haline gelmiştir.

Bilgi çağında meydana gelen köklü değişimler sonucunda öğrenme-öğretim süreçlerinde yeni yönetsel yaklaşımların uygulanması, eğitim alanında çağdaş teknolojinin olanaklarından yararlanılması, eğitim modellerinde köklü değişimleri, öğretmenin, öğrencilerin bilgi ve anlayış kazanma şekli üzerinde yeni fikirler geliştirmesini gerekli kılmaktadır (70). Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için bireyde istenilen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçleri olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla, öğrencilerde istedik davranışları geliştirmek için görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin kullanılması gerekmektedir (84).

Eğitim-öğretim ortamında kullanılan öğretim teknolojileri ve materyallerin sınıflanması şu şekilde özetlenebilir:

- Görsel Araçlar-Gereçler: Sadece görme duyusuna hitap ederler. Ör: Tepegöz, slayt projeksiyon makinesi. (Her türlü basılı-yazılı gereçler, hareketsiz resimler, afişler, slaytlar, film şeritleri görsel gereçlerdir).

- İşitsel Araçlar-Gereçler: Sadece işitme duyusuna hitap ederler. Ör: Radyo, teyp, CD'ler
- Görsel- İşitsel Araçlar-Gereçler: Hem görme, hem de işitme duyusuna hitap ederler. Ör: Bilgisayar, TV, video, VCD, DVD vb. (74, 84).

Bilgi çağının vazgeçilmez öğeleri haline gelen görsel ve işitsel öğretim teknoloji araçlarına dayalı olarak yapılan eğitim; öğrencilerin güdüleme düzeylerinin artırılmasında, derslerin sunulmasında öğrencilere davranış kazandırma sürecinde, öğrenmede zamanı kısaltmada, bilgiyi geliştirme, kalıcılığını sağlamada, öğrencilerde becerileri anlama ve yapma arzusu uyandırmada, yapılması zor beceri ve dirillerin sınıf ortamına taşınmasında önemli etkilere sahiptir (85, 86).

Eğitimde öğretim teknolojilerini kullanımını önemli kılan öğrenme ile duyu organları arasındaki ilişkidir (85). Ergin (1998) bunun nedeni öğrenmelerin, %83'ü görme, %11'i işitme. %3,5'i koklama, %1,5'i dokunma, %1'i ise tatma yaşantılarıyla gerçekleşmesinden kaynaklandığını belirtmektedir (86). Akdağ (74)'a göre ise, insanların işittiklerinin % 20'sini, gördüklerinin % 30'unu, hem görüp hem işittiklerinin % 50'sini, söylediklerinin % 70'ini, yapıp söylediklerinin % 90'ını, Okuduklarının % 10'unu hatırladığı belirtmektedir. Bugün birçok okul sisteminde kullanılan görsel ve işitsel öğretim teknolojileri olan radyo, teyp, televizyon, video, video kamera, CD, VCD, DVD, Projeksiyon ve bilgisayar programların hedeflerine ulaşmasında, son derece önemli teknolojik araçlardır (85).

Öğretim teknolojileri her ne kadar belirtilen bu fırsatları sağlasa da burada en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Öğretmenlerimizin öğretim teknolojilerini öğrenme-öğretme ortamlarında kullanmaması yaşanan bir gerçektir. Yapılan birçok araştırma bu sonucu desteklemektedir. Bunun yanında, ülkemizde de sonucun hemen hemen aynı olduğu söylenebilir (88). Eğitim sistemimizde de eğitim teknolojileri okullarımızda bulunmasına rağmen, öğretmenler tarafından kullanımı istenilen düzeyde olmadığı düşünülmektedir. Öğretmenlerin, öğretim teknolojilerini etkili bir biçimde kullanabilme ve teknolojik gelişmeler konusunda ciddi bir eğitime gereksinim olduğu anlaşılmaktadır.

II.4.1.1.7. Televizyon; Geleneksel öğretim araçlarının başında televizyon gelmektedir. Televizyon uzun yıllardır günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası durumundadır (88). Beden eğitimi derslerinde DVD ve VCD'lerin kullanılmasında TV önemli bir araçtır

II.4.1.1.7.8. Video ve Video Kamera; video; ses ve görüntüyü manyetik bir bant üzerine kayıt etmeye yarayan, siyah beyaz veya renkli olarak gösterilebilen araçtır (84). Psikomotor beceriler en iyi gözlem ve alıştırma yolu ile öğrenilir. Psikomotor becerinin videoya çekilmesi, öğrencilerin yaptıkları becerileri tekrar tekrar görmesini sağlamaktadır (88). Öğrenciler yeni aktivitelerle tanışmaktan hoşlanırlar. Dolayısıyla, öğretmen görsel yolla oyun kurallarını, tekniklerini, videoda göstererek öğrencilerin ilgisi çekilir, istediği anda durdurabilir, tekrar başlatabilir. Öğrenciler veya sporcular burada gördükleri becerileri kendi yaşamlarında kullanabilir, imgeleme yapabilirler (80). Sonuç olarak eğitim ortamında videonun kullanılması eğitim ve öğretimin kalitesi açısından ve öğrencinin derse teşvik edilmesi açısından önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Video kamera ile öğrencilerin hareketlerini görüntüleyip daha sonra onlara göstermek, öğrencilerin hatalarını görmesi ve düzeltmesi, gerçek görüntülerle karşılaştırması ve değerlendirmesi açısından önemli bir görsel araçtır (80).

Uygulamalı değerlendirme yaparken bir dizi beceri oluşturulur ve onları video kamara ile kayıt yapılarak VCD'de gösterilir. Öğrenci bu becerileri görerek ne yapması gerektiğini anlar ve uygular. Ayrıca öğrencilere proje verildiğinde; video kamara ve VCD'den yararlanarak kendi becerilerini içeren projelerini oluşturabilir, sunabilir. Örneğin, öğrencilere diril verilerek guruplar oluşturulması sağlanır, daha sonra diriler guruplar tarafından yapılır, görüntülenerek sınıfta sunulabilir. Ünitelerin başında ve sonunda öğrencilere projeler hazırlatılır, öğrenci yaptığı ilk proje ile son projeyi karşılaştırır, öğretmen ise yapılan projeler doğrultusunda değerlendirme yapar. Yapılan bütün ünitelerin projeleri veliler, okul idaresi ve müfettişler tarafından görülür, kişiler bu yapılan projeler hakkında bilgi sahibi olurlar (80). Bu aktivitelerin, çocukların sosyal ve bilişsel gelişimleri için büyük önem taşıdığı söylenebilir.

II.4.1.1.7.9. Dijital video; beden eğitimi ve spor derslerinde hareketleri kayıt etmek için videokasetler kullanılmaktaydı. Değişen teknoloji artık dijital video teknolojisini eğitim ortamına sunmuştur. Dijital videolar hem ucuz, hem kaliteli, kullanışı kolay, hem de

görüntü kalitesi yüksektir. En önemlisi öğretmeyi ve öğrenmeyi geliştirme potansiyeline sahiptir (89). Video sayesinde öğrencinin görme ve işitme duyusuna aynı anda hitap edilir. Teknik olarak özel görüntü ve çekim özelliklerine, tekrar edilebilme ve pratik kullanıma sahip yeni ve ileri bir teknoloji ürünüdür (88).

II.4.1.1.7.10. Video cassette player (VCD) ve DVD; VCD alırken özelliklerinin iyi olması gerekir. VCD'nin uzaktan kumandalı olması, sesi ve görüntüsünün iyi olması öğrencilerin derse motive olmasını sağlar. Beden eğitimi dersinde kullanılan VCD öğrenciyi yapacağı aktiviteler için meraklandırır, görsel olarak model sunar. Modeli seyrederken durdurabilir tekrar başlatabilir. Örneğin, voleybol branşında manşet pas, parmak pas ve servis tekniklerini veya dirilleri göstermek için yararlıdır. Zihinsel süreçte öğrencinin algılamasını kolaylaştırır (80). Bunun dışında DVD, CD' lerde kullanılabilir. Öğrenciler bunları kullanırken, araçları kullanma, öğrenmede materyal geliştirme ve düşünme süreçlerini yaşarlar (73). Bütün bunlar etkili bir iletişim ve öğrenme ortamı yaratmada büyük önem taşımaktadır. Öğretmen ve öğrenci kaçırdığı bir dersi izleme, tekrar etme, bilgi ve fikirlere ulaşma olanağı bulabilmektedir (86).

II.4.1.1.7.11.Dijital Kan Basıncı Ölçer; öğrencilerin hem kendilerinin hem de arkadaşlarının kan basınçlarını ölçmelerini sağlayan bir araçtır. Her beden eğitimi ve spor dersinde kayıt tutmasında ve öğrenci sağlığıyla (fizyolojik) ilgili herhangi bir sorun yaşandığında ortaya çıkarmaya yarayan bir araçtır (80).

II.4.1.1.7.12. Kalp Monitörleri; kalp monitörlerinin ve nabız ölçen aletlerin ana amacı kalp atışlarını ölçmektir. Derslerde ve özellikle egzersiz çalışmalarında kullanılabilir. Antrenmandan önce ve sonra sporcu kalp atım sayısını ölçer, olması gereken seviyede tutmak için ara sırada ölçebilir (80). Dolayısıyla beden eğitimi derslerinden ziyade okul takımları, kulüp takımları için kullanılabilir.

II.4.1.1.7.13. Zaman Araçları(Timing Devices); 100–10 000 kadar koşucunu süresini tutabilen bir araçtır. Bunların daha gelişmiş olanları da mevcuttur (80).

II.4.1.1.7.14. Teyp; ses bantları ve CD öğrencilerin kendi konuşmalarını kayıt edip kendilerinin değerlendirmelerini sağlar (84). Beden eğitimi ve sporda ritim eşliğinde

hareket yaparken, herhangi bir gösteri gurubu hazırlarken, öğretmen ve öğrenci bu araçtan yararlanılabilir.

II.4.1.1.7.15 Projektörler(Yansıtıcılar);

- **Tepegöz;** Saydam bir madde(asetat) üzerindeki yazı, resim vb. şeyleri büyütür ekrana yansıtan araçtır. Hem öğretmen hem de öğrenci tepegöze asetatı koyarak ders anlatabilir (73, 84).
- **Slayt ve slayt projektörleri;** slayt, küçük ve saydam bir fotoğraftır. Bunlar tek tek slayt projektörlerine konularak ekrana yansıtılır (84).
- **Film şeridi projektörleri;** tümü bir arada gösterilmek üzere arka arkaya sıralanmış bir dizi hareketsiz resimlerden oluşan rulo film ekrana yansıtılarak kullanılan bir araçtır (84).
- **Opak projektörleri;** fotoğraf, resim, kitap gibi şeffaf olmayan materyalleri ekrana yansıtmaya yarayan araçtır (84).
- **Video projektörleri;** bilgisayara bağlanarak, bilgisayar ekranındaki görüntüleri projektör aracılığıyla ekrana yansıtan bir araçtır (84). Özel işlemleri göstermeye yarar. Öğrencilerin ve öğretmenlerin herhangi bir proje hazırlamalarında kullanılan bir araçtır. Öğrenciler internet aracılığı ile web sayfası geliştirebilir, projelerini sınıf ortamında sunabilirler. Öğretmen anlatmak istediği konuları veya kazandırmak istediği becerileri video projektörleriyle duvara yansıtarak tüm sınıfın görmesini sağlayabilir. Eğitim alanında hızla yayılmaktadır (73).

II.4.1.2. Hizmet İçi Eğitim

Eğitimde amaç; bireyin yeteneklerini ve ilgi alanlarını saptayarak bunları geliştirici yöntemler uygulamaktır. Aynı zamanda eğitim, bireyin ve toplumun sosyal ve ekonomik değişimlere uyabilmelerini sağlayan bir süreçtir (6). Öğretmenler bu süreçte topluma yön verecek bireyleri yetiştirmekle görevli kişilerdir. Son derece önemli olan bu görevi toplumu bilinçli, sorumlu, aynı zamanda bedensel ve ruhsal bakımdan dengeli kişiler yetiştirerek yerine getirebilirler (90). Okullardaki eğitimin kalitesinin genellikle öğretmenlerin alan konularındaki uzmanlığı ve öğretim yöntemlerindeki mesleki gelişimleriyle doğrudan bağlantılı olduğu kabul edilmektedir (91). Bu bağlamda

öğretmenlerin devamlı olarak meslekte kendilerini yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir.

Bireyin rolleri ve yaşamları hızlı bir şekilde değişmektedir. Öğretmenlerin yeni bilgiler ve teknolojilere paralel olmak için mesleki gelişmelere ihtiyaç duymaktadır (7).

Ülkemizde hizmet içi eğitime önem verilmeye başlanmıştır, ancak hizmet içi eğitimin başarılı olması için öğretmenin ihtiyaçlarına göre programlanması gerekir. Hargreaves ve Fullan (1992) hizmet içi eğitimin programlarının öğretmenlerin kişisel mesleki gelişimleri yönünde yapılması ve bu kişisel ihtiyaçlara cevap vermesi gerektiğini belirtmişlerdir (7).

II.4.1.2.1. Hizmet içi Eğitimin Tanımları

Hizmet içi eğitim (In-Service) kavramının çok değişik tanımları yapılmaktadır. Konun daha iyi anlaşılması ve öneminin vurgulanması için bazı hizmet içi eğitimin tanımları şu şekilde özetlenebilir:

Hizmet içi eğitim; özel ve tüzel kişilere ait iş yerlerinde belirli bir maaş ya da ücret karşılığında işe alınmış ve çalışmakta olan bireylere görevleri ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve tutumları kazanmalarını sağlamak üzere yapılan eğitimidir (92).

Hizmet içi eğitim; istihdam edilmiş işgücünün mesleğe uyum, meslekte ilerleme ve gelişme ihtiyaçlarını karşılayan her türlü eğitim- öğretim faaliyetleridir (93).

Hizmet içi eğitim; kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin artırılması, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli etkileyen eğitimidir (66).

Hizmet içi eğitim; kısa dönem hedefleri başarmak için ihtiyaç duyulan bilgi ve yetenekleri kazandırmaya yönelik etkinlikler için kullanılan eğitimidir (6).

II.4.1.2.2. Hizmet içi Eğitimin Türleri

Hizmet içi eğitim ihtiyaçlarını karşılamak ve amaçlara ulaşmak üzere hazırlanan kurum içi, kurum dışı ve iş başı ve iş dışı eğitim programları evrelerine ve amaçlarına göre sınıflandırılmaktadır (6, 92, 94).

Oryantasyon Eğitimi: Kuruma yeni gelen personelin, kurumun amaç ve politikasını, yapısını, kendi görev, yetki ve sorumluluklarını tanıması için yapılan eğitimidir.

Temel Eğitim: Bir kurumda işe başlayacak olan bireye yapacağı işin gerektirdiği temel bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak üzere yapılan eğitimidir.

Geliştirme eğitimi: Kurumda çalışmakta olan bireyin kendi alanı ile ilgili gelişimler ve yenilikler hakkında yetiştirilmesi ve yeteneklerinin geliştirilmesi için uygulanan eğitimidir.

Tamamlama Eğitimi: Görev değişikliği yapması gereken çalışan için yeni görevin gerektirdiği yeterlilikleri kazanması yönünde yapılan eğitimidir.

Yükselme Eğitimi: Kurum yapısındaki kadro alma ve çalışanın yükselme ihtiyacını karşılamak üzere hazırlanan programlardır.

Özel Alan Eğitimi: Personeli özel hizmetler için çeşitli alanlarda yetiştirmek üzere uygulanan programlardır.

Hangi türde olursa olsun verilen eğitimin daha verimli olması için eğitim etkinliklerinin ayrıntılı olarak planlanması ve hedeflerin belirlenmesi gerekmektedir (6).

II.4.1.2.3. Hizmet İçi Eğitime Duyulan Gereksinim

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimden geçirilmesini gerekli kılan başlıca nedenleri beş madde altında toplanmıştır. Bunlar;

1. Bilimdeki değişmeler; öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimleri sırasında edindikleri bilgilerin çoğu zamanla güncelliğini kaybetmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin kendilerini yenilemeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin yeni bilgi ve beceriler edinmeleri hem kendilerinin sürekli güncel fikirleri takip etmeleri açısından hem de öğrencilerine faydalı olabilmeleri açısından zorunluluktur (34, 95)

2. Toplumsal değişmeler; günümüzdeki hızlı değişmeler yeni sorunları beraberinde getirmekle beraber, öğretmenlerin rollerine yeni boyutlar kazandırmaktadır. Sorunların çözümü için bireylerin sürekli eğitilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Toplumdaki bireyleri çalışma hayatında meydana gelen köklü değişikliklere hazırlamak için bu şarttır. Öğretmenlerin esnek, kolayca uyum sağlayabilecek bir biçimde ve yeni görevlerinin gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanacak şekilde yetiştirilmeleri gerekmektedir (34, 95).

3. Okul sistemlerindeki değişmeler; günümüz koşullarında okulların yapısındaki değişiklikler azımsanmayacak derecededir. Örneğin klasik okulların çoğu kendini çok amaçlı okullara bırakmıştır. Öğretmenler çok farklı yetenek gurubundaki öğrencilerle karşı karşıya gelmekte ve var olan sorunlara çözüm bulmak için,

öğretmenlere yeni becerilerin kazandırılması gerekli kılmaktadır (örneğin, öğretmenlerin okulu ilgilendiren kararların alınmasına katılımı için onların grup dinamiği konusunda eğitilmeleri gerekir vb. (34, 95).

4. Öğretmenlerin kendi ilgi alanlarındaki değişimler; öğretmenlerin görev ve fonksiyonları sürekli değişmektedir. Pek çok öğretmen yeni deneyimlerle değişik alanlarda değişik ilgiler geliştirmektedir. Örneğin, öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak ve yeni becerilerin kazandırılması için değişik yöntemleri uygulamaktadır (34, 95).

5. Öğretim yöntemleri ve teknolojisi alanındaki yeni gelişmeler; zaman süreci içinde yalnız bilgide değil öğretim yöntem ve tekniklerinde de değişiklikler ve gelişmeler olmaktadır. Örneğin, bilgisayar destekli eğitim ve öğretim, eğitim teknolojilerinin sınıf ortamında kullanılması. Öğretmenlerin bunları başarı ile yapabilmesi için, bilgi ve becerilerin kazandırılmasına ihtiyaç vardır (34, 95).

Bütün bu sayılan nedenler ışığında, öğretmenlerin hizmet-öncesi eğitimleri ile uzun süre başarılı ve etkili olmaları beklenemez. Bundan dolayı da, öğretmenlerin hizmet-öncesi eğitimlerinden doğan eksikliklerin hizmet içi eğitimle karşılanması yoluna başvurulmasının önemli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

Hayat boyu öğrenmeyi hedef olarak seçmeyen bir öğretmenin, günün koşullarına uygun olarak eğitim-öğretim yapması beklenmemelidir. Bu nedenle öğretmenler için sistemli, fonksiyonel ve etkin hizmet içi programları uygulanması bir zorunluluktur (6).

Hizmet içi eğitimin, bir yandan hizmet öncesi eğitim döneminde tam olarak kazanılmayan bilgi ve becerileri tamamlamak, diğer yandan da günümüz koşullarının getirdiği değişimler sonucunda ortaya çıkan mesleki gelişmelere uyum sağlayabilmek anlamında önemli bir ihtiyaç olduğu görülmektedir.

II.4.1.2.4. Hizmet İçi Eğitim ve Öğretmenin Geliştirilmesi Açısından Önemi

Teknolojinin hızla geliştiği sosyal ve ekonomik alanlarda yeniliklerin ve dolayısıyla bilginin arttığı bilgi toplumunda insanların sahip olması gereken nitelikler de değişmiştir. Bilgi toplumunda sürekli değişen ve gelişen bilgi karşısında öğretmenlerden beklenen yeterlilikler de değişmektedir (3). Böyle bir ortamda beden eğitimi ve spor öğretmenlerinden beklenen gerekli yeterlilikleri kazandırmak hızla

değişen toplumun ve mesleğin koşullarına hazırlamak için yapılan hizmet içi eğitimin önemi her geçen gün biraz daha artmaktadır.

Çalışma yaşamında başarının ve güdülenmenin, dolayısıyla bireysel verimliliğin en önemli koşullarından birisi; çalışan insanın mesleğine, çalışma yaşamına bakışı ve kabul edilmiş değerler sistemi içinde mesleğine verdiği önemdir. Öğretmen açısından bu önem işine daha çok bağlanmakla ve onun en üst düzeye çıkarılması için çaba harcamayla ortaya çıkmaktadır (6).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerin gelecek nesli her yönden nitelikli yetiştirebilmeleri için kendilerinin de nitelikli olarak yetişmeleri ve kendilerini de sürekli olarak geliştirmeleri gerekmektedir. Aslında bireyler yaşamlarının her alanında kendilerini geliştirme ihtiyacı içerisine girerler. Bu ihtiyaç yaşam boyu sürecek olan eğitimi de beraberinde getirir. Yaşam buyu eğitim; yaşamın her alanında ortaya çıkan değişme ve gelişmeler karşısında kişinin yeteneklerini ortaya çıkarması, geliştirmesi ve fırsatları değerlendirmesi sürecidir (6).

Bu süreç hizmet içi eğitim olarak, yetişme ve gelişme kavramlarıyla ifade edilir. Hizmet içi eğitim yaşam boyu eğitim içinde yer alan bir alt süreçtir (6). Bununla birlikte Hizmet içi eğitim; öğretmenlerin bilgi, beceri, tutum ve başarısını geliştirmek için yapılan planlı faaliyetlerdir (92). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, hizmet içi programları planlanırken, ihtiyaçları pek dikkate alınmaz. Hizmet öncesi eğitim öğretmen yetiştirmede önemli bir süreç olmasına rağmen, bireyin hizmet içinde sosyal, teknolojik, mesleki yönden geliştirilmesi önemlidir (96).

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri etkili, bilişsel, sağlıklı, ilgili ve psikomotor bilgiler öğrettiği için hizmet içi eğitim, mesleki gelişim açısından önemlidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenleri için düzenlenen hizmet içi eğitim etkinlikleri öğretmenlerin ilgisini çekerek onların güdülenmeleri sağlamaktadır (96).

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin hizmet içinde ihtiyaçlarını belirlemek için yapılan bir araştırma sonucunda (96);

- İhtiyaç duyulan araç gereçlerin tespit edilmesi,
- Okul yöneticilerinin hizmet içi eğitimde beden eğitimi dersi ve öğretmeni için gerekli kaynakları sağlaması (kitap, araç, gereç, teknoloji ile ilgili materyaller),
- Beden eğitimi ve spor öğretmenleri için düzenlenen hizmet içi toplantılarının program konularının öğrenilmesi,

- Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin tercih ettiği örgütsel özellikleri öğrenilmesi, gibi konularda görüş birliğine varılmıştır.

Ayrıca Conkle (96) aynı çalışmada bir ölçek geliştirerek öğretmenlerin mesleki gelişim ihtiyaçlarını belirlemiştir. 30 maddeden oluşan bu ölçekte maddeler beş başlık altında toplanmıştır. Bunlar;

- Öğretmenin bilgi ve becerisi
- Beden eğitimi ve sporun psikososyal açısı
- Müfredat değerlendirme ve rehberlik
- Öğretim stratejileri
- Güncel sorunlardır.

Bu sonuçlara göre beden eğitimi öğretmenlerinin en önemli ihtiyaç olarak güncel sorunlar, en önemsiz ihtiyaç ise öğretmenin bilgi ve becerisi başlığı olmuştur. Hizmet içi eğitim programları sadece bilgi vermeyen aynı zamanda öğretmenlerin ihtiyaçlarını da gösteren eğitim etkinliklerdir.

II.4.1.3. Kişisel Araştırma ve Sorgulama

Sorgulamayı, incelemeyi, değerlendirmeyi ve uygulamayı içerir. Öğretmenler kendi becerilerini, yeterliliklerini araştırmalı, incelemeli, geliştirerek uygulamaya geçirmelidir (7). En iyi öğrenme ve öğretme dikkatli bir incelemeye ve kişinin uygulamasını göstermesiyle gerçekleşir. Anlamlı hedefler ve standartlar belirlemeyi ve yapılan uygulamaları ölçmeyi öğrenmek mesleki gelişimin sürekli olmasını sağlayan bir yöntemdir (97).

II.4.1.4. Değerlendirme

Kişisel değerlendirme en doğru değerlendirmedir. Öğretmenin meslekte kendilerini geliştirmesi, mesleklerini daha iyi yapmalarını, performanslarını artırmaları, sorunlara çözüm bulmaları açısından büyük önem taşır.

Öğretmenler yaptıkları mesleği değerlendirmelidirler. Öğrenciyi değerlendirerek, günlük olayları, takip ederek, yapılan işi gözlemek adına VCD kullanarak, kendi alanları ile ilgili araştırmalar yaparak kendilerini değerlendirmelidir. Eğer öğretmen kendi mesleğini gözlemler ve değerlendirirse, kendi olumlu olumsuz yanlarını görebilir onları gidermek için çalışabilir (7).

Karaaslan (7)'nin belirttiğine göre Nicolic (2002) kişisel değerlendirmenin mesleki gelişmede kullanılan etkili bir metot olduğunu belirtmektedir. Öğretmen her şeyi kendi başına yaptığı için ne yapıp ne yapmadığının farkındadır. Öğretmen kendini değerlendirmek adına mesleki gelişimi ile ilgili ipuçları listesi hazırlayabilir ve bunlarla kendisini ölçebilir. Bu da onun kendisini görmesini ve kendisine yön vermesinde etkili olabilmektedir.

Öğretmenler kendilerini değerlendirirken ve yorumlar yaparken bazı teknikler kullanabilir. Örneğin anketler, öğrenci gözlemi, VCD, DVD kayıtları, günlük alınan notlar, portfolyolar vb. Öğretmenler böylece kendi yeterlilikleri hakkında bilgiye sahip olurlar, eğitim-öğretim ile ilgili eksikliklerini düşünür nasıl iyi bir sınıf ortamı sağlayabilecekleri konusunda fikir sahibi olurlar. Bunun için ise alternatif yollar ararlar (7).

II.4.1.5. Meslekle İlgili Konferans, Seminer, Kurslar

Çağdaş öğretmen sürekli yeniliklere ve değişimler karşısında kendisini yenileyen kişidir. Bu bağlamda öğretmen konu alanına hakim, öğretim yöntem ve tekniklerinde yenilikleri takip eden teknolojiyi mesleğinde ve kişisel gelişiminde kullanan, bunları geliştirmek adına kurs, seminer, konferanslara katılan kişidir (12).

Bunlar mesleği geliştirmede fayda sağlayacak mesleki bir araçtır. Mesleki işbirliği, öğrenme, deneyimleri paylaşma açısından yarar sağlayan yerlerdir. Tıpkı bir sınıf ortamı gibi hem iletişimi, hem işbirliğini geliştirirler (97). Ayrıca mesleki gelişim ile ilgili böyle etkinlikler, nitelikli öğretmenin koşullarını sağlamak için önemlidir.

II.4.1.6. Yayın İzleme

Günümüzde başarılı ve üretken olabilmenin koşulu yaşanabilir bir toplum yaratabilmek için öğrenmeyi öğrenmek, düşünmeyi öğrenmek ve teknolojinin insanlığın hizmetinde nasıl kullanılacağını öğrenmektir (66). Bir öğretmen ne kadar yeterli olursa öğrencilerde onlardan o derece yaralanabilecektir. Öğretmenin meslekle ilgili bilgi becerileri ve deneyimlerini yeni kuşaklara aktarmak ve beden eğitimi dersinin amacına ulaşmasını sağlamsı ve bilgi ve becerilerini, öğrencilere nasıl en iyi şekilde sunacağını

öğrenmesi, kitap, dergi, bröşür, internet yayınlarını takip etmesi ile gerçekleşmektedir. (98).

Öğretmenler öğrencilerini güdülemek, mücadele ruhlarını geliştirmek, için her yıl yeni fikirler oluşturmalı ve geliştirmelidir (67). Bilgi çağı ve bilgi üretimi için araştırmalar yapılmaktadır. Her dakikada bir kitap, her saniyede bir makale yayımlanmakta ve böylece bilgi sürekli gelişerek var olan bilgiler yedi yılda bir ikiye katlanmaktadır. Bu gelişme sonucu olarak bir kimsenin hizmet öncesi eğitimde aldığı bilgiler üç-beş yıl içinde yetersiz olmaktadır. Bu anlamda öğretmen, gerekli mesleki bilgi, beceri ve davranışlarına, okuma, araştırma ve inceleme alışkanlığına sahip; meslekî yayınları ve gelişmeleri devamlı takip eden, evinde meslek kitaplığı kuran, okuttuğundan daha çok okuyan, kendini hizmet içinde yetiştirmede, daha iyi ve daha çok hizmette birbiri ile yarışan kişi olmalıdır (99).

Beden eğitimi öğretmeni bunlara ilaveten, mesleğini geliştirmek adına sorumluluklarının bilincinde olmalı, mesleği ile ilgili yasa, yönetmelik, yönerge ve kanunları takip etmeli, mesleğiyle ilgili olan kurum ve kuruluşlarla etkileşim içinde olmalıdır. Elde ettiği bilgi ve becerileri geliştirmeli ve mesleğine uygulama yolunu seçmesi gerektiği açığa çıkmaktadır.

II.4.1.7. Sosyal ve Kültürel Etkinliklere Katılma

Eğitim- öğretim kurumuna en büyük katkıyı sağlayan öğretmen, üstlendiği rolün gereği için dünyada gelişen ve değişen olaylar hakkında bilgi sahibi olmak durumundadır. Çağımız bilgi toplumudur. Öğretmenin 21.yüzyılda toplum kalkınmasındaki yeri ve önemi gittikçe artmaktadır. Bu yüzden bilgiye erişme ve onu kullanma görevi öğretmene verilmiştir. Bu kutsal görevi yerine getirirken öğretmenin serbest zamanlarını ve kazancının bir kısmını sosyal ve kültürel etkinliklere harcamaları geniş bir dünya görüşüne sahip olma anlamında önemlidir. Çünkü beden eğitimi ve spor öğretmeni toplumların uyanık aydın bir üyesi olarak öğrencilere örnek olmakta, onların sosyalleşmeleri, toplumsal kültürü tanımaları anlamında önemli bir fonksiyona sahiptir (3).

Beden eğitimi öğretmenin geniş bir kültüre sahip olması ve onu aktarması gerekir. Bu bağlamda; sürekli okuması, çağın fikir, edebiyat sanat, akımlarını, güncel olayları takip etmesi, olumlu kişiliği ile her şeyi etraflıca incelemesi, sorumluluk

duygusunu her yönüyle içinde duyabilmesi, idealist olması artık günümüzde bir zorunluluktur (3).

II.4.1.8. İletişim ve Etkileşim

Öğretmenin bilgi, fikir, haber, tutum, duygu ve becerilerini okul idaresi ve meslektaşlarıyla paylaşması etkin bir eğitim-öğretim ortamı için büyük öneme sahiptir (100). Bir öğretmenin etkinlik ve etkililik derecesi gerçek anlamda öğretmenin öğrenci, öğretmen, idare ve müfettişlerle iletişim kurmada gösterdiği becerinin başarısıyla ölçülebilir.

İyi bir iletişim, insanlar arasındaki bilgi alışverişini sağlar. Her öğretmen farklı bilgi, beceri ve geçmişe sahiptir. Öğretmenlerin belli bir konuda bilgi alışverişinde bulunması onların aktif öğrenmelerini sağlar (100). Öğretmenler kendi ilgi ve ihtiyaçlarına göre meslektaşlarıyla, idare ve müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunabilirler. Bunların sayesinde Öğretmenlerin, meslek öncesi ve meslek içinde edindikleri bilgi ve becerileri kendi deneyimlerini diğerleriyle paylaşma içine girerek mesleki diyalogu artırabilir. Literatürde çıkan yeni öğretim stratejilerini derinlemesine inceler ve sınıfta uygulayarak geri bildirim alabilir (28).

Kolektif ilişkiler zaman içerisinde birbirine güvenen bireyler arasında oluşur. Meslektaşlar, eğitim- öğretim sorunlarını birbirine danışan, sorunları birlikte çözebilen, kendi konularındaki becerilerini gösteren ve paylaşan kişilerdir. Öğretmenlerin meslektaşlarıyla paylaşım içinde bulunması önemlidir. Öğretmenler bu yolla birbirlerini daha yakından tanıma fırsatı bulmakta, iyi bir iletişim kurma becerisi geliştirmekte ve öğretmen kendi uygulamalarını takip etmekte, değerlendirebilmektedir. Bu da hem okula hem de kendilerine olumlu katkı sağlamaktadır (28).

Öğretmenin kendini geliştirmesindeki önemli noktalardan bir tanesi deneyimlerden yararlanmaktır. Öğretmen birçok yerden yardım alabilir, fakat en büyük yardımı meslektaşlarından alır. Öğretmenler meslektaşlarının deneyimlerinden yararlanarak, meslekte kendini geliştirebilir, bilgilerini artırabilir ve becerilerini geliştirebilirler (7, 63). Bu aşamada öğretmenler; ders, egzersiz planlarını, öğrencilerin sorunlarını, branşlarıyla ilgili yasal düzenlemeleri ve bilimsel gelişmeleri, sosyal ve kültürel alanlardaki etkinliklerini paylaşabilirler. Bunun sonucunda yeni fikirler ve

öneriler ortaya çıkabilir. Öğretmenin öğretim yöntemini, becerilerini değerlendirmesi için bir fırsat sunar, öğretmen kendisini değerlendirebilir.

Deneyimli öğretmenlerden özellikle göreve yeni başlayan öğretmenlere, moral, destek olabilir, bilgilerini, düşüncelerini, mesleki tecrübelerini onlarla paylaşabilir, onu mesleğe yakınlaştırıp problemlerin çözümünde iyi bir rehber olabilirler (1). Yeni öğretmenlerde deneyimli öğretmenlere bir şeyler öğretebilir. Deneyimli öğretmenlerde bilgilerini yenileyebilir. Yeni ya da deneyimli bütün öğretmenlerin, mesleklerini geliştirmek adına fikirlerini, paylaşımları, meslektaşlarıyla ilgili işbirliği içine girmeleri gerektiği düşünülmektedir.

Günümüzde hızla değişen toplumların ihtiyaçlarını karşılayabilmek için her okulun kendini sürekli olarak yenileyen bir kurum hâline gelmesi kaçınılmazdır. Bunu gerçekleştirmenin en etkili yollarından birisi de, her okulun idarecileri ile beden eğitimi öğretmenleri arasındaki iletişimidir.

Öğretmenin mesleki ve kişisel becerisi, güdülenme düzeyi, eğitin-öğretim faaliyetlerini sürdürebilme yeteneği eğitimin kalitesini etkilemektedir. Bu bağlamda, öğretmenin kendini geliştirmesinde, performansının artırılmasında okul yöneticilerine önemli görevler düşmektedir (101). Eğitim, kurumda çalışan tüm bireylerin çabasını gerektiren etkinlikleri içerir. Okul idarecileri öğretmenlerin mesleki gelişimleri için onları teşvik etmeli, yetersiz olduğu alanlarda yoğunlaşmasını sağlamalı, öğretmenleri mesleki tüm etkinliklere katılmaya özendirmeli, sahip olduğu deneyimleri paylaşarak onları cesaretlendirmelidir. Kendisini geliştiren, idarecileri tarafından ihtiyaçları karşılanan ve desteklenen öğretmenler çok başarılı davranışlar göstererek etkinliklerini belli etmektedirler (6, 101).

Öğretmenlerin kendilerini yenilemeleri, karşılaştıkları eğitim öğretim sorunlarının çözümü için gerekli yardım ve rehberliğin, denetim uygulamaları yolu ile müfettişler tarafından sağlanması temel ilke olarak kabul edilmektedir (102).

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesinde (Şubat 2001) eğitim kurumlarında yapılan rehberlik ve teftişin amacı; öğretmenlerin görev başında yetiştirilmelerini sağlamak, çalışmalarını yönlendirmek, düzeltici ve geliştirici önlemler almak, objektif olarak ölçme ve değerlendirme yapmak, güdülenmeyi ve morali arttırarak iş doyumunu ve verimliliği en üst düzeye çıkarmak ve yönetici, öğretmen ve veliler arasında uyumlu ilişkiler kurulmasına katkıda bulunmak

olarak belirtilmektedir (103). Eğitim ve öğretim ortamında müfettişlerden beklenen davranışlar, öğretmenin niteliklerini artırmak için, öğretmene rehberlik etmeleri, okulun amaçlarının, öğretmenler tarafından gerektiği şekilde anlaşılmasını sağlamaları; uygulanan yöntem ve tekniklerin geliştirilmesinde, öğretmene yardımcı olmaları, öğretmenlerin meslekî gelişimlerine katkıda bulunmaları; öğretmenlere, kendilerini gerçekleştirme ve kendilerini değerlendirme alışkanlıkları kazandırmaları olarak sıralanabilir (102).

Buna ek olarak müfettişler, öğretmeni modern teftişin gereklerine uygun olarak yetiştirmeli ve müfettiş korkulu imajından kendilerini arındırmalıdır (104).

II.4.1.9. Mesleki Kurum Ve Kuruluşlarla İlişki Kurma

Bilgiye ve öğrenmeye değer veren kişi, sürekli kendini geliştirme çabası içinde bulunur. Günümüzde verimli ve üretken bir birey olmanın koşulu, çalışan, topluma ve kendisine faydalı, mesleğine kendini adanmış, dünyadaki gelişmelere ayak uydurmak için çabalayan, sabırlı, azimli, aynı zamanda zamanını iyi bir şekilde değerlendiren bir kişi olmaktır (3). Beden eğitimi ve spor öğretmeni mesleğinde başarılı olabilmek değişimleri takip etmelidir. Beden eğitimi öğretmenliği, alanda aktif ve sosyal olmayı gerektiren bir meslektir. Öğretmen sahip olması gereken nitelikleri unutmadan görev ve sorumluluklarını yerine getirerek, özveri ile çalışmalı meslekte karşılaştığı sorunların çözümü için, federasyonlar, Gençlik Spor İl müdürlüğü, lig heyeti, bayram ve kutlama komiteleri, antrenör dernekleri, OBESİ (Beden Eğitimi ve Spor İzcilik Dairesi) vb. üniversitelerle işbirliği içinde olmak durumundadır.

II.4.1.10. Lisansüstü Eğitim Yapma

Ülkelerin kalkınmasında yüksek nitelikli insan gücüne daha fazla gerek duyulması, bilgi birikimi ve teknolojik gelişmelerin hızlı gerçekleşmesi nedeniyle, yükseköğretimde kazanılan yeterliklerin mezun olduktan sonra yeterli olmaması ve mezun olduktan sonra da eğitimi gerekli kılması nedeniyle öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapması meslekte başarılı olmaları yönünde önemli bir süreçtir (105).

Lisansüstü eğitimin bireye katkıları şu şekilde özetlenebilir; Öğretmen; bilim, sanat alanında bilgi üretebilir ve yayabilir, toplumsal sorunları doğru algılayabilir, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlarına çözüm önerileri

geliştirebilir ve üst düzey insan gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunabileceği düşünülmektedir (105).

II.4.1.11. Meslekle İlgili Görevlerde Yer Alma

- **Koordinatör ve Formatör Koordinatör Beden Eğitimi Öğretmenlerinden Yararlanma;**

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri meslekleri ile ilgili daha çok kendisini geliştirebilmesi, okul içi ve okul dışı sportif faaliyetlere etkinlik kazandırılması, tören ve kutlamalarda birlik ve beraberliğin sağlanması amacıyla, koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinden yararlanılmaktadır. Bu çerçevede, formatör ve koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenleri, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un 25'inci ve 35'inci maddelerine dayanılarak bir yönergeye göre yetiştirilmektedir. İlk ve orta öğretim kurumlarında il/ilçelerde görev yapan, branşı beden eğitimi öğretmeni olan formatör ve koordinatör formatör beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi, için, Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığınca beden eğitimi öğretmenleri için formatör ve koordinatör formatörlük kursu düzenlenir. Kursu başarıyla tamamlayan öğretmenlere "Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmeni Başarı Belgesi" verilir (106).

Hemen her ilde, öğretmenlerin karşılaştıkları eğitim ve öğretim ile ilgili problemlerin etkin çözümü için danışabileceği ve fikir sorabileceği informal olarak kabul edilmiş formatör ve formatör Koordinatör beden eğitimi öğretmeni vardır. Bu bağlamdaki, formatör ve formatör Koordinatör öğretmenin hiyerarşik statüsünden çok onun sahip olduğu alan bilgisi, öğretmenlik tecrübesi ve kişiler arası ilişkilerdeki duyarlılığı öğretmenlerin meslekteki gelişimlerine yardımcı olacaktır (106).

Formatör ve Koordinatör Formatör Beden Eğitimi Öğretmenlerinin yıl içerisindeki görev ve sorumlulukları şöyle özetlenebilir (106):

- Öğretim yılı içerisinde il/ilçelerde yapılacak olan düzenlenecek olan her türlü hizmet içi eğitim (kurs, seminer) ve diğer beden eğitimi ve spor etkinliklerinin plânlaması yapmak ve etkinliklerinde eğitim görevlisi olarak görev yapmak.
- Ulusal ve Resmî Bayramlarda Yapılacak Törenler Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinde belirtilen kutlama komitelerinde görev almak.

- Resmî Bayramlar ve Anma Günlerinde Anıtlara Konulacak Çelenklerin Hazırlanma, Taşınma ve Sunulması Hakkındaki Yönetmeliğe uygun olarak, çelenk sunma törenlerinde tören komutanı olarak görev yapmak.
- İl/ilçede düzenlenecek olan grup, yarı final ve Türkiye birinciliği spor yarışma organizasyonlarında görev almak
- Ülke genelinde birlik ve beraberliği sağlamak amacıyla, Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönergesi'nde yer alan stadyum içi ve dışı tören, gösteri ve etkinlikleri teknik komitelerinde görev almak
- Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönergesi'nin 6'ncı maddesinde belirtilen, il ve ilçe merkezlerinde oluşturulacak kutlama komitesinde görev almak.
- Beden eğitimi ve sporla ilgili olarak beden eğitimi öğretmenlerinin ilgi, istek ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalarda il koordinatör beden eğitimi öğretmene yardımcı olmak
- Okulların spor salonları ile il/ilçe gençlik ve spor müdürlükleri spor salonlarının ortak kullanımı için, çalışmalarında il koordinatör öğretmene yardımcı olmak
- Beden eğitimi öğretmenliği ile ilgili gelişmeleri değişiklikleri takip ederek, bu gelişme ve değişiklikleri beden eğitimi öğretmenlerine duyurmak amacıyla toplantılar düzenlemek.
- İl/ilçelerdeki stajyer beden eğitimi öğretmenlerinin yetiştirilmesi için düzenlenen stajyerlik programlarında eğitim görevlisi olarak görev yapmak.

Lig Heyetinde Görev Alma

Toplumsallaşma sürecinde önemli rol alan okullarda en önemli görevi beden eğitimi öğretmeni üstlenmektedir. Öğrencilerin, okullarda fiziksel becerileri kazanmaları ve gelişim çağıyla birlikte hareket ihtiyaçlarının karşılanması, geliştirilmesi beden eğitimi ders öğretmeniyle sağlanır (107).

İlk ve orta öğretim kurumlarının okul içi ve okul dışı sportif etkinliklerin düzenlemek ve yürütmek üzere, il merkezinde ve ilçe merkezlerinde lig heyeti kurulmaktadır. Bireyler, sosyal ve sportif faaliyetler yoluyla, toplumun onlardan beklediği, bilgi, beceri ve tutumları kazanmakta, toplumsal kültürün kuşaklara

aktarılmasında etkili olmaktadır (41). Lig heyetinin, sportif yarışmaları düzenlemesi yönünde taşıdığı görev ve sorumlulukların, hem öğrenci hem de öğretmenler açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda Lig heyetinin yıl içerisinde üstlendiği görev ve sorumluluklar kısaca şu şekilde özetlenebilir (106);

- İl içerisinde yarışma çeşitlerini belirlemek ve yarışma programlarını düzenlemek.
- Yarışmalar için gerekli müsabaka amirinin, hakem, saha komiserinin, sağlık personeli ve diğer görevlilerin gençlik ve spor il müdürlükleri ile iş birliği yaparak tayinlerini sağlamak.
- Okullar arası yarışmalardan önce, yarışmalar süresince sonunda çıkabilecek idarî ve teknik hususlarla ilgili her türlü anlaşmazlıklarda, Okul Spor Kolları Yarışma Talimatı ve ilgili spor branşının müsabaka yönetmeliği ve oyun kuralları hükümlerine göre gerekli kararları almak.
- Sportif yarışma sonuçlarına göre, yarışmalara katılan spor branşlarının derecelerini ilân etmek ve ödülleri vermek.
- Okullar arası yarışmalarda il ve ilçeyi temsil edecek sporcu, takım ve yöneticileri seçmek ve bu konuda gerekli işlemleri yapmak.
- Uluslar arası yarışmalara katılacak yönetici ve antrenörlerin seçimini yapmak.

Öğretmenlerin kendi alanlarında yeterli ve verimli olabilmeleri, sürekli yeniliklere ayak uydurabilmeleri ve kendilerini geliştirebilmeleri için beden eğitimi öğretmenlerinin kendi alanlarıyla ilgili kurum ve kuruluşlarla ilişki içinde olması gerekmektedir.

III.1. YÖNTEM

Bu bölüm; "Araştırma Modeli", "Evren ve örneklem", "Verilerin Toplanması" ve "Verilerin analizi" başlıklarından oluşmaktadır.

III.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada veri toplamak için tarama (survey) türü betimsel araştırma modeli kullanılmıştır.

III.1.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, 2005–2006 eğitim-öğretim yılında Mersin il merkezinde devlet ve özel okullarında görev yapan 282 beden eğitimi öğretmeni oluşturmaktadır (**2005–2006 Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü istatistik verilerine göre**). Araştırma için gerekli bilgilerin toplanması için evreni oluşturan öğretmenlerin tümüne ulaşılmaya çalışılmış, ancak Mersin il merkezindeki devlet ve özel okullarında görev yapan 72'si kadın 165'i erkek olmak üzere toplam 237 beden eğitimi öğretmenine ulaşılmıştır. Bu sayı örneklem grubunu oluşturmaktadır. Örneklem grubu evrenin %84.0'ını kapsamaktadır.

III.1.3. Verilerin toplanması

Araştırma için gerekli olan veriler için, araştırmacı tarafından ve her bir deneği test edecek biçimde hazırlanan anket formu kullanılmıştır. Konuya ilişkin literatür taranmış, sorular belirlenerek anket oluşturulmuştur. Anketin doğru amaca hizmet edecek bir şekilde olup olmadığını anlayabilmek için, uzman görüşleri ve önerileri alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan anket formunun işlevliliği ve anlaşılabilirliği için 15 beden eğitimi öğretmenine ön uygulama yapılmış, işlemeyen ve anlaşılmayan sorular yeniden düzeltilmiştir. Bazı sorularda, birden fazla seçeneğin işaretlenebileceği bir yöntem uygulanmıştır. 24 sorudan oluşan anket, araştırmacı tarafından okullara gidilerek doğrudan uygulanmıştır.

III.1.4. Verilerin Analizi

Anket yolu ile toplanan verilerin değerlendirilmesi yapılmadan önce anketi cevaplama işleminin uygun olup olmadığı kontrol edilmiştir. Toplam cevaplanan 242 anketten 237'si geçerli sayılmıştır.

Araştırmada elde edilen verilerle ilgili istatistiksel işlemler bilgisayar ortamında yapılmıştır.. İstatistiksel işlem olarak verilerin frekans ve yüzde (%) dağılımı alınmış ve iki değişkenin frekans dağılımı arasındaki farklılığın anlamlı olup olmadığını ortaya çıkarmak için X^2 (Chi-Square) istatistik tekniği uygulanmış, hata payına 0.05 düzeyinde bakılmıştır.

IV. BULGULAR

Bu bölümde beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendini geliştirme düzeylerinin incelenmesi amacıyla toplanan verilerin istatistiksel analizleri ve bu analizlere ilişkin tablolar yer almaktadır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Okul türünün, öğretmenlerin cinsiyetine göre dağılımı:

Okul Türü	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Devlet okulu	62	86.1	150	90.9	212	89.5
Özel Okul	10	13.9	15	9.1	25	10.5
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğretmenlerin % 10.5’i özel okul, %89.5’i de devlet okulunda görev yapmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 30.4’ü bayan, % 69.6’sı da erkektir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet yıllarının cinsiyete göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin hizmet yıllarının cinsiyete göre dağılımı:

Hizmet yılı	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
1-5 yıl	23	31.9	47	28.5	70	29.5
6-10 yıl	31	43.1	56	33.9	87	36.7
11-15 yıl	5	6.9	17	10.3	22	9.3
16 yıl ve üstü	13	18.1	45	27.3	58	24.5
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$\chi^2 = 3.687$; df:3; sig = 0.297; $p > 0.05$

Tabla 2’de öğretmenlerin toplam olarak meslekî kıdemlerine göre %36.7’si “6-10 yıl”, %29.5’i “1-5 yıl”, %24.5’i “16 yıl ve üstü”, %9.3’ü ise “11-15 yıl” olarak dağılım göstermiştir. Tablo cinsiyet açısından incelendiğinde; bayan öğretmenlerin en yüksek oranla % 43.1’i meslekte “6-10 yıl”, erkeklerin ise en yüksek oranla bayan öğretmenler gibi %33.9 oranıyla “6-10 yıl” hizmet yılına sahip oldukları bulunmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyeti ile hizmet yıllarının yüzde dağılımına bakıldığında guruplar arasındaki farklılık anlamlı olarak bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin haftalık ders yüklerinin dağılımı tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin, haftalık ders yükünün cinsiyete göre dağılımı:

Ders yükü	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
26-30 saat	19	26.4	63	38.2	82	34.6
21-25 saat	22	30.6	60	36.4	82	34.6
16-20 saat	26	36.1	36	21.8	62	26.2
10-15 saat	5	6.9	6	3.6	11	4.6
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

Tablo 3'te araştırmaya katılan öğretmenlerin haftada en yüksek oranla %34.6 “21-25 ve 26-30” saat derse girdiklerini belirtmişlerdir. Cinsiyet açısından incelendiğinde bayan beden eğitimi öğretmenlerinin “16-20 saat”, erkek beden eğitimi öğretmenlerinin ise “26-30 saat” derse girdikleri saptanmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekleri ile ilgili ders dışında uğraş alanı olup olmamasına ilişkin dağılım tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili ders saatleri dışında uğraş alanının olup olmamasının öğretmenlerin cinsiyeti açısından dağılımı:

Meslekle uğraş alanı	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Evet	26	36.1	93	56.4	119	50.2
Hayır	46	63.9	72	43.6	118	49.8
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 8.224$; $df:2$, $sig = 0.004$; $p < 0.05$

Tablo 4'te öğretmenlerin meslekleriyle ilgili ders saatleri dışında uğraş alanının olup olmamasının öğretmenlerin cinsiyeti açısından dağılımına bakılmış ve öğretmenlerin % 50.2'sinin bir uğraş alanı olduğu, %49.8'nin ise uğraş alanı olmadığı bulunmuştur. Cinsiyet açısından bakıldığında bayanların %36.1'inin, erkeklerin ise % 56.4'ünün ders dışında meslekleriyle ilgili bir uğraş alanı içerisinde olduğu görülmüştür.

Dağılım istatistikî açıdan analiz edildiğinde, cinsiyet ile uğraş alanı durumu arasındaki frekans dağılımı istatistikî olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Tablo 5'te öğretmenlerin meslek dışında uğraş alanlarının, cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 5. Meslekle ilgili ders dışında uğraş alanlarının, öğretmenlerin cinsiyetine göre sıralaması:

Meslekle uğraş alanı	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Antrenörlük	13	18.1	56	33.9	69	29.1
Hakemlik	18	25.0	32	19.4	50	21.1
Kulüp yöneticiliği	2	2.8	5	3.0	7	3.0
Özel spor salonları	2	2.8	2	1.2	4	1.7
Diğer	4	5.6	21	12.7	25	10.5
Toplam	39	-	116	-	155	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 5'te görüldüğü gibi öğretmenlerin ders dışında meslekleri ile ilgili uğraş alanları birinci sırada “Antrenörlük”, ikinci sırada “Hakemlik”, üçüncü sırada “Diğer” seçeneği ile “sporcu, koordinatör, hakem gözlemcisi, halk oyunları oyuncusu, yüzme ve tenis dersleri eğitmeni, özel spor dersi verme” olduğu ortaya çıkmıştır. Tablo cinsiyet incelendiğinde; bayanların meslekleriyle ilgili birinci uğraş alanı “hakemlik”, ikinci sırada “antrenörlük” gelirken, erkeklerin birinci sırada uğraştıkları alan bayanların aksine “antrenörlük”, ikinci sırada “hakemlik” olarak sıralandığı görülmüştür.

Tablo 6'da öğretmenlerin görev yaptıkları okullarda bulunan öğretim teknolojilerinin dağılımı yer almıştır.

Tablo 6. Okullarda bulunan öğretim teknolojilerinin okul türüne göre sıralaması:

Görsel ve işitsel öğretim teknolojileri	Devlet		Özel		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Bilgisayar	157	74.1	24	96.0	181	76.4
TV	140	66.0	25	100.0	165	69.6
Teyp	124	58.5	23	92.0	147	62.0
Video, DVD, VCD	109	51.4	24	96.0	133	56.1
Tepegöz	104	49.1	22	88.0	126	53.2
Projeksiyon	50	23.6	21	84.0	71	30.0
Hiçbirisi yok	28	13.2	-	-	28	11.8
Toplam	712	-	139	-	851	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 6'ya göre; okulunda hiçbir görsel ve işitsel öğretim teknolojisinin bulunmadığını belirten öğretmenlerin oranı ise %11,8'dir. Öğretmenlerin okullarında bulunan öğretim teknolojilerine baktığımızda birinci sırayı "bilgisayar", ikinci sırayı "TV", üçüncü sırayı "Teyp" , dördüncü sırayı ise "video, DVD, VCD "nin aldığı görülmüştür.

Okul türü açısından dağılıma bakılacak olursa; özel okulda görev yapan öğretmenlerin okullarında; "TV"(%100) birinci sırada olmak üzere, "bilgisayar" ve "video, VCD, DVD " ikinci sırada yer almıştır. Devlet okullarında görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin, okullarında bulunan görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinde birinci sırada "bilgisayar", ikinci sırada ise "TV" olduğu görülmüştür.

Tablo 7'de beden eğitimi öğretmenlerinin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini okul türlerine göre kullanıp kullanmadıklarını gösteren dağılım verilmiştir

Tablo 7. Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumunun okul türüne göre dağılımı:

Kullanma durumu	Devlet		Özel		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Evet	54	25.5	12	48.2	66	27.8
Arasıra	45	21.2	13	52.0	58	24.5
Hayır	113	53.2	-	-	113	47.7
Toplam	212	89.5	25	10.5	237	100.0

$\chi^2 = 26.055$; df:2; sig = 0.000; p <0.05

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, %27.8'inin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullandıkları, %47.7'sinin kullanmadıkları, %24.5'inin ise ara sıra kullandıkları ortaya çıkmıştır. Özel okulda çalışan öğretmenlerin hepsinin, görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerinde kullandıkları görülmektedir.

Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanma durumu okul türü açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0.05).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumunun, hizmet yılına göre dağılımı tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanıp kullanmama durumunun, hizmet yılına göre dağılımı:

Kullanma Durumu	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 +		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Evet	15	21.4	22	25.3	5	22.7	24	41.4	66	27.8
Arasıra	24	34.3	23	26.4	3	13.6	8	13.8	58	24.5
Hayır	31	44.3	42	48.3	14	63.3	26	44.8	113	47.7
Toplam	70	29.5	87	36.7	22	9.3	58	24.5	237	100.0

$\chi^2 = 13.361$; df:6; sig = 0.038; p <0.05

Tablo 8'e göre, "16 yıl ve üstü" hizmet yılına sahip öğretmenlerin %41.4'nün en yüksek oranla görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullandığı görülürken, "11-15" yıl hizmet süresine sahip öğretmenlerin %63.3'nün görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini diğer öğretmenlere göre kullanmadığı anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerinde kullanıp kullanmama durumu ile öğretmenlerin hizmet yılı arasındaki dağılım istatistikî açıdan incelendiğinde; "16 yıl ve üstü" yıl hizmet yılına sahip öğretmenlerin lehine anlamlı bir farka rastlanmıştır. (p<0.05).

Tablo 9’da öğretmenlerin derslerinde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin cinsiyete göre sıralaması verilmiştir.

Tablo 9. Öğretmenlerin derslerde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin, cinsiyete göre sıralaması:

Kullanılan görsel-işitsel Öğretim teknolojileri	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
TV	18	25.0	50	30.3	68	28.7
Video, DVD, VCD	17	23.6	50	30.3	67	28.3
Teyp	31	43.1	33	20.0	64	27.0
Bilgisayar	16	22.2	48	29.1	64	27.0
Tepegöz	8	11.1	9	5.5	17	7.2
Projeksiyon	3	4.2	14	8.5	17	7.2
Toplam	93	-	204	-	297	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 9’da; beden eğitimi öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde; bayan beden eğitimi öğretmenlerinin birinci sırada “teyp”, erkek beden eğitimi öğretmenlerinin ise, “TV” ve “video, DVD, VCD” yi birinci sırada kullandıkları görülmüştür.

Tablo 10’da araştırmaya katılan öğretmenlerin derslerde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin hizmet yılına göre dağılımı yer almıştır.

Tablo 10. Öğretmenlerin derslerde kullandıkları görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin, hizmet yılına göre dağılımı:

Kullanılan görsel-işitsel Öğretim teknolojileri	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16+		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
TV	22	31.4	20	23.0	3	13.6	23	39.7	68	28.7
Video, DVD, VCD	19	27.1	25	28.7	5	22.7	18	31.0	67	28.3
Teyp	20	28.6	19	21.8	5	22.7	20	34.5	64	27.0
Bilgisayar	15	21.4	25	28.7	6	27.3	18	31.0	64	27.0
Projeksiyon	9	12.9	4	4.6	2	9.1	2	3.4	17	7.2
Tepegöz	7	10.0	6	6.9	2	9.1	2	3.4	17	7.2
Toplam	93	-	99	-	23	-	83	-	297	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 10’da araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, “16+” yıl ve “1–5” yıl hizmet yılına sahip olan öğretmenlerin “TV” yi, “11–15” yıl kıdeme sahip

öğretmenlerin “bilgisayar”ı “6–10” yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ise, “video, DVD, VCD” ve “bilgisayar”ı birinci sırada kullandıkları görülmüştür. “tepegöz ve projeksiyonon teknolojisini kullanım ise son sırada yer aldığı saptanmıştır.

Tablo 11’de Öğretmenlerin derslerde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini neden kullanmadıklarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre sıralaması verilmiştir

Tablo 11. Öğretmenlerin derslerde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini neden kullanmadıklarına ilişkin görüşleri cinsiyete göre sıralaması:

Kullanmama Nedenleri	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Kullanan	41	56.9	83	50.3	124	52.3
Okulda olmaması	8	11.1	27	16.4	35	14.8
Derslerin kullanmayı gerektirmemesi	11	15.3	21	12.7	32	13.5
Diğer ders öğretmenlerden fırsat bulamama	2	2.8	19	11.5	21	8.9
Diğer	6	8.3	6	3.6	12	5.1
Yeterli kullanım bilgisine sahip olmama	1	1.4	6	3.6	7	3.0
Gereksiz görme	2	2.8	3	1.8	5	2.1
Okul yönetiminin izin vermemesi	1	1.4	-	-		0.4
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$\chi^2 = 11.477$; $df:7$; $sig = 0.119$; $p > 0.05$

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 11’de araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri, görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerinde kullanmama nedeni olarak birinci sırada “okulda olmaması”, ikinci sırada “derslerinin kullanmayı gerektirmemesi” seçeneği olarak ifade etmişlerdir. Tablo cinsiyet açısından incelendiğinde; erkek öğretmenlerin, “okulda olmaması”, bayan öğretmenlerin ise “derslerinin kullanmayı gerektirmemesi” seçeneklerine birinci sırada yer verdikleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanmama nedenleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 12’de beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili ilişki kurduğu kurum ve kuruluşlara yönelik bulgular yer almaktadır.

Tablo 12. Meslekle ilgili kurum ve kuruluşlarla ilişki kurma durumunun öğretmenlerin cinsiyetine göre dağılımı:

Kuruluşlar	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
İlişkim yok	5	6.9	13	7.9	18	7.6
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü	40	55.6	102	61.8	142	59.9
Lig heyeti (OBESİ)	32	44.4	80	48.5	112	47.3
Bayram kutlama ve tören komiteleri	44	61.1	67	40.0	111	46.8
Federasyonlar	22	30.6	66	40.0	88	37.1
Hakem komiteleri	16	22.2	37	22.2	53	22.4
Antrenör dernekleri	7	9.7	25	15.2	32	13.5
Üniversiteler	4	5.6	24	14.5	28	11.8
Üniversiteler	7	9.7	13	7.9	20	8.4
Toplam	177	-	427	-	604	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 12’ye göre; erkek beden eğitimi öğretmenlerin %7,9’u, bayan beden eğitimi öğretmenlerinin ise %6,9’unun mesleğiyle ilgili etkileşim içerisinde olmadığı anlaşılmaktadır. Erkek beden eğitimi öğretmenlerinin “Gençlik Spor İl Müdürlüğü” birinci sırada olmak üzere; ikinci sırada “lig heyeti”, üçüncü sırada “bayram kutlama komiteleri” ve “Beden Eğitimi Spor Ve İzcilik Dairesi (OBESİ)” ile ilişki içinde oldukları ortaya çıkarken, bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlerden farklı olarak ilk sırada “OBESİ”, ikinci sırada “Gençlik Spor İl Müdürlüğü”, üçüncü sırada ise, “lig heyeti” ile ilişkide oldukları görülmüştür.

Tablo 13. Öğretmenlerin meslekle ilgili yayınları takip etme, etmememe durumunun, cinsiyete göre dağılımı:

Meslekle ilgili yayınları takip etme durumu	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Takip Ediyor	65	90.3	155	93.9	220	90.8
Takip etmiyor	7	9.7	10	6.1	17	7.2
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 1.009$; df;1; sig = 0.315; $p > 0.05$

Tablo 13’te beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili yayın takip edip etmeme durumunun, cinsiyete göre dağılımı yer almaktadır.

Bayan öğretmenlerin %90.3'ü, erkek öğretmenlerin ise %93.9'u meslekleriyle ilgili yayınları takip ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili yayın takip etme durumu cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Aştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekle ilgili takip ettiği yayınların cinsiyete göre dağılımı tablo 14'te verilmektedir.

Tablo 14. Öğretmenlerin meslekle ilgili takip ettiği yayınların cinsiyete göre dağılımı:

Meslekle ilgili yayınlar	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
T.V. yayınları	47	65.3	116	70.3	163	68.2
İnternet yayınları	49	68.1	115	69.7	164	69.2
Dergi, makale yayınları	23	31.2	71	43.0	94	39.7
Kitap yayınları	29	40.3	82	49.7	111	46.8
Toplam	148	-	384	-	532	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, meslekleriyle ilgili takip ettikleri yayınlar tablo 14'ten incelendiğinde; bayanların, birinci sırada "internet" ikinci sırada "TV" üçüncü sırada "kitap" yayınlarını izlediği görülürken; erkeklerin birinci sırada "TV", ikinci "internet", üçüncü sırada ise "kitap" yayınlarını izledikleri tespit edilmiştir.

Tablo 15'te beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katılıp katılmama durumunun cinsiyete göre dağılımı yer almaktadır.

Tablo 15. Öğretmenlerin meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılma katılmama durumunun, cinsiyete göre dağılımı:

Meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılma durumu	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Katılıyor	53	73.6	128	77.6	181	76.4
Katılmıyor	19	26.4	37	22.4	56	23.6
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 0.437$; df:1; sig = 0.509; $p > 0.05$

Tablo 15'te yer alan bulgulara göre; bayan öğretmenlerin %73.6'sı, erkeklerin ise %77,6'sı meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Bilimsel etkinliklere katılma durumu cinsiyet açısından istatistiksel analizinde yüzde dağılım anlamlı bulunmuştur ($p > 0.05$).

Tablo 16. Öğretmenlerin meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılmama durumunun, cinsiyete göre dağılımı:

Katılmama nedeni	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Zamanının olmamasından	15	20.8	9	11.5	34	14.3
Haberdar olmadığımdan	4	5.6	16	9.7	20	8.7
Ekonomik nedenlerden	2	2.8	4	8.5	16	6.8
Gerekli görmediğimden	3	4.2	7	4.2	10	4.2
Diğer	-	-	3	1.8	3	1.3
Toplam	24	-	59	-	83	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 16’da beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katılmama nedenlerinin cinsiyet açısından dağılımı verilmektedir. Bayan ve erkek öğretmenlerin meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katılmama nedenleri olarak, birinci sırada “zaman olmaması”, İkinci sırada ise, “haberdar olmadığımdan” ifadelerini kullanmışlardır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin, meslekleriyle ilgili katıldıkları bilimsel etkinliklerin cinsiyete göre dağılımı tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Öğretmenlerin meslekle ilgili katıldıkları bilimsel etkinliklerin cinsiyete göre dağılımı:

Meslekle ilgili bilimsel etkinliklere katılma	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Kurs	36	50.2	93	56.4	129	54.4
Hizmet içi eğitim	23	31.9	55	33.3	78	32.9
Sempozyum, panel, konferans	26	36.1	73	44.2	99	41.9
Toplam	85	-	221	-	309	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 17'ye göre, bayan ve erkek beden eğitimi öğretmenlerinin birinci sırada “kurs” ikinci sırada “sempozyum, panel, konferans” son sırada ise “hizmet içi eğitim” etkinliklerine katıldıkları görülmüştür.

Tablo 18.'de öğretmenlerin meslekleri dışında periyodik yayın izleyip izlememe ve izlenen periyodik yayınların cinsiyete göre sıralaması verilmektedir.

Tablo 18. Öğretmenlerin meslek dışındaki periyodik yayınları takip etme etmeme durumu ve takip ettikleri yayınların cinsiyete göre dağılımı:

Meslek dışında periyodik yayın takip etme	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Takip etmiyor	3	4.2	9	5.5	12	5.1
Günlük gazete	61	84.7	136	82.4	197	83.1
Bilimsel ve teknik yayınlar	23	31.9	67	40.6	90	38.0
Magazin, aktüalite dergileri	22	30.9	41	24.8	63	26.6
Siyaset ile ilgili dergiler	8	11.1	33	20.0	41	17.3
Ekonomi dergileri	4	5.6	19	11.5	23	9.7
Diğer	-	-	2	1.2	2	0.8
Toplam	121	-	307	-	428	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 18'e göre, bayan öğretmenler, birinci sırada “günlük gazete” ikinci sırada “bilimsel ve teknik yayınlar” ve “magazin, aktüalite dergileri” izlerken, erkek öğretmenler birinci sırada bayan öğretmenlerde olduğu gibi yine “günlük gazete”, ikinci sırada “bilimsel ve teknik yayınlar”, üçüncü sırada ise “siyaset ile ilgili dergiler” i takip ettikleri görülmüştür.

Tablo 19'da beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal etkinliklere katılıp katılmama durumu ile katıldıkları etkinliklerin cinsiyete göre sıralanması yer almıştır.

Tablo 19. Öğretmenlerin sanat ve kültürel etkinliklere katılma durumunun cinsiyete göre dağılımı:

Sanat ve kültürel etkinliklere katılma	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Katılmama	5	6.9	29	17.6	34	14.3
Sinema, tiyatro	64	88.9	104	63.0	168	70.9
Konserler	30	41.7	69	41.8	99	41.8
Konferans, panel ve söyleyişi	6	22.2	47	28.5	63	26.6
Resim, heykel sergisi	8	11.1	22	13.3	30	12.7
Toplam	123	-	271	-	384	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 19’da araştırmaya katılan bayan öğretmenlerin %6.9’u erkek öğretmenlerin ise % 17.6’sı sosyal ve kültürel etkinliklere katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bayan ve erkek öğretmenlerin birinci sırada “sinema ve tiyatro”, ikinci sırada “konserler”, üçüncü sırada “konferans ve söyleyişi” etkinliklerine katıldıkları görülmüştür.

Tablo 20. Öğretmenlerin eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme durumunun cinsiyete göre dağılımı:

Takip etme	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Evet	47	65.3	109	66.1	156	65.8
Ara sıra	24	33.3	54	32.7	78	32.9
Hayır	1	1.4	2	1.2	3	1.3
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 0.23$; df: 2; sig = 0.989; p > 0.05

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme durumları incelenerek bulguları tablo 20’de verilmiştir. “Eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip ediyor musunuz?” sorusuna bayan öğretmenlerin %65.3’ünün “Evet”, %33.3’ünün “Ara sıra”, %1.4’ünün “Hayır” yanıtını verdiği tespit edilirken; erkek öğretmenlerin %66.1’inin “Evet”, %32.7’sinin “Ara sıra”, %1.2’sinin ise “Hayır” yanıtını verdiği ortaya çıkmıştır. Cinsiyet açısından bu dağılım istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p> 0.05) .

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme durumunun, hizmet yılına göre dağılımı tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21. Öğretmenlerin eğitim-öğretim ile ilgili mevzuat ve yönergeleri takip etme durumunun, hizmet yılına göre dağılımı:

Takip etme	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 +		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Evet	48	68.6	54	62.1	17	77.3	37	63.8	156	65.8
Arasıra	21	30.0	32	36.8	4	18.2	21	36.2	78	32.9
Hayır	1	1.4	1	1.1	1	4.5	-	-	3	1.3
Toplam	70	29.5	87	36.7	22	9.3	58	24.5	237	100.0

$$X^2 = 5.587; df:6; sig = 0.471; p > 0.05$$

Tablo 21. incelendiğinde, “11-15” hizmet yılına sahip beden eğitimi öğretmenlerinin eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme oranın en yüksek olduğu görülmüştür (%77.3). İkinci sırayı ise, “1-5” hizmet yılına sahip öğretmenlerin aldığı tespit edilmiştir (%68.6).

Beden eğitimi öğretmenlerinin, eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme durumu hizmet yılı açısından incelediğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 22’de öğretmenlerin, mesleki deneyimlerini diğer beden eğitimi öğretmenleri ile paylaşıp paylaşmama durumu ve paylaştıkları konuların sıralaması verilmiştir.

Tablo 22. Öğretmenlerin mesleki deneyimlerini diğer beden eğitimi öğretmenleriyle paylaşılan konuların hizmet yılına göre dağılımı:

Deneyimleri paylaşılan konular	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 yıl +		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Paylaşmama	-	-	1	1.1	-	-	3	5.2	4	1.7
Günlük, yıllık, ünite ve egzersiz planları	57	81.4	74	85.1	19	86.4	39	67.2	189	79.7
Ders dışı sportif etkinlikler ve yarışmaları	43	61.4	75	86.2	20	90.9	46	79.3	184	77.6
Sporcu öğrenci sorunları	26	37.1	34	39.1	14	63.6	33	56.9	107	40.1
Tören ve Bayram kutlamaları	28	40.0	36	41.4	10	45.5	30	51.7	104	43.9
Genel öğrenci sorunları	26	37.1	33	37.9	9	40.9	23	39.7	91	38.4
Ölçme ve değerlendirme konusu	22	31.4	19	21.8	5	22.7	23	39.7	69	29.1
Öğretim yöntem ve teknikleri	20	28.6	22	25.3	8	36.4	16	27.6	66	27.8
Öğretmen, idare ve veli ilişkileri	19	27.1	25	28.7	7	31.8	14	24.1	65	27.4
Sporla ilgili yasal düzenlemeleri	26	37.1	17	19.5	8	36.4	11	19.0	62	26.2
Sosyal ve kültürel deneyimleri	13	18.6	16	18.4	4	18.2	16	27.6	49	20.7
Öğretim materyal ve teknolojileri	10	14.3	17	19.5	3	13.6	4	6.9	34	14.3
Toplam	290	-	369	-	107	-	258	-	1024	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 22’de mesleki deneyimlerini paylaşan tüm öğretmenlerin birinci sırada paylaştıkları konu “günlük, yıllık ve egzersiz planları” olduğu bulunmuştur. Hizmet yılı açısından bakıldığında, “1-5” hizmet yılına sahip öğretmenler hariç, diğer öğretmenlerin paylaştıkları birinci konunun “ders dışı sportif etkinlikler ve yarışmaları”, ikinci konunun “günlük, yıllık, ünite ve egzersiz planları” olduğu görülürken, “1-5” hizmet yılına sahip öğretmenlerin, birinci sırada paylaştıkları konunun “günlük, yıllık, ünite ve egzersiz planları” ikinci sırada, “ders dışı sportif etkinlikleri” konusu olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin diğer meslektaşlarıyla en az paylaştıkları konular ise “Öğretim materyal ve teknolojileri” ve “Sosyal ve kültürel deneyimler” olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 23’te beden eğitimi öğretmenlerinin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunup bulunmama durumu ve bulunduğu konulara ilişkin frekans ve yüzdeler verilmiştir.

Tablo 23. Öğretmenlerin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunulan konuların hizmet yılına göre dağılımı:

Müfettişlerle bilgi alış-verişinde bulunulan konular	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 +		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Bulunmuyor	23	32.9	18	20.7	7	31.8	15	25.9	63	26.6
Zümre toplantı, ders ve egzersiz planları	32	45.7	51	58.6	11	50.0	30	51.7	124	52.3
Öğretim yöntem ve teknikleri	21	30.0	32	36.8	6	27.3	16	27.6	75	31.6
Okul spor kolu	15	21.4	30	34.5	8	36.4	15	25.9	68	28.5
Mevzuat	16	22.9	24	27.6	10	45.5	13	22.4	63	26.6
Ders dışı sportif etkinlik ve yarışmaları	7	10.0	21	24.1	3	13.6	12	20.7	43	18.1
Ölçme ve değerlendirme	13	18.6	17	19.5	3	13.6	9	15.5	42	17.7
Öğretim materyal ve teknolojileri	12	17.1	11	12.6	1	4.5	3	5.2	27	11.4
Genel öğrenci sorunları	6	8.6	8	9.2	3	13.6	8	13.8	25	10.5
Sporcu öğrenci sorunları	1	1.4	2	2.3	-	-	9	15.8	12	5.1
Toplam	146	-	214	-	52	-	130	-	542	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 23 incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %26.6’sının müfettişlerle bilgi alış verişinde bulunmamayı tercih ettikleri görülmüştür. Bilgi alış verişinde bulunan öğretmenlerin hepsinin birinci sırada “zümre toplantıları, ders, yıllık, ünite ve günlük planlar” konusunu paylaştıkları görülürken; ikinci sırada “11–15” yıl hizmete sahip öğretmenler hariç diğer öğretmenlerin “öğretim yöntem ve teknikleri” konusunu paylaştıkları, “1–15” yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ise ikinci sırada “mevzuat” konusunda paylaşımda bulunmayı tercih ettikleri görülmüştür.

Tablo 24’te beden eğitimi öğretmenlerinin okul idaresiyle bilgi alış verişinde bulunup bulunmadığı ve bulunduğu konuların sıralaması yer almıştır.

Tablo 24. Öğretmenlerin okul yönetimiyle bilgi alışverişinde bulunduğu konuların hizmet yılına göre dağılımı:

Bilgi alış-verişinde bulunulan konular	1-5 yıl		6-10 yıl		11-15 yıl		16 +		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%
Bulunmuyor	3	4.3	6	6.9	-	-	3	5.2	12	5.1
Ders dışı sportif etkinli ve yarışmalar	28	40.0	52	59.8	15	68.2	41	70.7	136	57.4
Zümre toplantı, egzersiz, ders planları	36	51.4	46	52.9	12	54.5	36	62.1	130	54.9
Okul spor kolu	25	35.7	30	34.5	10	45.5	19	32.8	84	35.4
Tören ve Bayram kutlamaları	26	37.1	23	26.4	12	54.5	21	36.2	82	34.6
Genel öğrenci sorunları	22	31.4	23	26.4	4	18.2	17	29.3	66	27.8
Mevzuat	23	32.9	20	23.0	7	31.8	10	17.2	60	25.3
Sporcu öğrencilerin sorunları	19	27.1	24	27.6	3	13.6	14	24.1	60	25.3
Öğretim materyal ve teknolojileri	14	20.0	16	18.4	3	13.6	3	5.2	36	15.2
Toplam	196	-	240	-	66	-	164	-	666	

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 24'te araştırmaya katılan öğretmenlerin %5.1'i bilgi alışverişinde bulunmadıklarını ifade etmişlerdir. Bilgi alış verişinde bulunan tüm öğretmenlerin birinci sırada “ders dışı sportif etkinlikler ve yarışmalar”, ikinci sırada “Zümre toplantı, egzersiz, ders planları”, son sırada ise “Öğretim materyal ve teknolojiler” konusunda bilgi alışverişinde bulduklarını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin performanslarıyla ilgili öğrencilerden geri bildirim aldığı yöntemlerin, cinsiyete göre dağılımı tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25. Öğretmenlerin performanslarıyla ilgili öğrencilerden geri bildirim aldığı yöntemlerin, cinsiyete göre dağılımı:

Öğrencilerden geri bildirim alma yolları	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Almıyor	3	4.2	14	8.5	17	7.2
Gözlem yoluyla	45	62.5	119	72.1	164	69.2
Sözel dönüt, eleştiri yoluyla	31	43.1	71	43.0	102	43.0
Kompozisyon, anket, standart ölçekler	4	5.6	13	7.9	17	7.2
Diğer	-	-	3	1.8	3	1.3
Toplam	83	-	220	-	303	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır.

Tablo 25'te araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin kendi performanslarıyla ilgili geri bildirim alıp almama durumlarıyla, geri bildirim aldıkları

yollarlar incelendiğinde; bayan öğretmenlerin %4.2'sinin, erkek öğretmenlerin de %8.5'inin öğrencilerden geri bildirim almadıkları görülmüştür. Bayan ve erkek öğretmenlerin sırasıyla “gözlem”, “sözel dönüt, eleştiri”, “kompozisyon yazdırarak, anket ve standart ölçekler kullanarak” geri bildirim aldıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin performanslarıyla ilgili meslektaşlarından geri bildirim aldığı yöntemlerin cinsiyete göre dağılımı tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 26. Öğretmenlerin performanslarıyla ilgili meslektaşlarından geri bildirim aldığı yöntemlerin cinsiyete göre dağılımı:

Performansla ilgili meslektaşlardan geri bildirim alma yolları	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Almıyor	13	18.1	28	17.0	41	17.3
Sözel dönüt, eleştiri yoluyla	44	61.1	99	60.0	143	60.3
Tartışma yoluyla	21	29.2	65	39.4	86	36.3
Toplam	78	-	192	-	270	-

Not: Katılımcılar tarafından birden fazla seçenek işaretlendiğinden yüzdeler; bayan n=72, erkek n= 165, toplam N=237 üzerinden alınmıştır

Tablo 26'da meslektaşlarından geri bildirim alan tüm öğretmenlerin birinci sırada “sözel dönüt, eleştiri”, ikinci sırada “tartışma” yoluyla performansları ile ilgili geri bildirim aldıkları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapma yapmama durumları tablo 27'de verilmiştir.

Tablo 27. Öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapma durumunun cinsiyetine göre dağılımı:

Lisans üstü eğitim durumu	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Evet	5	6.9	12	7.3	17	7.2
Hayır	67	93.1	153	92.7	220	92.8
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 0.008$; df:1; sig = 0.928; p > 0.05

Tablo 27'de beden eğitimi öğretmenlerinin %7.2'si lisans üstü eğitim yaparken, %92.8 'inin yapmadığını belirlenmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin lisansüstü yapma durumu cinsiyet açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır (p > 0.05).

Tablo 28’de beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendini geliştirmeye yönelik çözüm önerileri getirip getirmedikleri tespit edilerek, bulgular cinsiyete göre incelenmiştir.

Tablo 28.Meslekte kendini geliştirmek için öneride bulunma ve bulunmama durumunun öğretmenlerin, cinsiyete göre dağılımı:

Meslekte kendini geliştirmek için öneride bulunma	Bayan		Erkek		Toplam	
	n	%	n	%	N	%
Bulunuyor	38	52.8	94	57.0	132	55.7
Bulunmuyor	34	47.2	71	43.0	105	44.3
Toplam	72	30.4	165	69.6	237	100.0

$X^2 = 0.357$; df:1;sig = 0.550; p > 0.05

Tablo 28’e göre, öğretmenlerin %55.7’si meslekte kendini geliştirmeye yönelik öneride bulunurken, %44.3’nün öneride bulunmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin verdikleri cevapların cinsiyet açısından dağılımına bakıldığında bayan öğretmenlerin %52.8’inin, erkek öğretmenlerin %57.0’ının çözüm önerisi getirdiği belirlenmiştir.

Öğretmenlerin cinsiyeti açısından, çözüm önerisi getirme durumu incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (p> 0.05).

Tablo 28’de araştırmaya katılan öğretmenlerin meslekte kendini geliştirmek için getirdikleri çözüm önerileri verilmiştir.

Tablo 29. Öğretmenlerin kendi mesleki gelişimleriyle ilgili önerileri

Getirilen çözüm önerileri	n	%
1. Hizmet içi eğitim etkinlikleri, seminerler, mesleki toplantılar ve konferanslar düzenlenmeli ve bu etkinlikler zorunlu tutulmalı ve daha çok öğretmene sunulmalıdır	60	45.4
2. Spor salonu, her türlü araç gereç sağlanmalı, okulların fiziki şartları iyileştirilmeli	21	15.9
3. Öğretmenler arasında bir iletişim sisteme kurularak, öğretmenlerin deneyimlerini paylaşması ve bilgi alış verişinde bulunması sağlanmalıdır.	20	15.1
4. Öğretmenler istekli, çalışkan, mesleğini seven, aktif, sürekli araştıran, sorgulayan, yeniliklere açık olmaya gönüllü, kendini değerlendirebilen, eleştiriye açık, en az yılda bir kez bilgilerini kontrol edebilen kişiler olmalıdır.	19	14.3
5. Ders saatleri artırılmalı, ders saatleri dışında öğretmenler antrenörlük yapmalı, öğrencilerin geliştirilmesi yönünde okul içinde ve okul dışında sportif etkinliklere katılmalıdır.	18	13.6
6. Öğretmenler teknolojiyi takip etmeli, öğretim teknolojileri ve materyallerinden derslerinde ve antrenmanlarında yararlanmalı, internet aracılığıyla mesleğiyle ilgili, günlük yaşamla ilgili yeni bilgilere ulaşmayı bilmelidir.	18	13.6
7. Meslekle ve her branşla ilgili bilimsel yayınlar (dergi, makale, kitap Vb) takip edilmelidir.	16	12.1
8. Velilere, öğretmenlere ve okul idaresine beden eğitimi dersinin önemi kavratılmalı, okul idaresi öğretmenine araç, gereç, saha ve sportif etkinlikler konusunda destek vermeli, onları motive etmelidir	12	9.0
9. Spor branşlarında değişen ve gelişen kurallar, spor kolu, zümre toplantıları vb. konularda formatör ve koordinatör beden eğitimi öğretmenleri her dönemin başında ve ihtiyaç duyulduğunda öğretmenlerle toplantılar yapmalı, öğretmenleri bilgilendirmeli ve bu toplantılar zorunlu olmalıdır.	9	6.8
10. Güncel dergi, makale, haberler takip edilmelidir.	8	6.0
11. Beden eğitimi öğretmeni derneği ya da buna benzer bir dernek kurulması, öğretmenlerin bir araya gelmesi ve bilgi alış verişinde bulunması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.	6	4.5
12. Müfettişler beden eğitimi branşında olmalı, mesleki açıdan yeterli hale getirilmelidir.	4	3.0
13. Mesleki yayınlar artırılmalı, okullara gönderilmelidir.	4	3.0
14. Milli Eğitim İl Müdürlükleri üniversite ile işbirliğiyle, mesleki eğitim seminerleri, kurs, panel, konferans düzenlenmesi yönünde çalışmalar yapılmalıdır.	4	3.0
15. Öğretmenlere, mesleklerini ve yaşamlarını gereği gibi yaşamaları için mali yönden destek verilmelidir.	4	3.0
16. Eğitim öğretim ile ilgili yasal düzenlemeler, kanun, mevzuat takip edilmelidir.	3	2.2
Toplam	226	-

Tablo 29'a göre beden eğitimi öğretmenlerinin getirilen çözüm önerileri incelenmiştir. Bu bulgulara göre, birinci sırada öğretmenlerin "hizmet içi eğitim etkinlikleri, seminerler, mesleki toplantılar, konferanslar", ikinci sırada "Spor salonu, her türlü araç gereç sağlanması, okulların fiziki şartları iyileştirilmesi", üçüncü sırada "Öğretmenler arasında bir iletişim sisteme kurularak, öğretmenlerin deneyimlerini paylaşması ve bilgi alış verişinde bulunması sağlanması", en son sırada ise "Eğitim öğretim ile ilgili yasal düzenlemeler, kanun, mevzuat takip edilmesi" konusunda öneri getirdikleri görülmektedir.

V. TARTIŞMA

Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendini geliştirme düzeylerinin incelenmesi amacı ile yapılan araştırmanın bu bölümünde, beden eğitimi öğretmenlerine uygulanan anketle elde edilen sonuçlar tartışılacaktır.

Araştırma 237 beden eğitimi öğretmeni üzerinde uygulanmıştır. Öğretmenlerin %30.4'ü bayan, %69.6'sı da erkek olmak üzere, %89.5'inin devlet, %10.5'inin ise özel okulda görev yaptığı saptanmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin okul türü oranlarının orantılı ve dengeli olmamasının nedeninin Mersin il merkezinde az sayıda özel okul olması olarak görülebilir (Tablo1) .

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslek kıdemlerine göre; %36.7 oranı ile birinci sırayı “6-10” kıdeme sahip olanlar, % 29.5 oranı ile ise ikinci sırayı “1-5” yıl kıdeme sahip olanların aldığı tespit edilmiştir. Bu durum Mersin il merkezindeki beden eğitimi öğretmenlerinin genç ve dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin haftalık ders yüklerine bakıldığında, beden eğitimi öğretmenlerinin %69.2'sinin haftalık ders yükünün “ 21-25 saat ve 26-30 saat” olduğu bulunmuştur (Tablo 3). Bu oran Mersin il merkezinde görev yapan öğretmenlerin çoğunun derse yoğun girdiklerini göstermektedir. Beden eğitimi öğretmenlerinin ders yükünün fazla olması, ders dışındaki etkinliklere katılmalarında sorun olabileceği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine meslekleriyle ilgili ders dışında herhangi bir uğraş alanları olup olmadığı sorulmuş ve sonucunda, öğretmenlerin %50.2'sinin uğraş alanı olduğu, %49.8'nin ise herhangi bir uğraş alanı olmadığı bulunmuştur. Cinsiyet açısından baktığımızda; erkeklerin %56.4'ünün, bayanların ise %36.1 'nin meslekle ilgili uğraşı olduğu ortaya çıkmaktadır. Meslekle ilgili ders dışında uğraş alanı olup olmama durumu ile cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p<0.05$ anlamalı) (Tablo 4). Özkan'nın (98) yaptığı araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin % 64.1'nin ders saatleri dışında meslekleriyle ilgili herhangi bir alanda bir uğraşısının olmadığını, %35.9'nun ise çeşitli alanlarda uğraşısının olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu bulgular bizim araştırmamızı kısmen desteklemektedir.

Korkmaz ve ark'nın (108) “Bursa da Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenleri” üzerine yaptığı bir araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin ders

dışında uğraş alanı oranının erkeklerde %76, bayanlarda %41 olduğu belirtilmiştir. Yapılan çalışmanın sonuçlarının bizimkine paralellik gösterdiği görülmektedir. Bunun dışında, Korkmaz ve ark'nın (13) Bursa'da yaptıkları "Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Mesleki ve Sosyal Tercihlerinin Görüntüsü" adlı benzer bir araştırmada; beden eğitimi öğretmenlerinden, erkek öğretmenlerin %51.6'sının, bayan öğretmenlerin ise %16.1'nin meslekleri ile ilgili ek iş yapmalarının gerekli olduğunu ifade ettiklerini tespit etmiş ve ek iş yapma tercihi ile cinsiyet arasında bizim araştırmamıza paralel şekilde anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmüştür. Erkek beden eğitimi öğretmenlerin, meslekleriyle ilgili ders dışında uğraş alanlarının bayanlara göre daha fazla olması, bayanların özellikle evlilik sonrası evdeki sorumluluklarının artması ve bundan dolayı evde olmayı tercih etmelerinden kaynaklandığı sonucuna varılabilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili ders dışında erkek öğretmenlerin en fazla antrenörlük yaptıkları (%29.1), bayanların ise hakemlik yaptıkları (%25.0) tespit edilmiştir (Tablo 5). Williams'ın Newyork' ta yaptığı (109) bir araştırmada beden eğitimi öğretmenlerinin % 89'nun meslekleriyle ilgili ek iş yaptıkları, yarısından çoğunun ise antrenörlük yaptığı ve bunlarının çoğunun erkek olduğunu bulmuştur. Bu bulgular bizim çalışmamıza benzer özellikler göstermektedir. Ayrıca Williams (109) yaptığı bu araştırmada, beden eğitimi öğretmenlerinin dersleri dışında meslekleriyle ilgili ek iş yapmalarının onları mesleki yönde geliştirdiklerini, bunun bir mesleki sorumluluk olduğunu ve bundan zevk aldıklarını ortaya çıkarmıştır.

Türk aile yapısının gereği olarak, evlilik sonrası kadına yüklenen görev sorumluluklar bayan öğretmenlerin zaman sorununu ortaya çıkardığı düşünülmektedir. Bu bağlamda, antrenörlük ve diğer alanlar daha fazla sorumluluk ve zaman gerektiren bir uğraş alanı olarak kabul edilirse, bayan beden eğitimi öğretmenleri, hakemlikte serbest zamanlarını yoğunluklarına göre planlayarak görev alabilecekleri düşünülebilir.

Çalışmamız kapsamında beden eğitimi öğretmenlerinin görev yaptığı okullarda ne tür görsel ve işitsel öğretim teknolojileri bulunduğu incelendiğinde özel okullarda; birinci sırayı "TV", ikinci sırayı ise "bilgisayar", "video, VCD, DVD" nin aldığı, devlet okullarında ise; birinci sırayı "bilgisayar", ikinci sırayı ise "TV" nin aldığı tespit edilmiştir (Tablo 6). Devlet okullarında birinci sırada bilgisayarın olmasının nedeni olarak Milli Eğitim Bakanlığının genelde tüm okullara bilgisayar teknolojisi sınıfı yapması olarak gösterilebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerine derslerinde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanıp kullanmadıkları sorulmuş ve bulgular öğretmenlerin görev yaptıkları okul türlerine göre incelenmiştir. Buna göre, özel okullarda çalışan öğretmenlerin tümünün görsel işitsel öğretim teknolojilerini kullandıkları, devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin ise, yaklaşık yarısının kullanmadığı ortaya çıkmıştır (Tablo 7). Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanma durumunun özel okullarda görev yapan öğretmenlerin lehine bir dağılım göstermesi bu öğretmenlere daha fazla olanak sağlanmasından kaynaklı olduğu düşünülebilir.

Başer ve Yavuz'un (110) "2000'li Yıllarda Matematik Öğretmeninden Beklenen ve Matematik Öğretmenlerinin Beklentileri" adlı çalışmalarında, öğretmenlerin %91'i teknoloji kullanımının gerekliliğine inandıkları ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar bizim bulgularımızı desteklememektedir. Matematik öğretmenlerinin, branşlarından dolayı öğretmenlerin çoğunun derslerinde teknolojiyi kullanmalarının önemli olduğunu düşündükleri ifade edilebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini hizmet yıllarına göre kullanma durumlarına bakıldığında kıdemi "16 ve üstü" yıl olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha çok görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullandıkları bulunmuştur (%41.4'ü sürekli kullandıklarını, %13.8'i ise ara sıra kullandıklarını ifade ettikleri görülmüştür). Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini derslerde kullanma durumuyla hizmet yılı arasındaki dağılıma bakıldığında "16 ve üstü" yıl kıdeme sahip öğretmenlerin lehine istatistiksel olarak fark bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 8). Buna ek olarak, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet yıllarına göre derslerinde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinden hangilerini kullandıkları incelendiğinde; "TV" yi birinci sırada, "bilgisayar"ı ise ikinci sırada "16 ve üstü" yıl kıdeme sahip öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre daha çok kullandığı görülmüştür (Tablo 10).

Akpınar ve Turan'ının (85) araştırma sonuçlarının bizim bulgularımıza paralellik gösterdiği ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya katılan öğretmenlerinden kıdemi yüksek olan öğretmenlerin, kıdemi düşük olan öğretmenlere göre derslerinde daha sık görsel ve işitsel öğretim materyalleri kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bu bulgular kıdemli öğretmenlerin öğretimde materyal kullanımının önemini daha fazla kavradıklarını veya deneyimlerinin fazla olmasından dolayı görsel ve işitsel öğretim teknolojilerinin

kullanımına daha fazla inandıkları şeklinde açıklanabilir. İşman'nın (87) “ yaptığı araştırmanın sonuçları; deneyimi 15 yıldan az öğretmenlerin teknoloji kullanmaya karşı daha eğilimli olduğunu ortaya çıkarmıştır. Bu bulgunun bizim araştırma sonuçlarını desteklemediği görülmektedir. Bunun nedenin, araştırmanın tüm öğretmenlere uygulanması olarak gösterilebilir.

Araştırmaya katılan bayan beden eğitimi öğretmenlerinin derslerinde en fazla “teyp” kullandıkları, erkeklerin ise, “video” ve “ TV” kullandıkları bulunmuştur (Tablo 9). Bayan öğretmenlerin derslerinde “teyp” kullanmasının nedeni olarak “23 Nisan Egemenlik ve Çocuk Bayramı” ve “19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı” çalışmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca bayan öğretmenlerim okul gösterilerine öğrenci hazırlaması da diğer bir neden olabilir.

İşman'nın (87) çalışmasında Öğretmenlerin, cinsiyete göre “teyp, video ve filmleri, TV” gibi öğretim teknolojilerini kullanma durumlarında farklılığın olmadığı görülmüştür. Fakat Burhan ve Turan'nın (87) yaptığı çalışmada; erkek öğretmenlerin “TV, video, kamera ve bilgisayar”ı bayan öğretmenlere göre daha fazla kullandıkları görülmüştür. Bu sonuçlar bizim çalışmamızla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerine derslerinde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini hangi nedenden dolayı kullanmadıkları sorulmuş ve kullanmama nedeni olarak birinci sırada “okulda olmaması”, ikinci sırada ise “derslerinin kullanmayı gerektirmemesi” ifadelerini öne sürdükleri görülmüştür. Beden eğitimi öğretmenlerinin görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanmama nedeni ile hizmet yılı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 10). Beden eğitimi öğretmenlerinin belirttiği nedenlerden bir tanesi olan “okullarda olmaması” ifadesinin düşündürücü olduğu söylenebilir. Çünkü öğretmenlerin çoğu daha önce okullarında görsel ve işitsel öğretim teknolojileri olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 6, % 88.2). Bu ifade, verilen yanıtlarla çelişkili bulunmuştur. Diğer öne sürülen neden “derslerin kullanmayı gerektirmemesi” ifadesidir. Beden eğitimi öğretmenlerinin derslerinde öğretim teknolojilerini kullanmama nedeni olarak bu ifadeyi göstermesi literatürde verdiğimiz bilgilerle bağdaşmamaktadır. Çünkü beden eğitimi ve spor derslerinde görsel ve işitsel öğretim teknolojileri kullanılması öğrencilerin güdüleme düzeylerini artırmada, yapılması zor beceri ve dirillerin sınıf ortamına taşınmasında, zamanı iyi kullanmada, okuma ve araştırma arzusu uyandırmada, bilgiyi geliştirme ve kalıcılığını

sağlamada önemli etkilere sahip olduğu belirtilmektedir (87, 73, 86). Her ne kadar derslerde teknoloji kullanımı belirtilen bu fırsatları sağlasa da burada en önemli rolü öğretmenler üstlenmektedir. Bizim çalışmamızda beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşık yarısının görsel ve işitsel öğretim teknolojileri kullanmadıkları, dörtte birinin ise ara sıra kullandığı görülmüştür. Türkiye’de genel olarak öğretmenlerimizin, okullarında olmasına rağmen görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini öğrenme-öğretme ortamlarında kullanmaması yaşanan bir gerçektir (64). Yapılan birçok araştırma bu sonucu desteklemektedir. İşman’ının (87) yaptığı araştırma sonuçlarının da bunu desteklediğini görülmektedir. Öğretmenlerin, öğretim teknolojilerini etkili bir biçimde kullanabilme ve gelişen teknolojileri takip etme adına ciddi bir hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime gereksinimleri olduğu düşünülmektedir (64).

Hamdan’ın (94) yaptığı çalışmada araştırmaya katılan ilköğretim öğretmenlerinin yarısının, bilimdeki ve teknolojiadaki gelişmeleri takip etmek amacıyla hizmet içi eğitime katıldıklarını ortaya çıkarmıştır. Beden eğitimi öğretmenlerinin de bu yönde bir ihtiyacı olduğu söylenebilir.

Araştırmamıza katılan erkek beden eğitimi öğretmenlerin, “Gençlik İl Spor Müdürlüğü”; bayan öğretmenlerin ise “ Okul İçi Beden Eğitimi ve İzcilik Dairesi (OBESİ)”, kurumu ile ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir (Tablo 12). Bu sonuçlara göre, Beden eğitimi öğretmenlerinden erkeklerin, “Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü” kurumu ile diğerlerine göre daha çok ilişki içerisinde olma nedeni olarak “antrenörlük” alanı ile uğraşması gösterilebilir. Bayan öğretmenlerin ise, diğer kurum ve kuruluşlara göre “OBESİ” ile daha fazla ilişki içerisinde bulunma nedeninin bayram kutlama komitelerinde sıkça yer almasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin %90.8’i meslekleriyle ilgili yayın takip etiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin meslekleriyle ilgili takip etme durumu ile cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 13). Erkek beden eğitimi öğretmenlerin en fazla “televizyon” daha sonra “internet” yayınlarını izledikleri, bayan öğretmenlerin ise en fazla “internet” daha sonra “televizyon” yayınlarını izledikleri bulunmuştur (Tablo 14). Dolayısıyla bu durum hem bayan hem de erkek beden eğitimi öğretmenlerinin aynı kaynakları takip ettiği biçiminde yorumlanabilir.

Meslekte kendini geliştirmede yeni fikirlere ve değişmelere paralel olmak önemlidir. Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleri ile ilgili konulardaki bilgi ve becerilerini artırmak, gelecek nesillere aktarmak, beden eğitimi ve spor derslerinin ve okul sporlarının amacına ulaşmasını sağlamak amacıyla her türlü yayını takip etmeleri onların mesleğini daha verimli sürdürmelerinde etkili olacaktır (7, 98). Erkek beden eğitimi öğretmenlerin daha çok televizyon yayınlarını izlemeyi tercih etmesi, spor türü programların televizyonda yayınlanıyor olması sebep olarak gösterilebilir. Korkmaz ve ark'nın (108) yaptığı araştırmada erkek beden eğitimi öğretmenlerinin daha çok spor türü programları izlediğini ortaya çıkarmıştır. Bu sonuç bizim araştırmamızı desteklemektedir. Bayan öğretmenlerin öncelikli "internet yayınlarını" izlemeyi tercih etmesinde; internet teknolojisinin, resmi kurumların yayınlarına ulaşmada, belli bir konuyla ilgili alan uzmanına ulaşmada, dünyanın herhangi bir yerindeki öğretmen ve öğrencilerle bilginini paylaşımında, güncel bilgilere ulaşmada, mesleki bilginin güncelleştirilmesinde, mesleki elektronik detay kütüphanesinden yararlanmada, bilgi kütüphanesinden yararlanmada ve eğitim-öğretim konusunda araştırma yapmada önemli etkilere sahip olmasından kaynaklandığı söylenebilir (65, 71, 78).

Meslekte kendini geliştirmek için beden eğitimi öğretmenleri, dışarıdaki (hizmet içi etkinlikler, seminerler, kurslar, konferanslar vb.) kaynaklardan yararlanabilirler. Bu bağlamda, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katılma durumları incelendiğinde; öğretmenlerin %76.4 'nün bu etkinliklere katıldığı, %23.6'sının ise katılmadığı görülmüştür. Bilimsel etkinliklere katılma durumu, cinsiyet açısından incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı bulunmuştur ($P > 0.05$) (Tablo 15). Beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşık dörtte üçünün bu tür etkinliklere katılması, beden eğitimi öğretmenlerinin günümüzde yaşanan hızlı değişmeler karşısında mesleki bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmesi ve verimini artırması bilincine varmış olduğunun bir göstergesi olabilir (6, 92).

Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili hangi bilimsel ve eğitim etkinliklerine daha fazla katıldıkları sorulmuş ve sonucunda en fazla "kurs" (%54), daha sonra "seminer, sempozyum, panel, konferans"(%41) ve en son "hizmet içi eğitim" (%32.9) etkinliklerini tercih ettikleri görülmüştür. Cinsiyet açısından bakıldığında hem erkek hem de bayan beden eğitimi öğretmenlerinin tercih sıralamasının aynı olduğu tespit edilmiştir (Tablo 16).

Beden eğitimi öğretmenlerinin “kurs” u birinci sırada “hizmet içi” eğitimi ise son sırada tercih etmesi, beden eğitimi ve spor ile ilgili kursların (antrenörlük, hakemlik, masaj, ilkyardım vb.) daha çok Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ve üniversiteler tarafından yürütülmesinden kaynaklandığı söylenebilir. Beden eğitimi öğretmenleri her ne kadar hizmet içi eğitimi sonuncu olarak tercih etseller de, mesleki başarılarının artırılması, alandaki değişmelerin ve gelişmelerin takibi, teknolojinin takibi ve kullanımı için son derece önemli eğitim etkinlikleri olduğunu belirtmenin yararlı olacağı düşünülmektedir (94).

Karaaslan'nın (7) yaptığı araştırmada öğretmenlerin %88.1'i seminer, kurs ve benzeri toplantıların mesleki gelişim için yararlı olacağını belirttiklerini ortaya çıkarmışlardır. Kalkavan ve ark'nın (111) beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleriyle ilgili yaptığı araştırmada ise beden eğitimi öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimin yetersiz olduğu, meslek içi eğitimin kesinlikle gerekli olduğu, öğretmenlerin bu yönde kurslara katılmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Conkle (96)'nin benzer bir çalışmasında beden eğitimi öğretmenlerinin mesleki gelişim için en çok ihtiyaç duydukları hizmet içi eğitim programı olarak %80'den fazla öğretmen birinci sırada “karşılaşılan güncel sorunlar” konusunu tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçların hepsi, öğretmenlerin meslekleri ile ilgili yeni gelişen ve değişen olayların takibi için hizmet içi eğitim etkinliklerinin önemini kavradıklarının bir göstergesi olarak açıklanabilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, yaklaşık dörtte birinin meslekleriyle ilgili bilimsel etkinliklere katılmadıkları ortaya çıkmıştır (Tablo13) . Beden eğitimi öğretmenlerine bu etkinliklere neden katılmadıkları sorulmuş ve sonucunda öğretmenlerin çoğunun “zaman olmaması” yanıtını verdikleri görülmüştür. Karaaslan (7) çalışmasında %100'lük başarılı bir mesleki gelişim için istekliliğin birinci planda olması gerektiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, Karaaslan'nın (7) araştırmasına katılan İngilizce öğretmenlerinin %98.2'sinin kendi mesleki gelişimleri için kendileri çaba harcaması gerektiğini ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar, bize öğretmenin meslekte kendini geliştirmek için en başta istekli olmasının önemini göstermiştir. Çünkü istekli olan bir öğretmen dışardan zorlama olmadan kendi başarısı için planlama yapacak ve bunun için zaman ayıracaktır. Eğer bir öğretmen bir şeye yeterli zaman ve enerji harcamıyorsa onda başarılı ve etkili olması beklenemez (97). Fakat şunu belirtmek gerekir bizim araştırmamıza katılan öğretmenlerin dörtte üçü

kendi mesleki gelişimleri için bilimsel etkinliklere katılmaktadır. Bu oranın aslında az olmadığı düşünülebilir. Kaya'nın (112) "Pedagojik Temeller Çerçevesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenin Yetiştirilmesi ve Mesleki Problemleri" adlı çalışmasında beden eğitimi kurslarına öğretmenlerin %26.2'sinin katıldığı, %73.8'nin ise katılmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar, bizim araştırmamızı destekler nitelikte değildir. Bunun nedeninin Kaya'nın çalışmasını 1991 yılında yapmış olması olarak gösterilebilir. Günümüz değişen ve gelişen bilgi ve teknoloji çağında öğretmenlerin bilimsel etkinliklere daha çok ihtiyaç duyduğu söylenebilir.

Beden eğitimi öğretmenlerinin mesleklerini başarılı bir şekilde yürütebilmeleri için gerekli olan üç yeterlilikten birisi de genel kültürdür. Öğretmenin aktüaliteden, kendi ülkesinde ve dünyada olup biten olaylardan haberdar olabilecek aydın bir görüşe sahip olması ve kültürel etkinliklerde öğrencilere eğitsel bir anlam kazandırma becerisi yönünde kendini yenilemelidir (19, 32). Öğretmen bu anlamda sürekli okumalı, araştırmalı ve sorgulamalıdır. Bizim araştırmamıza katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleri dışında periyodik yayın olarak birinci sırada gazete yayınlarını (%83.1), ikinci sırada ise, bilimsel ve teknik yayınları (%38.0) izledikleri ortaya çıkmıştır. Bu oranlar, beden eğitimi öğretmenlerinin çağdaş öğretmen çizgisine ulaşabilmek, toplumda hak ettikleri saygıyı görebilmek ve toplumsal kültürü aktarabilmek için güncel olayları takip etmenin önemini kavradıkları söylenebilir. Korkmaz ve ark.'nın (108) yaptığı araştırmada, araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin branşları dışında en fazla gazete okudukları ortaya çıkmıştır.

Karaaslan'nın (7) araştırmasına katılan İngilizce öğretmenlerinin %97.1'i öğretmenlerin yeni fikir ve değişmelere açık olması gerektiğini belirtmişlerdir. Bu oranlar bizim çalışmamızı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, kültür ve sanat etkinlikleri olarak birinci sırada sinema ve tiyatroyu ikinci sırada ise konser etkinliklerini tercih ettikleri görülmüştür. Hem bayan hem de erkek öğretmenlerin öncelikli sıralamasının aynı olduğu dikkati çekmektedir (Tablo 19). Korkmaz ve ark.'nın (13) Bursa'da yaptıkları çalışmada öğretmenlerin genel olarak sinema etkinliklerini(%82.9) tercih ettikleri görülmüştür. Bu bulguların, bizim araştırma bulgularımızla benzerlik göstermektedir. Araştırmamıza katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekleri dışında yaklaşık dörtte birlik bir kısmının konferans, panel, söyleyişi etkinliklerine

katılmadıkları tespit edilmiştir. Beden eğimi öğretmenlerinin kişisel gelişimleri için bu etkinliklere daha fazla katılması gerektiği düşünülebilir.

Öğretimin eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri %65.8'nin sürekli takip etikleri, %32.9'nun ise ara sıra takip etikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaklaşık üçte birinin ara sıra takip etmesi onların öğretmenlik mesleği ile ilgili gelişen ve değişen olaylar hakkında bilgi sahibi olmamayı tercih etikleri söylenebilir. Fakat araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenleri, eğitim-öğretim ile ilgili yasal düzenlemeleri takip etme yönünden çok yeterli bulunmamıştır. Cinsiyet açısından bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 20).

Beden eğitimi öğretmenlerinin, eğitim-öğretime ilişkin mevzuat ve yönergeleri takip etme durumları hizmet yılı açısından incelendiğinde hizmet süresi "11-15" yıl olan öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre yasal düzenlemeleri sürekli takip etikleri tespit edilmiştir. "ara sıra" takip ediyorum tercihinde ise en yüksek oran "6-10" yıl hizmet süresine sahip olanları olduğu bulunmuştur. Araştırmanın bulgularına bakıldığında öğretmenlerin, eğitim-öğretim ile ilgili mevzuat ve yönergeleri takip etme durumu ile hizmet yılı arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$) (Tablo 21). "11-15" yıl hizmet süresi olan öğretmenlerin daha çok eğitim-öğretime ilişkin yasal düzenlemeleri takip etmesi öğretmenlerin artık hizmet sürelerine bağlı olarak meslekte olgunlaşma duygusunu yaşadıkları ve meslekleriyle ilgili daha çok bilgi ve beceri öğrenmeyi istemelerine bağlanabilir. Karaaslan araştırmasında öğretmenlerin kariyer basamakları olduğunu belirterek öğretmenlerin "1-3" yıl kariyere başlama, "4-6" dengeleme(taşları yerine oturma), "7-18" yıl mesleki olgunlaşma, "19-30" yıl yeniliklere karşı direnç gösterme ve emeklilik dönemi olarak öğretmenliğin bazı aşamalardan oluştuğunu belirtmiştir. Buna ek olarak, bütün bu aşamalarda öğretmenin, kendi mesleki gelişimi için farklı yollar izlediği görülmüştür (7).

Araştırmaya katılan beden eğimi öğretmenlerinin mesleki deneyimlerini meslektaşlarıyla paylaştıkları konular hizmet yılına göre incelenmiştir. Buna göre; "1-5" yıl hizmet süresi olan öğretmenler hariç, diğer beden eğitimi öğretmenlerinin birinci sırada "ders dışı sportif etkinlik ve yarışmalar" konusunu, "1-5" yıl hizmet süresi olan öğretmenlerin ise birinci sırada "günlük, yıllık, ünite, ve egzersiz planlar" konusunu paylaştıkları ortaya çıkmıştır (Tablo 22). Bu sonuçlar, "1-5" yıl hizmet süresi olan

öğretmenlerin meslekte yeni olmalarından dolayı daha çok “günlük, yıllık, ünite, ve egzersiz planlar” konusunda paylaşım ihtiyacı duyduklarını, diğer öğretmenlerin ise artık bu konularla ilgili daha çok bilgi beceriye sahip olduklarını göstergesi olabilir. Bunun yanı sıra, öğretmenlerin çoğunun “ders dışı etkinlik ve sportif yarışmalar” konusunu paylaşmaları; ders dışı sportif etkinliklerin çocuğun gelişimdeki yerinin ve öneminin beden eğitimi öğretmenleri tarafından kavrandığını ve bu etkinliklerin daha verimli hale getirilmesi amacıyla neler yapılması gerektiği konusunda fikir alışverişinde buldukları söylenebilir.

Karaaslan'nın (7) yaptığı araştırmada öğretmenlerin %85.3'nün işbirliğine olumlu baktıklarını tespit ederek, öğretmenlerin işbirliği içinde olmaları ve deneyimlerini paylaşmalarının meslekte karşılaşılan sorunları çözebileceğini ve bunun da mesleki gelişimi beraberinde getireceğini belirtmiştir.

Seferoğlu'nun (1) “Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Meslekleriyle İlgili Görüşleri, Beklentileri ve Önerileri” adlı çalışmasının bulgularına göre, öğretmenlerin %30'u temel olarak “mesleki konuları ve sınıflarında karşılaştıkları sorunları tartışabileceklerini, fikir alışverişinde bulunabileceklerini”, % 23'ü “öğretim planlarını birlikte hazırlayabileceklerini, çeşitli planlamada işbirliği yapabileceklerini” ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, iki öğretmen birbirlerinin öğretmenliğini geliştirme konusunda birbirlerine yardımcı olabilirler. Deneyimlerin paylaşımı için öğretmenlerin kendilerini sürekli yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir. Bununla beraber paylaşımın olumsuz yanları da olabilir. Öğretmenler bilgi alışverişi sonucunda çatışabilir, birbirlerini kıskanabilirler (1). Bunu önlemenin yolu yine öğretmenin kendisidir. Öğretmen kendisiyle barışık ve kendini sürekli değerlendirmesi gerektiği düşünülebilir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunduğu konular hizmet yılına göre incelendiğinde, beden eğitimi öğretmenlerinin yaklaşık dörtte birinin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunmadıkları anlaşılmıştır. (Tablo 23). Bu oranın, orta öğretimde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin oluşturduğu düşünülebilir. Orta öğretimde çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin 4 yılda bir yıl bakanlık müfettişleri tarafından denetlenmesi, ilköğretimde çalışan öğretmenlerin

ise her yıl denetlenmesi öğretmenlerin müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunmasını etkilediği biçiminde açıklanabilir.

Müfettişlerle bilgi alışverişinde bulunan tüm öğretmenlerin birinci sırada “ders, yıllık, ünite, günlük planlar” konusunda paylaşımda buldukları tespit edilmiştir (Tablo 23). Bu sonucun, öğretmenlerin genellikle bu konudaki ihtiyaçlarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca müfettişlerin, öğretmenleri sadece bu konuda denetlemesi de diğer bir neden olarak gösterilebilir.

Araştırmamızda, okul idaresiyle bilgi alışverişinde bulunan tüm öğretmenlerin, hizmet yılları farklı olmalarına rağmen birinci sırada “ders dışı sportif etkinlik ve yarışmalar” konusunu paylaştıkları tespit edilmiştir (Tablo 24). Bu sonuç, okul idaresinin genelde ders dışı sportif etkinliklerin amacının yarışmak ve ödül kazanmak olduğunu algıladığının bir göstergesi olabilir. Ayrıca bu, öğretmenin de sorun yaşamamasına ve ders dışı sportif etkinlikleri amaçlarına göre yapmamasına neden olabilir. Pehlivan ve Selçuk’un (113) “Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı araştırmalarında beden eğitimi öğretmenlerinin, ders dışı sportif etkinliklerin yarışma odaklı olmasından rahatsızlık duyduklarını ve her öğrenciye olanak tanınması gerektiğini ortaya çıkarmışlardır. Bir benzer bulgu da Korucu ve Mollaoğulları’nın (114) yaptığı araştırma da ortaya çıkmıştır. Yapılan bu araştırmada, okul idarecilerinin %40’nın öğretmenlerden beklentilerinin beden eğitimi derslerinden çok, okul takımlarındaki başarısı yönünde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular, ders dışı sportif etkinliklerin öncelikle sağlık ve eğitim bakımından ele alınması, kazanma hırısı ve tutkusuna dönüştürülmemesi gerektiğini göstermiştir. Bu yönde aşırı kamçılanmış duyguların eğitimi olumsuz yönde etkileyeceği dikkate alınmalıdır. Bütün öğrencilerin, ders dışı ve sportif etkinliklere özendirilmesi, kendilerini deneme ve tanıma fırsatı verilmesi öğrencilerin mutlu, dengeli ve başarılı olmalarını sağlayacaktır (106). Bu anlamda okul idarecisi her şeyden önce öğretmenin her türlü gelişimine olanak tanımalı, planlamalar yapmalı, okulda işbirliğini özendirmeli ve en önemlisi öğretmenin başarısının artması için öğretmenin motivasyonunu yüksek tutarak onu çeşitli yönlerden desteklemelidir. Öğretmenin kendini geliştirmesine fırsatlar sağlamak, istenilen eğitim amaçlarının yerine getirilmesinde etkili olacaktır (6). Ekinci ve Ayar’ın (115) yaptığı araştırma sonuçları ise, stajyer beden eğitimi öğretmenlerinin %40’nın okul yöneticilerinin davranışlarını olumsuz bulduğunu, %50’sine yakın bir kısmının ise

istikrarsız bulunduğunu ortaya çıkarmışlardır. Yeterince takdir edilmeyen, düşüncesi önemsenmeyen, motivasyon eksikliği yaşanan bir ortamda öğretmenin veriminin artması beklenmemelidir.

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin, performanslarıyla ilgili öğrencilerden geri bildirim alma yolları cinsiyet açısından incelendiğinde, beden eğitimi öğretmenlerinin birinci sırada “gözlemlene yolu” ile geri bildirim aldıkları tespit edilmiştir (Tablo 25). Meslektaşlarından performanslarıyla ilgili geri bildirimde ise “sözel dönüt, eleştiri” yolunu diğerlerine göre daha çok kullandıkları bulunmuştur (Tablo 26). Öğretmenlerin kendi öğretimlerini, meslekteki yerini değerlendirmesinde ve eksik yanlarını düzeltmesi ve geliştirmesinde, öğrencilerden ve meslektaşlarından geri bildirim alması, öğretmenin mesleğinde başarılı olmasına etki sağlayacaktır (28).

Araştırmaya katılan öğretmenlerin lisansüstü yapıp yapmadıkları cinsiyet açısından incelenmiştir. Buna göre, öğretmenlerin %7.2’sinin lisansüstü eğitim yaptıkları, %92.8’nin ise yapmadığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca, lisansüstü eğitim yapma durumu ile cinsiyet arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmış ve sonucunda fark olmadığı bulunmuştur (Tablo 26). Korkmaz ve ark.’nın yaptığı araştırmada öğretmenlerin %4.7’sinin lisansüstü eğitimi tamamladığını belirtmişlerdir. Eğitim Bir Sen’nin (2004) genel öğretmenler üzerinde yaptığı araştırmada ise öğretmenlerin %11.9’unun lisansüstü eğitim yaptığını ortaya çıkarmıştır (116). Bu bulgular bizim araştırmamıza yakın niteliktedir. Bütün bunların sonucu, öğretmenlerin lisansüstü eğitimin, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlara çözüm önerileri geliştirebilmedeki etkisinin kavratılmadığını ve öğretmenlik mesleğinin yeterince önemsenmediğini göstermektedir (13, 105).

Araştırmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendini geliştirme ile ilgili olarak çözüm önerileri getirip getirmediği cinsiyete göre irdelenmiş ve sonucunda yarısından fazla öğretmenin öneri getirdiği bulunmuştur (Tablo 27). Beden eğitimi öğretmenleri tarafından getirilen çözüm önerileri incelendiğinde, birinci sırada “hizmet içi eğitim etkinlikleri, seminerler, mesleki toplantılar, konferanslar” düzenlenmesi ve bu etkinliklerin öğretmene daha fazla sunulması, gerekirse zorunlu olması gerektiğini belirttikleri görülmüştür (Tablo 28). Öğretmenlerin en çok bu konuda öneri getirmesi hizmet içi eğitim etkinlikleri, seminerler, mesleki toplantılar, konferansların önemini kavradıklarının göstergesi biçiminde açıklanabilir.

VI. SONUÇ VE ÖNERİLER

Elde edilen bu bulgulara göre, beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendilerini geliştirmenin önemini yansıtan birçok görüşe katıldıkları ve çaba harcadıkları ortaya çıkmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinden özel okullarda görev yapan ve meslekte kıdemi yüksek olanların derslerinde görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini diğerlerine oranla daha fazla kullandıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin bu teknolojileri kullanmada yetersiz oldukları, bu konuda daha fazla eğitime ve bilgiye ihtiyaç duydukları, teknoloji kullanımına yönelik hizmet içi eğitim kurslarının artırılması gerektiği tespit edilmiştir. Beden eğitimi öğretmenlerinin, meslekleriyle ilgili periyodik yayın takip etmede ve bilimsel etkinliklere katılmada istenilen seviyede oldukları belirlenmiştir. Bununla beraber bu etkinliklerin mesleki gelişim için daha fazla yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Sanat ve kültürel etkinliklere katılım oranının yeterli olduğu ancak, öğretmenlerin daha fazla konferans, panel ve söyleyişi etkinliklere katılmaları gerektiği tespit edilmiştir. Öğretmenlerin meslektaşlarıyla mesleki gelişimleri için deneyimlerini paylaştıkları görülmüştür. Öğretmenlerin, eğitim-öğretime ilişkin mevzuat ve yönergeleri takip etmede daha çok istek duymaları gerektiği saptanmıştır. Eğitim ve öğretim ile ilgili her türlü sorunların çözümünde müfettişlerin ve okul idaresinin öğretmenleri mesleki gelişimleri için desteklemesi gerektiği, öğretmenlerin kendilerini yenilemek ve çağın gereklerini ayak uydurabilmek için lisansüstü eğitimin gerekliliği konusunda bilinçlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendini geliştirme yönünde elde edilen bulgulara göre şu öneriler getirilebilir;

- Teknolojinin öğretme ve öğrenmedeki etkinliği, insan ilişkilerinde, bilgiye ulaşmada, bilgiyi depolama ve sunmada getirdiği olanaklar değerlendirmelidir. Bu bağlamda öğretmenler, Bilgiye Erişim Merkezi'nden (<http://bem.meb.gov.tr/>) videokasetleri, filimler, CD-DVD-VCD gibi materyallere ulaşmalı, bunları derslerinde kullanmak için istek duymalı ve bu yönde çaba harcayarak, yeterli olmadığını düşündüğü alanlarda kendilerini geliştirmelidirler.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Müdürlüğü ve üniversiteler beden eğitimi öğretmenlerini, içinde buldukları bilgi toplumuna ayak uydurma, motive etme, sosyal ve kişisel özelliklerini geliştirme, mesleki yeterliliklerini

artırma yönünde sürekli işbirliği içinde çalışmalıdır. Buna ek olarak, konuyla ilgili olarak beden eğitimi öğretmenlerinin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, kurs, seminer, konferans, hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlenmeli ve bu etkinliklere katılımın zorunlu olması yönünde çalışmalar yapılmalıdır.

- Öğretmenlerin, eğitim-öğretim ile ilgili karşılaştıkları problemlerin etkin çözümü için formatör ve formatör koordinatör beden eğitimi öğretmenlerin rehberliğinde periyodik olarak mesleki toplantılar düzenlenmeli, öğretmenlerin bilgi alış verişinde bulunmaları sağlanmalıdır.
- Müfettişler görevli oldukları bölgelerde seminer ve kurslar düzenlemeli, sistemdeki yenilikler ve değişiklikler hakkında bilgi vererek öğretmenlerin kendini geliştirmesine katkı sağlamalıdır. Bunun yanı sıra, öğretmenlere rehberlik amaçlı kılavuz yayınlar hazırlamalı, öğretmeni mesleği ile ilgili kitap okumaya teşvik etmeli, kaynak eserler önermeli ve bu kaynaklara ulaşma konusunda rehberlik yapmalıdır.
- Öğretmenlerin kendi alanlarında lisansüstü eğitim yapmaları için fırsatlar yaratılmalı, lisansüstü eğitimin önemini kavratılması için üniversiteler Milli Eğitim bakanlığı ile koordineli çalışmalıdır.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte daha çok kendini geliştirmesi için ihtiyaçlarının belirlenmesi yönünde araştırmalar yapılmalıdır.

VII. KAYNAKLAR

1. **Seferoğlu SS.** Sınıf Öğretmenlerinin Kendi Mesleki Gelişimleriyle İlgili Görüşleri, Beklentileri ve Önerileri. *Milli Eğitim Dergisi(Electronic Journal)*, **2001**;149. Erişim:<http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
2. **Erdem M.** *Öğretmenlik Mesleğine Giriş.*, İstanbul: Alkım yayınları. **1998**.
3. **Öztop Ş.** Geleceğin Türkiye'sinde Öğretmenin İşlevi Ne Olmalıdır. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1994**; 204: 34–36.
4. **Özkan R.** Öğretmen Yeterlilikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*. **2004**; 58 Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
5. **Seferoğlu SS.** Öğretmen Yeterlilikleri ve Mesleki Gelişim. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*. **2004**; 58 Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
6. **Can N.** Öğretmenlerin Geliştirilmesi ve Etkili Öğretmen Davranışları. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, **2004**; 1: 103–119.
7. **Karaaslan D.** Teacher's Preceptions of Self- Initiated Professional Development : A Case Study on Başkent Üniversty English Language Teachers. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Yüksek Lisans Eğitim Bilimleri Bölümü, Ankara, **2003**.
8. **Wuest DA, Bucher CA.** Foundations of Physical Education And Sport, , 12th Ed. New York, San Francisco, Califorina: McGraw-Hill, **1991**.
9. **Yetim, A.** Öğretmenlik Mesleği ve Beden Eğitimi Öğretmeninin Sosyal Görevleri. I. Spor Bilimleri Kongresi, Erzurum, **1998**: 1–6.
10. **Deniz S, Burgul NS, İleri Ç.** Beden Eğitimi'ne İlişkin Eğitsel Temeller. XI Eğitim Bilimleri Kongresi. Kıbrıs, **2002**: 427.
11. **İlhan AÇ.** Öğretmen Yeterlilikleri. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi(Electronic Journal)*, Aralık **2004**; 58 Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
12. **MEB.** Çağdaş Öğretmen Profili, MEB: EARGED. Milli Eğitim Basımevi. Ankara. **2001**.
13. **Korkmaz F, Erden S, Arabacı R, Ediz B, Akça A.** Bursa İli Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslek ve sosyal Tercihlerinin Görüntüsü. 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2005**:282–299.
14. **Özdemir S, Yalın İH.** *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 2.Baskı, Ankara: Nobel Yayınları. **1999**.
15. **Ankay A.** .Meslek Seçiminin Önemi ve Sorunları. *Çağdaş Eğitim Dergisi*,**1996**; 221: 22–24.
16. **Türk Dil Kurumu Sözlüğü.** İstanbul: Milliyet gazetesi yayınları, **1999**.
17. **Özpolat A.** Öğretmenlik Mesleğindeki Değişmelerin Tarihsel Ve Toplumsal Bağlamı. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2005**;166. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
18. **Woolfolk AE.** *Educational Phychology*, 3ed Ed. New Jersey, **1990**.

19. **Güven İ.** Öğretmen Yetiştirmenin Uluslararası Boyutu (UNESCO 45. Uluslararası Eğitim Kongresi *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2001**; 150. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
20. **Sarpkaya R.** Bir Meslek Olarak Öğretmenlik. *Öğretmenlik mesleğine Giriş*. 1. Baskı, Konya: Eğitim Kitabevi, **2004**: 67–95.
21. **Tezcan M.** *Eğitim Sosyolojisi*, 8. Baskı, Ankara: Zirve Ofset, **2002**.
22. **Çevirmeci N.** Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelim Araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin, **1998**.
23. **Büyükkaragöz SS, Mustafa CM, Yılmaz H, Pilten E.** *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 1. Baskı Konya: Mikro Yayınları, **1999**
24. **Özçelik A.** Öğretmen Yetiştirmede Yeni Bir Aşama. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1994**; 200: 26–27.
25. **Çelik HM.** Öğretmenin Statüsü. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. **1993**; 190: 40–41.
26. **Şişman M.** *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 2. Baskı, Ankara: Pagem yayınları, **2000**.
27. **Tekışık HH.** Sekiz Yıllık zorunlu İlköğretimde Öğretmen sorunu ve Çözüm Önerileri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1998**; 241: 1–6.
28. **Köktaş KŞ.** *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 1. Baskı. Adana: Nobel Yayınları, **2003**.
29. **Şahin AE.** Öğretmen Yeterliliklerinin Belirlenmesi. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*. **2004**; 58 Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
30. **Şahin Ç.** Değişen Dünyada Sınıf Öğretmenlerinin Değişen Toplumsal ve Yaratıcı Roller. *Hacettepe Üniversitesi dergisi*, **2003**; 1(1): 1-9.
31. **Oral B.** Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1997**; 232: 9–13.
32. **DPT.** Yüksek Öğretim Özel İhtisas Komisyonu Raporu Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Yayın No: 2534, Ankara.
33. **Özbay O.** *Etkin Öğrenci Etkin Öğretmen Etkin Eğitim*. 1. Baskı, İstanbul: Hayat yayınları. **2002**.
34. **Saban A.** Hizmet İçi Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2000**;145. Erişim:<http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
35. **MEB.** Öğretmen Mesleğinin Genel Yeterlikleri ve Özel Alan Yeterlilikleri. Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü, Ankara. **2004**. Erişim: <http://oyegm.meb.gov.tr/> Erişim tarihi: **05.07.2004**
36. **MEB.** Öğretmen Mesleğinin Genel Yeterlikleri. ÖYEGM, Ankara Milli Eğitim Basımevi. **2002**
37. **MEB.** Öğretmen Yeterlilikleri. Erişim: <http://oyegm.meb.gov.tr/> Erişim tarihi: **05.07.2005**
38. **YÖK.** Öğretmen Yetiştirme Programında Uygulanabilir Nitelikte Öğretmen Yeterlilikleri. Erişim: <http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/akr2/ek3/ek31.html>. Erişim tarihi: **05.02 2005**

39. **Şeker H, Deniz S, Görşen İ.** Öğretmen Yeterlilikleri Ölçeği. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2004**;164. Erişim:<http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
40. **Pehlivan Z.** Nitelikli Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. Atatürk Üniversitesi. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu I. Spor Bilimleri Kongresi. Erzurum, **1998**: 7–23
41. **Varol R, Saracaloğlu AS.** Beden Eğitimi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğini Seçme Nedenleri. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB. Yayınları, **1991**: 313–325.
42. **Aracı H.** *Okullarda Beden Eğitimi*. 1. Baskı, Ankara: Bağırğan Yayınları, **1999**.
43. **Demirhan G.** Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Felsefi Görüşleri. *Spor Bilimler Dergisi*, **1998**; 9: 38–62.
44. **Yoncalık O.** Milli Eğitimde Bir Kültür Aktarmı Olarak Halk Oyunları ve Beden eğitimi Öğretmenliği. *Milli Eğitim Dergisi(Electronic Journal)*, **2004**;164. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>
45. **Öztürk S.** Öğretmenliğin Mesleki Temelleri. *Eğitim Üzerine*, 1.Baskı. Ankara: Ütopya yayınevi, **2005**: 13–45.
46. **Ersoy Y.** Nitelikli Matematik Öğretmeni Yetiştirme. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1997**; 237: 3–7.
47. **Yavaş M, İlhan A.** *Beden Eğitimi ve sporda Özel Öğretim Yöntemleri*. 2. Baskı, Bursa: Melisa Matbaacılık, **1997**.
48. **Yüksel G.** Öğretmenlerin Sahip Olması Gereken Davranış Olarak Sosyal Beceri. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2001**;150. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
49. **Yaka A.** Eğitimde Bütünlük Kavramı Açısından Okullarda Beden Eğitiminin Yeri ve Önemi. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi Ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB Yayınları, **1991**: 73–76.
50. **Bilge N.** *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmenin Yetiştirilmesi*. 1. Baskı, Ankara. Kültür Bakanlığı Yayınları, **1989**.
51. **Çiçek Ş, Kirazcı S, Koçak S.** Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeni Profili. *Spor Bilimler Dergisi*, **1998**; 9: 32–41.
52. **Yaylacı F.** İlk Öğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersi Programının Değerlendirilmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, **1998**; 1: 95–106
53. **Tamer K.** Beden Eğitimi ve Spor Eğiticilerinin Yetiştirilmesi. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB Yayınları, **1991**: 397–403.
54. **Yolcu İ.** Eğitim Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Sporun Yeri ve Önemi. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB Yayınları, **1991**: 67–72.
55. **Sunay H.** Beden Eğitimi ve Spor Derslerinin Ankara Üniversitesinde Uygulanabilirliği. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1995**; 209: 3–39.
56. **Oral B.** Öğretmenin Hizmet Öncesi ve Hizmet içi Eğitimi. Erişim <http://www.dicle.edu.tr>. Erişim tarihi: **02.02.2006**

57. **Oral B.** Öğretmen adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1997**; 232: 9–13.
58. **Demirhan G.** Dünyada Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme. II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu. Bursa, **2001**: 20–73.
59. **Wiegand RL, Bulger Sm, Mohr DJ.** Cirricular Issues in Physical Education Teacher Education. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. **2004**; 75: 47-55.
60. **Açıkda C.** Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirmede Müfredat Programı Sorunları. *Spor Bilim Dergisi*, **1993**; 3: 3–13.
61. **YÖK.** Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı. Erişim: <http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen-yetiştirme-lisans-programlari.htm> Erişim tarihi: **02.02.2006**.
62. **Hommond LD.** Prepping our Teachers for Teaching as a Profession. *The Education Digest*. **2005**; 71: 22–27.
63. **Arıkan N.** A Teacher Study Group as An Alternative Method of Professional Development: Analysis Of İnitial Procedures in Group Formation, Group Dyamics, and Teacher Perceptions of and Attdues The TSG. Yüksek Lisans tezi, Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, **2002**.
64. **Gündüz Ş. Odabaşı F.** Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitimde Öğretim Teknolojilerini ve Materyal Dersinin Önemi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology- TOJET*. January **2004**; 3(1). <http://www.tojet.net/articles/110.htm>. Erişim tarihi: **02.02.2006**.
65. **Şentuna T.** Öğretmenlerin Bilgisayar ve İnterneti Teknolojilerini Yönetme ve Öğretim Ortamına Entegre Etme Konusunda Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Marmara üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, **2003**.
66. **Karasar Ş.** Sanal Eğitim. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1999**; 254: 32–37.
67. **Hussey K, Estrada N, Decker D, Crawford SAGM.** Haw Much Time Should Teachers Devote to Professional Development. *Journal of Physical Education, Recreation&Dance*. **1999**;70 (7): 12–14
68. **Numanoğlu M.** Eğitim Teknolojisinde Çağdaş Bir Bilgi Ortamı CD-ROM. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, **1991**: 519–526.
69. **Alkan C.** *Eğitim Teknolojisi*.3. Baskı, Ankara: Aşma matbaacılık, **1984**: 3-31.
70. **Uluğ F.** İlköğretimde Teknoloji Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme. 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, **1999**: 359–373
71. **Bakioğlu A, Hacıfazıoğlu Ö.** Öğretimde Teknoloji Kullanımı Konusunda Üniversite Yönetiminden Beklentiler: Öğretim Elemanlarının Ve Öğrencilerin Görüşleri. XII. Eğitim Bilimleri Kongresi. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları, **2004**: 971-999.
72. **Yanpar ŞT.** Eğitimin Teknolojik Temelleri. *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. 1. Baskı, Ankara: **2000**: 143–159.

73. **Akdağ M.** Eğitimde Teknoloji Kullanımı. Erişim: [http:// web.İnönü.edu.tr.makdağ/materyal.ppt](http://web.İnönü.edu.tr.makdağ/materyal.ppt). Erişim tarihi: **25.02. 2006.**
74. **Parlak N.** Eğitim Teknolojisinde Araştırma. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, **1991**; 24 (2): 533–550.
75. **Ergin A.** Eğitim Teknolojisinin Kısa Tarihçesi. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, **1991**; 24 (2): 371–384.
76. **Kurnaz S.** Kozmatolojide Online Eğitim. *Online Kozmotoloji Dergisi*, **2003**; 2(1) Erişim: [http:// www.dermaneturk.com.htm](http://www.dermaneturk.com.htm).
77. **Şahan HH.** İnternet Tabanlı Öğretim. *Eğitimde Yeni Yönelimler*. 1.Baskı, Ankara: Pagem Yayıncılık: **2005**: 223-234.
78. **Altun AS, Altun A.** Bir Eğitim Aracı Olarak İnternet. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2003**;147. Erişim:<http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
79. **Mohsen BS.** *Using Technology İn physical Educaion*. United Staes Of America, **1995**.
80. **Erdoğan Ş.** Öğretmenler ve Bugünün teknolojisi. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, **1995**; 34–37
81. **Gallo AM.** Devolping an A Professional Portfolio. *Strategies*, **2005**;18 (5): 30–33.
82. **Horon ML.** Dijital Portfolios İn Physical Education Teacher Preparation. *Journal of Physical Education, Recreation&Dance*, **2004**;75 (9): 35–38.
83. **Güngördü E.** Öğretmede Görsellik ve Görsel Araçlarda Bulunması Gereken Özellikler. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2003**;147. Erişim:<http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
84. **Akpınar B, Turan M.** İlköğretim Okullarında Fen Bilgisi Öğretiminde Materyal Kullanımı. Erişim: [http:// www.fedu.metu.edu.tr/UFBMK-5/b-kitabi/pdf/fen/bildiri/tssd.pdf](http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMK-5/b-kitabi/pdf/fen/bildiri/tssd.pdf). Erişim tarihi: **12.12.2005.**
85. **Demirhan G.** *Spor Eğitiminin Temelleri*. Ankara: Bağırhan Yayım Evi, **2006**.
86. **İşman A.** Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology- TOJET*. **2002**; 1(1). <http://www.Tojet.net/articles/110.htm>. Erişim tarihi: **02.02.2006.**
87. **Yalın Hİ.** *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. 8. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları, **2003**: 121–161.
88. **Enderson M, Mikat RP, Martinez R.** Dijital Video Production in Physical Education and Athletics. *Journal of Physical Education, Recreation&Dance*. **2001**;7 (6): 19-22.
89. **Azar A, Karaali Ş.** Fizik Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2004**;162. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
90. **Tekin S, Ayas A.** Kimya Öğretmenlerine Yönelik Bir Hizmet İçi Eğitim Kursunun Yansımaları. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2005**;165. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.

92. **Taymaz AH.** *Hizmet İçi Eğitim: Kavramlar: İlkeler Yöntemler.* 3. Baskı, Ankara: Takav Tapu ve Kadastro Vakfı Matbaası, **1997**.
93. **Aytaç T.** Hizmet İçi Eğitim Kavramı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2000**;147. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
94. **Hamdan N.** İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin, Milli Eğitim Bakanlığı'nın Hizmet İçi Eğitim Faaliyetleri Hakkındaki Görüşleri. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, **2003**.
95. **Özyürek L.** Öğretmenlere Yönelik Hizmet içi Programların Etkinliği. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları, No: 102, **1981**.
96. **Conkle MT.** Inservice Programs-What do Physical Educators Want. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*.**1997**; 68(8): 50-55.
97. **Hunt TJ ve Hunt B.** A New Teacher's Guide to Professional. *Englih. Journal* **2005**; 95(2): 101-104.
98. **Özkan H.** Türkiye'de Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Sisteminin Pedagojik Temelleri. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya, **1991**.
99. **Tekışık HH.** Öğretmenlik Mesleğinin Durumu ve Öğretmen Yetiştirme Sorunu. Erişim: <http://www.Çagdasegitim.org>. Erişim tarihi: **05.01.2006**.
100. **Deryakulu D.** Eğitim Teknolojisi, İletişim, Öğrenme. *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, **1991**; 24 (2): 527-531.
101. **Cemaloğlu N.** Öğretmen Performansının Artırılmasında Okul Yöneticisinin Rolü. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2002**;153-154. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
102. **Can N.** İlköğretim Öğretmenlerinin Denetimi ve Sorunları. *Milli Eğitim Dergisi(Electronic Journal)*, **2004**;164. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
103. **MEB.** İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi. *Tebliğler Dergisi (Electronic Journa)*, 2001: 2521. Erişim: <http://yayim.meb.Gov.tr/dergiler/pdf/2552.pdf>.
104. **Yalçınkaya M.** Yeni Öğretmen ve Teftiş. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2002**;153-154. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
105. **Tuzcu G.** Lisansüstü Öğretim İçin Yurtdışına Öğrenci Göndermenin Planlanması. *Milli Eğitim Dergisi (Electronic Journal)*, **2003**;160. Erişim: <http://yayim.meb.gov.tr/e-dergi.htm>.
106. **MEB.** *Beden eğitimi Öğretmenlerinin Ders İçi ve Ders Dışı Çalışma Rehberi.* Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, **2000**.
107. **Döşyılmaz E, Karşit V.** Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sınıf İçi Davranışları ve Etkili Öğretmen Tiplerinin İncelenmesi. 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2005**: 282-299.
108. **Korkmaz NH, İlhan A, Yavaş M, Kuter FÖ.** Bursa 'da Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenleri Üzerine Bir araştırma. 2.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2001**: 232-241.
109. **Williams JA.** Moonlighting: The Norm for Physical Educators. *The Physical Educators*, **1992**; 49(1): 14-17.

110. **Başer N, Yavuz G.** 2000'li yıllarda Matematik Öğretmenlerinden Beklenenler ve Matematik Öğretmenlerinin Beklentileri. 2.Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. Çanakkale, **2000**: 81-86.
111. **Kalkavan A, Kerkez F, Bektaş F, Mülazımoğlu O, Civil Y.** Trabzon'da Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Meslekle İlgili Görüş ve Önerileri. 2.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2001**:220-232.
112. **Kaya N.** Pedagojik Temeller Çerçevesinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninin Yetiştirilmesi ve Mesleki Problemleri. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. İzmir: MEB Yayınları, **1991**: 307-311.
113. **Pehlivan Z, T Selçuk.** Ders Dışı Sportif Etkinliklere Yönelik Öğretmen Görüşleri. 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2005**: 82-93.
114. **Korucu G. Mollaoğulları H.** Denizli İlköğretim Okullarındaki Beden Eğitimi Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlükler ve Okul Yöneticilerinin Beden Eğitimi Derslerinde Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Düşüncelerinin Değerlendirilmesi. 4.Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu. Bursa, **2005**: 429-447.
115. **Ekinci G, Ayar A.** Stajyer Beden Eğitimi Öğretmenlerin Mesleki Problemleri. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu. 2. Çanakkale, **2000**: 68-71.
116. **Eğitim Bir-Sen.** Öğretmen Sorunları Araştırması. Ankara: Uyum Ajans, **2004**

EKLER

Ek 1. Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren lisans programı aşağıda tablo şeklinde verilmiştir.

Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı

BİRİNCİ YIL									
I. Yarıyıl					II. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Beden Eğit. ve Spor Bilimlerine Gir.	3	0	3		Yaşam Boyu Spor	2	2	3
	İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	4	0	4		Ritm Eğitimi ve Dans	1	4	3
	Genel Cimnastik	1	4	3		Atletizm I	1	4	3
	Sağlık Bilgisi	3	0	3		Bireysel Sporlar I	1	4	3
	Türkçe I: Yazılı Anlatım	2	0	2		Türkçe II: Sözlü Anlatım	2	0	2
	Yabancı Dil I	3	0	3		Yabancı Dil II	3	0	3
	<i>Öğretmenlik Mesleğine Giriş</i>	3	0	3		<i>Okul Deneyimi I</i>	1	4	3
Kredi		21			Kredi		20		
İKİNCİ YIL									
III. Yarıyıl					IV. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Spor Fizyolojisi	3	2	4		Antrenman Bilgisi	3	0	3
	Artistik Cimnastik	1	4	3		Bilgisayar	2	2	3
	Atletizm II	1	4	3		Takım Sporları II	1	4	3
	Sporcu Beslenmesi	3	0	3		Spor Sakat. Korunm. ve Rehabilitas.	3	0	3
	Takım Sporları I	1	4	3		İlk Yardım	2	2	3
	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I	2	0	0		Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi II	2	0	0
	<i>Gelişim ve Öğrenme</i>	3	0	3		<i>Öğretimde Planlama ve Değerl.</i>	3	2	4
Kredi		19			Kredi		19		
ÜÇÜNCÜ YIL									
V. Yarıyıl					VI. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Psikomotor Gelişim	3	0	3		Sporda Beceri Öğrenimi	3	0	3
	Bireysel Sporlar II	1	4	3		Engelliler için Beden Eğt. ve Spor	3	0	3
	Fiziksel Uygunluk	2	2	3		<i>Sınıf Yönetimi</i>	2	2	3
	Eğitsel Oyunlar	2	2	3		<i>Özel Öğretim Yöntemleri I</i>	2	2	3
	<i>Öğr. Teknolojileri ve Materyal Gel.</i>	2	2	3		Seçmeli II	3	0	3
	Seçmeli I	3	0	3		Seçmeli III	3	0	3
Kredi		18			Kredi		18		
DÖRDÜNCÜ YIL									
VII. Yarıyıl					VIII. Yarıyıl				
KODU	DERSİN ADI	T	U	K	KODU	DERSİN ADI	T	U	K
	Rekreasyon	3	0	3		Beden Eğt. ve Sporda Yön. ve Org.	3	0	3
	<i>Okul Deneyimi II</i>	1	4	3		<i>Rehberlik</i>	3	0	3
	<i>Özel Öğretim Yöntemleri II</i>	2	2	3		<i>Öğretmenlik Uygulaması</i>	2	6	5
	Seçmeli IV	3	0	3		Seçmeli VI	3	0	3
	Seçmeli V	3	0	3					
Kredi		15			Kredi		14		
TOPLAM KREDİ							144		

T : Haftalık teorik ders saati.

U : Haftalık uygulama ders saati.

Sayın Meslektaşım,

Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı gözetiminde planlanan bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin meslekte kendilerini geliştirme düzeylerini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen sorulara içten ve doğru yanıtların verilmesi araştırmanın güvenilirliği ve geçerliliği açısından önemlidir. Bilimsel amaçlı kullanılacak olan bu araştırmaya göstereceğiniz ilgiye şimdiden teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr Zekai PEHLİVAN (M.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Md. Yrd.)
Seher YILDIZ (Yüksek Lisans öğrencisi)

- 1.Cinsiyetiniz:** 1() Bayan 2() Erkek
- 2.Görev yaptığınız okul:** 1() Devlet Okulu 2() Özel okul
- 3.Görevde hizmet yılınız:** 1() 1-5 yıl 2() 6-10 yıl 3() 11-15 yıl
4() 16 ve üstü yıl
- 4. Haftalık ders yükünüz** 1() 10–15 saat 2() 15–20 saat 3() 20–25 saat
4() 20–30 saat
- 5. Çalıştığınız okul dışında mesleğinizle ilgili herhangi bir uğraşınız var mı?**
1() Yok
2() Antrenörlük
3() Kulüp Yöneticiliği
4() Özel Spor salonu
5() Hakemlik
6() Diğer, (belirtiniz).....
- 6.Çalıştığınız okulda ne tür görsel ve işitsel öğretim teknolojileri bulunuyor?**
1() Tepegöz
2() Projeksiyon
3() Video, DVD filmleri
4() T.V
5() Bilgisayar
6() Teyp
7() Döner levhalar (Değiştirilebilir levhalar)
8() Hiçbiri
9() Diğer, (belirtiniz).....

7.Derslerinizde görsel ve işitsel öğretim teknolojileri kullanıyor musunuz? (Cevabınız hayırsa 9.soruya geçiniz).

- 1() Evet 2() Ara sıra 3() Hayır

8. Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini kullanıyorsanız; en çok hangi türlerini kullanıyorsunuz? (En fazla 3 madde işaretleyebilirsiniz).

- 1() Tepegöz
2() Projeksiyon
3() Video ve filmleri
4() T. V.
5() Bilgisayar
6() Teyp
7() Döner levhalar (Değiştirilebilir levhalar)
8() Diğer, (belirtiniz).....

9. Görsel ve işitsel öğretim teknolojilerini hangi nedenden dolayı kullanmıyorsunuz?

- 1() Okulumda olmadığından
2() Yeterli kullanım bilgisine sahip olmadığından
3() Gereksiz gördüğümünden
4() Derslerim kullanmayı gerektirmediğinden
5() Okul yönetiminin izin vermemesinden
6() Diğer ders öğretmenlerden fırsat bulamadığımdan
7() Diğer, (belirtiniz).....

10.Mesleğinizle ilgili hangi mesleki kurum ve kuruluşlarla ilişki içerisindesiniz? (En fazla üç madde işaretleyiniz)

- 1() Herhangi bir kuruluş yok
2() Federasyonlar
3() Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü
4() Lig heyeti
5() Bayram kutlama ve tören komiteleri
6() Hakem komiteleri
7() Antrenör dernekleri
8() Okul İçi Beden Eğitimi- Spor ve İzcilik Dairesi (OBESİ)
9() Üniversiteler
10() Diğer, (belirtiniz).....

11. Mesleğinizle ilgili ne tür yayınları takip ediyorsunuz?

- 1() Takip etmiyorum
2() T.V. yayınları
3() İnternet aracılığı ile yayınlanan yayınlar
4() Dergi, makale yayınları
5() Kitap yayınları
6() Diğer, (belirtiniz).....

12. Mesleğinizle ilgili ne tür bilimsel etkinliklere katılıyorsunuz?

- 1() Katılmıyorum
- 2() Kurs (antrenörlük, hakemlik, masaj ve ilk yardım, halk oyunları vb.)
- 3() Hizmet içi eğitim
- 4() Seminer; Sempozyum, panel, konferans vb.
- 5() Diğer, (belirtiniz).....

13. Mesleğinizle ilgili bilimsel etkinliklere katılmıyorsanız nedeni nedir? (Katılıyorsanız diğer soruya geçiniz)

- 1() Gerekli görmüyorum
- 2() Zamanım olmuyor
- 3() Ekonomik nedenlerden
- 4() Haberim olmuyor
- 5() Diğer, (belirtiniz).....

14. Mesleğiniz dışındaki hangi periyodik yayınları izliyorsunuz?

- 1() İzlemiyorum
- 2() Bilimsel ve teknik yayınlar
- 3() Magazin, aktüalite dergileri
- 4() Ekonomi dergileri
- 5() Siyaset ile ilgili dergiler
- 6() Günlük gazete
- 7() Diğer,(belirtiniz).....

15. Ne tür sanat ve kültürel etkinliklere katılıyorsunuz?

- 1() Katılmıyorum
- 1() Sinema, tiyatro
- 2() Konserler
- 3() Konferans, panel ve söyleyişi
- 4() Resim, heykel sergisi
- 6() Diğer, (belirtiniz).....

16.Eğitim-öğretime ilişkin yasal düzenlemeleri takip ediyor musunuz?

- 1() Evet
- 2() Ara sıra
- 3() Hayır

17. Mesleğinizle ilgili en fazla hangi deneyimlerinizi diğer beden eğitimi öğretmenleriyle paylaşırsınız? (En fazla 5 madde işaretleyebilirsiniz)

- 1() Paylaşmam
- 2() Günlük, yıllık, ünite ve egzersiz planları
- 3() Ölçme ve değerlendirme konusunu
- 4() Ders dışı sportif etkinlikler ve yarışmaları
- 5() Öğretim yöntem ve tekniklerini
- 6() Genel öğrenci sorunlarını
- 7() Sporcu öğrenci sorunlarını
- 8() Tören ve Bayram kutlamalarını
- 9() Öğretim materyal ve teknolojilerini (araç, gereç vb)
- 10() Öğretmen, idare ve veli ilişkilerini
- 11() Sporla ilgili yasal düzenlemeleri
- 12() Sporla ilgili bilimsel gelişmeleri
- 13() Sosyal ve kültürel deneyimlerimi
- 14() Diğer, (belirtiniz).....

18. Mesleğinizle ilgili olarak müfettişlerle en fazla hangi konularda bilgi alış-verişi bulunuyorsunuz?

(En fazla üç madde işaretleyiniz).

- 1() Bulunmuyorum
- 2() Öğretim yöntem ve teknikleri
- 3() Ölçme ve değerlendirme
- 4() Zümre toplantıları, yıllık, günlük ve egzersiz planları
- 5() Ders dışı sportif etkinlikleri ve yarışmaları
- 6() Sporcu öğrenci sorunları
- 7() Genel öğrenci sorunları
- 8() Öğretim materyal ve teknolojileri (araç, gereç vb)
- 9() Mevzuat
- 10() Okul spor kolu
- 11() Diğer, (belirtiniz)

19. Mesleğinizle ilgili olarak okul yönetimiyle en fazla hangi konularda bilgi alış-verişinde bulunuyorsunuz? (En fazla 3 madde işaretleyiniz).

- 1() Bulunmuyorum
- 2() Zümre toplantıları, egzersiz, yıllık ve ders planları
- 3() Ders dışı sportif etkinlikler ve yarışmalar
- 4() Mevzuat
- 5() Öğretim materyal ve teknolojileri (araç, gereç vb)
- 6() Okul spor kolu
- 7() Genel öğrenci sorunları
- 8() Sporcu öğrencilerin sorunları
- 9() Tören ve Bayram kutlamaları
- 10() Diğer, (belirtiniz).....

22. Öğrencilerden performansınızla ilgili geri bildirim hangi yolla alıyorsunuz?

- 1() Almıyorum
- 2() Sözel dönüt, eleştiri
- 3() Gözlemleme yoluyla
- 4() Kompozisyon yazdırarak (Anket, standart ölçekler kullanarak)

23. Meslektaşlarınızdan performansınızla ilgili geri bildirim hangi yolla alıyorsunuz?

- 1() Almıyorum
- 2() Sözel dönüt, eleştiri
- 3() Tartışma biçiminde
- 4() Diğer, belirtiniz.....

24. Meslekte kendinizi geliştirme yönünde hangi çözüm önerileri getirirsiniz?